ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

षष्ठं काण्डं

Note: Please refer to the book,TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Version 1.1 **September 30, 2021**

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated September 30, 2021.

1. This replaces the earlier version 1.0 dated Mar 31, 2020.
2. This version has been updated with the errors found and reported till Sep 30, 2021.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30th September 2018
2nd	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
3rd	Version Number	1.0 dated 31st March 2020

Contents

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठं काण्डं 4

6.1 षष्ठकाण्डे प्रथमः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं 4

6.2 षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं 38

6.3 षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं 65

6.4 षष्ठकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं 93

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं ... 117

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं 137

====================

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठं काण्डं

6.1 षष्ठकाण्डे प्रथमः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.1.1.1

प्राचीनव॒ꣳशं करोति देवमनुष्या दिशो व्यभजन्त प्राचीं देवा

दक्षिणा पितरः प्रतीचीं मनुष्या उदीचीꣳ रुद्रा यत् प्राचीनव॒ꣳशं

करोति देवलोकमेव तद्–यजमान उपावर्तते परि

श्रयत्यन्तर्.हितोहि देवलोको मनुष्यलोका–न्नास्माल्लोकाथ्

स्वेतव्यमिवेत्याहुः को हि तद्–वेद यद्यमुष्मिꣳल्लोके ऽस्ति वा

न वेति दिक्ष्वतीकाशान् करो – [ ] 1

TS 6.1.1.2

–त्युभयोर्लोकयो–रभिजित्यै केशश्मश्रु वपते नखानि नि कृन्तते

मृता वा एषा त्वगमेद्ध्या यत् केशश्मश्रु मृतामेव त्वचम–

मेद्ध्यामपहत्य यज्ञियो भूत्वा मेधमुपैत्यङ्गिरसः सुवर्गं ꣳलोकं

ꣳयन्तो ऽफ्सु दीक्षातपसी प्रावेशयन्नफ्सु स्नाति साक्षादेव दीक्षातपसी

अव रुन्धे तीर्थे स्नाति तीर्थे हि ते तां प्रावेशयन् तीर्थे
स्नाति – [ ] 2

TS 6.1.1.3

तीर्थमेव समानानां भवत्यपो ऽश्नात्यन्तरत एव मेद्ध्यो भवति
वाससा दीक्षयति सौम्यं वै क्षौमं देवतया सोममेष देवतामुपैति यो
दीक्षते सोमस्य तनूरसि तनुवं मे पाहीत्याह स्वामेव देवतामुपैत्यथो
आशिषमेवैतामा शास्ते ऽग्नेस्तूषाधानं वायोर्वातपानं पितृणां
नीविरोषधीनां प्रघात – [ ] 3

TS 6.1.1.4

आदित्यानां प्राचीनतानो विश्वेषां देवानामोतु नक्षत्राणा–
मतीकाशास्तद्–वा एतथ् सर्वदेवत्यं यद्–वासो यद्–वाससा
दीक्षयति सर्वाभिरेवैनं देवताभि–र्दीक्षयति बहिःप्राणो वै मनुष्यस्त–
स्याशनं प्राणो ऽश्नाति सप्राण एव दीक्षत आशितो भवति
यावानेवास्य प्राणस्तेन सह मेधमुपैति घृतं देवानां मस्तु पितृणां
निष्पक्वं मनुष्याणां तद्–वा – [ ] 4

TS 6.1.1.5

एतथ् सर्वदेवत्यं ँयन्नवनीतं ँयन्नवनीतेनाभ्यङ्क्ते सर्वा एव देवताः प्रीणाति प्रच्युतो वा एषोऽस्माल्लोकादगतो देवलोकं ँयो दीक्षितो ऽन्तरेव नवनीतं तस्मा–न्नवनीतेनाभ्यङ्क्ते ऽनुलोमं ँयजुषा व्यावृत्त्या इन्द्रो वृत्रमहन् तस्य कनीनिका परा ऽपतत् तदाञ्जन–मभवद्–यदाङ्क्ते चक्षुरेव भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते दक्षिणं पूर्वमा ऽङ्क्ते – [ ] **5**

TS 6.1.1.6

सव्यꣳ हि पूर्वं मनुष्या आञ्जते न नि धावते नीव हि मनुष्या धावन्ते पञ्च कृत्व आ ऽङ्क्ते पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे परिमितमा ऽङ्क्ते ऽपरिमितꣳ हि मनुष्या आञ्जते सतूलया ऽऽ *ङ्क्ते ऽपतूलया हि मनुष्या आञ्जते व्यावृत्त्यै यदपतूलयाञ्जीत वज्र इव स्याथ् सतूलया ऽऽ *ङ्क्ते मित्रत्वाये – [ ] **6**

TS 6.1.1.7

–न्द्रो वृत्रमहन्थ्सोऽ(1)पोऽ(1)भ्यम्रियत तासां ँयन्मेद्ध्यं ँयज्ञियꣳ सदेवमासीत् तदपोदक्रामत् ते दर्भा अभवन्. यद्–दर्भपुञ्जीलैः पवयति या एव मेद्ध्या यज्ञियाः सदेवा आपस्ताभिरेवैनं पवयति

द्वाभ्यां पवयत्य–होरात्राभ्यामेवैनं पवयति त्रिभिः पवयति त्रय इमे
लोका एभिरेवैनं ँल्लोकैः पवयति पञ्चभिः – [ ] 7

TS 6.1.1.8

पवयति पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञायैवैनं पवयति षड्भिः
पवयति षड् वा ऋतव ऋतुभिरेवैनं पवयति सप्तभिः पवयति सप्त
छन्दाꣳसि छन्दोभिरेवैनं पवयति नवभिः पवयति नव वै पुरुषे प्राणाः
सप्राणमेवैनं पवयत्येकविꣳशत्या पवयति दश हस्त्या अङ्गुलयो
दश पद्या आत्मैकविꣳशो यावानेव पुरुषस्तमपरिवर्गं – [ ] 8

TS 6.1.1.9

पवयति चित्पतिस्त्वा पुनात्वित्याह मनो वै चित्पतिर्मनसैवैनं
पवयति वाक्पतिस्त्वा पुनात्वित्याह वाचैवैनं पवयति देवस्त्वा सविता
पुनात्वित्याह सवितृप्रसूत एवैनं पवयति तस्य ते पवित्रपते पवित्रेण
यस्मै कं पुने तच्छकेयमित्याहाऽऽशिष–मेवैतामाशास्ते ॥ 9

*(अतीकाशान् करोत्य – वेशयन् तीर्थे स्नाति – प्रघातो –
मनुष्याणां तद्वा – आऽङ्क्ते – मित्रत्वाय – पञ्चभि – रपरिवर्ग –
मष्टाचत्वारिꣳशच्च) (A1)*

TS 6.1.2.1

यावन्तो वै देवा यज्ञायापुनत त एवाभवन्. य एवं ँविद्वान्. यज्ञाय पुनीते भवत्येव बहिः पवयित्वाऽन्तः प्र पादयति मनुष्यलोक एवैनं पवयित्वा पूतं देवलोकं प्र णयत्यदीक्षित एकया ऽऽहुत्येत्याहुः स्रुवेण चतस्रो जुहोति दीक्षितत्वाय स्रुचा पञ्चमीं पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्ध आकूत्यै प्रयुजे ऽग्नये – [ ] **10**

TS 6.1.2.2

स्वाहेत्याहा ऽऽकूत्या हि पुरुषो यज्ञमभि प्रयुङ्क्ते यजेयेति मेधायै मनसे ऽग्नये स्वाहेत्याह मेधया हि मनसा पुरुषो यज्ञमभिगच्छति सरस्वत्यै पूष्णे ऽग्नये स्वाहेत्याह वाग्वै सरस्वती पृथिवी पूषा वाचैव पृथिव्या यज्ञं प्र युङ्क्त आपो देवी–र्बृहती–र्विश्वशंभुव इत्याह या वै वर्ष्यास्ता – [ ] **11**

TS 6.1.2.3

आपो देवी–र्बृहती–र्विश्वशंभुवो यदेतद्–यजुर्न ब्रूयाद्–दिव्या आपो ऽशान्ता इमं ँलोकमा गच्छेयुरापो देवी–र्बृहती–र्विश्वशंभुव इत्याहास्मा एवैना लोकाय शमयति तस्माच्छान्ता इमं ँलोकमा

गच्छन्ति द्यावापृथिवी इत्याह द्यावापृथिव्योर्. हि यज्ञ उर्वन्तरिक्ष–
मित्याहान्तरिक्षे हि यज्ञो बृहस्पतिर्नो हविषा वृधात्वि – [ ] **12**

TS 6.1.2.4

–त्याह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति–र्ब्रह्मणैवास्मै यज्ञमव रुन्धे यद्–
ब्रूयाद्–विधेरिति यज्ञस्थाणुमृच्छेद्–वृधात्वित्याह यज्ञस्थाणुमेव
परि वृणक्ति प्रजापति–र्यज्ञमसृजत सो ऽस्माथ् सृष्टः पराङैथ् स
प्र यजुरव्लीनात् प्र साम त–मृगुदयच्छद्–यदृगुदयच्छत्
त–दौद्ग्रहणस्यौद्ग्रहणत्व–मृचा – [ ] **13**

TS 6.1.2.5

जुहोति यज्ञस्योद्यत्या अनुष्टुप्–छन्दसा–मुदयच्छदित्या–
हुस्तस्मादनुष्टुभा जुहोति यज्ञस्योद्यत्यै द्वादश वाथ्सबन्धान्युदयच्छ–
न्नित्याहु–स्तस्माद्– द्वादशभि–र्वाथ्सबन्धविदो दीक्षयन्ति सा वा
एषर्गनुष्टुग्–वागनुष्टुग्–यदेतयर्चा दीक्षयति वाचैवैन७ँ सर्वया दीक्षयति
विश्वे देवस्य नेतुरित्याह सावित्र्येतेन मर्तो वृणीत सख्य – [ ] **14**

TS 6.1.2.6

-मित्याह पितृदेवत्यैतेन विश्वे राय इषुद्ध्यसीत्याह वैश्वदेव्येतेन द्युम्नं

वृणीत पुष्यस इत्याह पौष्ण्येतेन सा वा एषर्ख्सर्वदेवत्या यदेतयर्चा

दीक्षयति सर्वाभिरेवैनं देवताभिर्दीक्षयति सप्ताक्षरं प्रथमं

पदमष्टाक्षराणि त्रीणि यानि त्रीणि तान्यष्टावुप यन्ति यानि

चत्वारि तान्यष्टौ यदष्टाक्षरा तेन - [ ] **15**

TS 6.1.2.7

गायत्री यदेकादशाक्षरा तेन त्रिष्टुग्यद् द्वादशाक्षरा तेन जगती

सा वा एषर्ख्सर्वाणि छन्दाꣳसि यदेतयर्चा दीक्षयति सर्वेभिरेवैनं

छन्दोभिर्दीक्षयति सप्ताक्षरं प्रथमं पदꣳ सप्तपदा शक्वरी पशवः

शक्वरी पशूनेवाव रुन्ध एकस्मादक्षरादनाप्तं प्रथमं पदं

तस्माद्-यद्-वाचो ऽनाप्तं तन्मनुष्या उप जीवन्ति पूर्णया जुहोति ( )

पूर्ण इव हि प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्यै न्यूनया जुहोति न्यूनाद्धि

प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजानाꣳ सृष्ट्यै ॥ **16**

(अग्नये - ता - वृधात्वृ - चा - सख्यं - तेन - जुहोति -

पञ्चदश च) (A2)

TS 6.1.3.1

ऋख्सामे वै देवेभ्यो यज्ञायाऽतिष्ठमाने कृष्णो रूपं कृत्वा-
ऽपक्रम्यातिष्ठतां ते ऽमन्यन्त यं ँवा इमे उपावर्थ्स्यतः स इदं
भविष्यतीति ते उपामन्त्रयन्त ते अहोरात्रयो-र्महिमान-मपनिधाय
देवानुपावर्तेतामेष वा ऋचो वर्णो यच्छुक्लं कृष्णाजिनस्यैष साम्नो
यत् कृष्ण-मृख्सामयोः शिल्पे स्थ इत्याहर्ख्सामे एवाव
रुन्ध एष - [ ] **17**

TS 6.1.3.2

वा अह्नो वर्णो यच्छुक्लं कृष्णाजिनस्यैष रात्रिया यत् कृष्णं
ँयदेवैनयोस्तत्र न्यक्तं तदेवाव रुन्धे कृष्णाजिनेन दीक्षयति
ब्रह्मणो वा एतद्-रूपं ँयत् कृष्णाजिनं ब्रह्मणैवैनं दीक्षयतीमां
धियꣳ शिक्षमाणस्य देवेत्याह यथायजुरेवैतद्-गर्भो वा एष
यद्-दीक्षित उल्बं ँवासः प्रोर्णुते तस्माद् - [ ] **18**

TS 6.1.3.3

गर्भाः प्रावृता जायन्ते न पुरा सोमस्य क्रयादपोर्ण्वीत यत् पुरा
सोमस्य क्रयादपोर्ण्वीत गर्भाः प्रजानां परापातुकाः स्युः क्रीते

सोमे ऽपोर्णुते जायत एव तदथो यथा वसीयाꣳसं प्रत्यपोर्णुते तादृगेव तदङ्गिरसः सुवर्गं ँलोकं ँयन्त ऊर्जं ँव्यभजन्त ततो यदत्यशिष्यत ते शरा अभवन्नूर्ग्वै शरा यच्छरमयी – [ ] 19

TS 6.1.3.4

मेखला भवत्यूर्जमेवाव रुन्धे मद्ध्यतः सं नह्यति मद्ध्यत एवास्मा ऊर्जं दधाति तस्मान्मद्ध्यत ऊर्जा भुञ्जत ऊर्द्ध्वं ँवै पुरुषस्य नाभ्यै मेद्ध्य–मवाचीन–ममेद्ध्यं ँयन्मद्ध्यतः सन्नह्यति मेद्ध्यं चैवास्यामेद्ध्यं च व्यावर्तयतीन्द्रो वृत्राय वज्रं प्राहरथ् स त्रेधा व्यभवथ् स्फ्यस्तृतीयꣳ रथस्तृतीयं ँयूपस्तृतीयं – [ ] 20

TS 6.1.3.5

ँये ऽन्तःशरा अशीर्यन्त ते शरा अभवन् तच्छराणाꣳ शरत्वं ँवज्रो वै शराः क्षुत् खलु वै मनुष्यस्य भ्रातृव्यो यच्छरमयी मेखला भवति वज्रेणैव साक्षात् क्षुधं भ्रातृव्यं मद्ध्यतो ऽप हते त्रिवृद्–भवति त्रिवृद्–वै प्राणस्त्रिवृतमेव प्राणं मद्ध्यतो यजमाने दधाति पृथ्वी भवति रज्जूनां ँव्यावृत्यै मेखलया यजमानं दीक्षयति योक्त्रेण पत्नीं मिथुनत्वाय – [ ] 21

TS 6.1.3.6

यज्ञो दक्षिणामभ्यद्ध्यायत् ता७ँ सम्भवत् तदिन्द्रो ऽचायथ्

सो ऽमन्यत यो वा इतो जनिष्यते स इदं भविष्यतीति तां प्राविशत्

तस्या इन्द्र एवाजायत सो ऽमन्यत यो वै मदितो ऽपरो जनिष्यते

स इदं भविष्यतीति तस्या अनुमृश्य योनिमा ऽच्छिनथ् सा

सूतवशा ऽभवत् तथ् सूतवशायै जन्म – [ ] **22**

TS 6.1.3.7

ता७ँ हस्ते न्यवेष्टयत तां मृगेषु न्यदधाथ् सा कृष्णविषाणा–

ऽभवदिन्द्रस्य योनिरसि मा मा हि७ँसीरिति कृष्णविषाणां प्र यच्छति

सयोनिमेव यज्ञं करोति सयोनिं दक्षिणा७ँ सयोनिमिन्द्र७ँ

सयोनित्वाय कृष्यै त्वा सुसस्याया इत्याह तस्मादकृष्टपच्या ओषधयः

पच्यन्ते सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्य इत्याह तस्मादोषधयः फलं

गृह्णन्ति यद्धस्तेन – [ ] **23**

TS 6.1.3.8

कण्डूयेत पामनम्भावुकाः प्रजाः स्युर्यथ् स्मयेत नग्नं भावुकाः

कृष्णविषाणया कण्डूयतेऽपिगृह्य स्मयते प्रजानां गोपीथाय न पुरा

दक्षिणाभ्यो नेतोः कृष्णविषाणामव चृतेद्–यत् पुरा दक्षिणाभ्यो नेतोः कृष्णविषाणामव चृतेद्–योनिः प्रजानां परापातुका स्यान्नीतासु दक्षिणासु चात्वाले कृष्णविषाणां प्रास्यति योनिर्वै यज्ञस्य चात्वालं योनिः कृष्णविषाणा योनावेव योनिं दधाति यज्ञस्य सयोनित्वाय ॥ **24** *(रुन्ध एष – तस्मा – च्छरमयी – यूपस्तृतीयं – मिथुनत्वाय – जन्म – हस्तेना – ष्टाचत्वारिꣳशच्च) (A3)*

TS 6.1.4.1

वाग्वै देवेभ्यो ऽपाक्रामद्–यज्ञायातिष्ठमाना सा वनस्पतीन् प्राविशथ् सैषा वाग्वनस्पतिषु वदति या दुन्दुभौ या तूणवे या वीणायां यद्–दीक्षितदण्डं प्रयच्छति वाचमेवाव रुन्ध औदुंबरो भवत्यूर्ग्वा उदुंबर ऊर्जमेवाव रुन्धे मुखेन सम्मितो भवति मुखत एवास्मा ऊर्जं दधाति तस्मान् मुखत ऊर्जा भुञ्जते – [ ] **25**

TS 6.1.4.2

क्रीते सोमे मैत्रावरुणाय दण्डं प्र यच्छति मैत्रावरुणो हि पुरस्ता–दृत्विग्भ्यो वाचं विभजति तामृत्विजो यजमाने प्रति ष्ठापयन्ति स्वाहा यज्ञं मनसेत्याह मनसा हि पुरुषो यज्ञमभिगच्छति स्वाहा

द्यावापृथिवीभ्या –मित्याह द्यावापृथिव्योर्. हि यज्ञः स्वाहोरोर–
न्तरिक्षादित्याहान्तरिक्षे हि यज्ञः स्वाहा यज्ञं ँवातादा रभ
इत्याहायं – [ ] 26

TS 6.1.4.3

ँवाव यः पवते स यज्ञस्तमेव साक्षादा रभते मुष्टी करोति वाचं
ँयच्छति यज्ञस्य धृत्या अदीक्षिष्टायं ब्राह्मण इति त्रिरुपा७ंश्वाह
देवेभ्य एवैनं प्राऽऽह त्रिरुच्चैरुभयेभ्य एवैनं देवमनुष्येभ्यः
प्राऽऽह न पुरा नक्षत्रेभ्यो वाचं ँवि सृजेद्–यत्पुरा नक्षत्रेभ्यो
वाचं ँविसृजेद्–यज्ञं ँवि च्छिन्द्या – [ ] 27

TS 6.1.4.4

–दुदितेषु नक्षत्रेषु व्रतं कृणुतेति वाचं ँवि सृजति यज्ञव्रतो वै
दीक्षितो यज्ञमेवाभि वाचं ँवि सृजति यदि विसृजेद्–वैष्णवीमृचमनु
ब्रूयाद्–यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञेनैव यज्ञ७ं सं तनोति दैवीं धियं मनामह
इत्याह यज्ञमेव तन्म्रदयति सुपारा नो असद्–वश इत्याह व्युष्टिमेवाव
रुन्धे – [ ] 28

TS 6.1.4.5

ब्रह्मवादिनो वदन्ति होतव्यं दीक्षितस्य गृहा(3) इ न होतव्या(3)मिति

हविर्वै दीक्षितो यज्जुहुयाद्-यजमानस्यावदाय जुहुयाद्-यन्न

जुहुयाद्-यज्ञपरुरन्तरियाद्-ये देवा मनोजाता मनोयुज इत्याह प्राणा

वै देवा मनोजाता मनोयुजस्तेष्वेव परोक्षं जुहोति तन्नेव हुतं

नेवाहुतꣳ स्वपन्तं ँवै दीक्षितꣳ रक्षाꣳसि जिघाꣳसन्त्यग्निः-[ ] **29**

TS 6.1.4.6

खलु वै रक्षोहा ऽग्ने त्वꣳ सु जागृहि वयꣳ सु मन्दिषीमहीत्याहाग्नि-

मेवाधिपां कृत्वा स्वपिति रक्षसामपहत्या अव्रत्यमिव वा एष करोति

यो दीक्षितः स्वपिति त्वमग्ने व्रतपा असीत्याहाग्निर्वै देवानां ँव्रतपतिः

स एवैनं ँव्रतमा लंभयति देव आ मर्त्येष्वेत्याह देवो - [ ] **30**

TS 6.1.4.7

ह्येष सन् मर्त्येषु त्वं ँयज्ञेष्वीड्य इत्याहैतꣳ हि यज्ञेष्वीडते ऽप

वै दीक्षिताथ् सुषुपुष इन्द्रियं देवताः क्रामन्ति विश्वे देवा अभि

मामाऽववृत्र-न्नित्या-हेन्द्रियेणैवैनं देवताभिः सं नयति यदेतद्-यजुर्न

ब्रूयाद्–यावत एव पशूनभि दीक्षेत तावन्तो ऽस्य पशवः स्यू
रास्वेयथ् – [ ] 31

TS 6.1.4.8

सोमा ऽऽ भूयो भरेत्याहा–परिमितानेव पशूनव रुन्धे चन्द्रमसि
मम भोगाय भवेत्याह यथादेवत–मेवैनाः प्रति गृह्णाति वायवे
त्वा वरुणाय त्वेति यदेवमेता नानुदिशेदयथादेवतं दक्षिणा
गमयेदा देवताभ्यो वृश्च्येत यदेवमेता अनुदिशति यथादेवतमेव
दक्षिणा गमयति न देवताभ्य आ – [ ] 32

TS 6.1.4.9

वृश्च्यते देवीरापो अपां नपादित्याह यद्–वो मेद्ध्यं यज्ञियꣳ
सदेवं तद्–वो माऽव क्रमिषमिति वावैतदाहाच्छिन्नं तन्तुं पृथिव्या
अनु गेषमित्याह सेतुमेव कृत्वा ऽत्येति ॥ 33

*(भुञ्जते – ऽयं – छिन्द्याद् – रुन्धे – ऽग्नि – राह देव – इयद्
– देवताभ्य आ – त्रयस्त्रिꣳशच्च) (A4)*

TS 6.1.5.1

देवा वै देवयजन-मद्ध्यवसाय दिशो न प्राजानन् ते(1) ऽन्यो-

ऽन्यमुपाधावन् त्वया प्र जानाम त्वयेति ते ऽदित्याꣳ समद्ध्रियन्त

त्वया प्र जानामेति सा ऽब्रवीद्-वरं ँवृणै मत्प्रायणा एव वो यज्ञा

मदुदयना असन्निति तस्मादादित्यः प्रायणीयो यज्ञानामादित्य

उदयनीयः पञ्च देवता यजति पञ्च दिशो दिशां

प्रज्ञात्या - [ ] 34

TS 6.1.5.2

अथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे पथ्याꣳ

स्वस्तिमयजन् प्राचीमेव तया दिशं प्राजानन्नग्निना दक्षिणा

सोमेन प्रतीचीꣳ सवित्रोदीची-मदित्योर्द्ध्वां पथ्याꣳ स्वस्तिं

ँयजति प्राचीमेव तया दिशं प्र जानाति पथ्याꣳ

स्वस्तिमिष्ट्वाऽग्नीषोमौ यजति चक्षुषी वा एते यज्ञस्य

यदग्नीषोमौ ताभ्यामेवानु पश्य - [ ] 35

TS 6.1.5.3

–त्यग्नीषोमाविष्ट्वा सवितारं ँयजति सवितृप्रसूत एवानु पश्यति
सवितारमिष्ट्वाऽदितिं ँयजतीयं ँवा अदितिरस्यामेव प्रतिष्ठायानु
पश्यत्यदितिमिष्ट्वा मारुतीमृचमन्वाह मरुतो वै देवानां ँविशो
देवविशं खलु वै कल्पमानं मनुष्यविशमनु कल्पते यन्
मारुतीमृचमन्वाह विशां क्लृप्त्यै ब्रह्मवादिनो वदन्ति
प्रयाजवदननूयाजं प्रायणीयं कार्य–मनूयाजव – [ ] **36**

TS 6.1.5.4

दप्रयाज–मुदयनीयमितीमे वै प्रयाजा अमी अनूयाजाः सैव सा
यज्ञस्य सन्ततिस्तत् तथा न कार्यमात्मा वै प्रयाजाः प्रजाऽनूयाजा
यत् प्रयाजा–नन्तरियादात्मान–मन्तरियाद्–यदनूयाजा–नन्तरियात्
प्रजामन्तरियाद्–यतः खलु वै यज्ञस्य विततस्य न क्रियते तदनु
यज्ञः परा भवति यज्ञं पराभवन्तं ँयजमानोऽनु – [ ] **37**

TS 6.1.5.5

परा भवति प्रयाजवदेवा–नूयाजवत् प्रायणीयं कार्यं
प्रयाजवदनूयाजव–दुदयनीयं नाऽऽत्मानमन्तरेति न प्रजां न

यज्ञः पराभवति न यजमानः प्रायणीयस्य निष्कास उदयनीयमभि निर्वपति सैव सा यज्ञस्य सन्ततिर्याः प्रायणीयस्य याज्या यत् ता उदयनीयस्य याज्याः कुर्यात् पराङमुं ँलोकमा रोहेत् प्रमायुकः स्याद्-याः प्रायणीयस्य पुरोनुवाक्यास्ता ( ) उदयनीयस्य याज्याः करोत्यस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठति ॥ **38**

(प्रज्ञात्यै - पश्यत्य - नूयाजव - द्यजमानोऽनु - पुरोनुवाक्यास्ता - अष्टौ च) (A5)

TS 6.1.6.1

कद्रूश्च वै सुपर्णी चाऽऽत्मरूपयो-रस्पर्द्धेताꣳ सा कद्रूः सुपर्णीमजयथ् सा ऽब्रवीत् तृतीयस्यामितो दिवि सोमस्तमा हर तेनाऽऽत्मानं निष्क्रीणीष्वेतीयं ँवै कद्रूरसौ सुपर्णी छन्दाꣳसि सौपर्णेयाः सा ऽब्रवीदस्मै वै पितरौ पुत्रान् बिभृत-स्तृतीयस्यामितो दिवि सोमस्तमा हर तेनाऽऽत्मानं नि ष्क्रीणीष्वे - [ ] **39**

TS 6.1.6.2

ति मा कद्रूरवोचदिति जगत्युदपत-च्चतुर्दशाक्षरा सती सा ऽप्राप्य न्यवर्तत तस्यै द्वे अक्षरे अमीयेताꣳ सा पशुभिश्च दीक्षया

चाऽऽ *गच्छत् तस्माज्जगती छन्दसां पशव्यतमा तस्मात् पशुमन्तं
दीक्षोप नमति त्रिष्टुगुदपतत् त्रयोदशाक्षरा सती सा ऽप्राप्य
न्यवर्तत तस्यै द्वे अक्षरे अमीयेता॒ँ सा दक्षिणाभिश्च – [ ] 40

TS 6.1.6.3

तपसा चाऽगच्छत् तस्मात् त्रिष्टुभो लोके माद्ध्यन्दिने सवने दक्षिणा
नीयन्त एतत् खलु वाव तप इत्याहुर्यः स्वं ददातीति
गायत्र्युदपतच्चतुरक्षरा सत्यजया ज्योतिषा तमस्या अजा ऽभ्यरुन्ध
तदजाया अजत्व॒ँ सा सोमं चाऽऽ *हरच्चत्वारि चाक्षराणि
सा ऽष्टाक्षरा स–मपद्यत ब्रह्मवादिनो वदन्ति – [ ] 41

TS 6.1.6.4

कस्माथ् सत्याद्–गायत्री कनिष्ठा छन्दसा॒ँ सती यज्ञमुखं परीयायेति
यदेवादः सोममा ऽहरत् तस्माद्–यज्ञमुखं पर्यैत् तस्मात् तेजस्विनीतमा
पद्भ्यां द्वे सवने समगृह्णान् मुखेनैकं ँयन्मुखेन समगृह्णात्
तदधयत् तस्माद् द्वे सवने शुक्रवती प्रातस्सवनं च माद्ध्यन्दिनं

च तस्मात् तृतीयसवन ऋजीषमभि षुण्वन्ति धीतमिव हि
मन्यन्त – [ ] **42**

TS 6.1.6.5

आशिरमव नयति सशुक्रत्वायाथो सं भरत्येवैनत् तꣳ
सोम–माह्रियमाणं गन्धर्वो विश्वावसुः पर्यमुष्णाथ् स तिस्रो रात्रीः
परिमुषितो ऽवसत् तस्मात् तिस्रो रात्रीः क्रीतः सोमो वसति ते देवा
अब्रुवन्थ् स्त्रीकामा वै गन्धर्वा स्स्त्रिया नि ष्क्रीणामेति ते वाचꣳ
स्त्रियमेकहायनीं कृत्वा तया नि–रक्रीणन्थ् सा रोहिद्–रूपं कृत्वा
गन्धर्वेभ्यो– [ ] **43**

TS 6.1.6.6

ऽपक्रम्यातिष्ठत् तद्–रोहितो जन्म ते देवा अब्रुवन्नप युष्मदक्रमी–
न्नास्मानु–पावर्तते वि ह्वयामहा इति ब्रह्म गन्धर्वा अवदन्नगायन् देवाः
सा देवान् गायत उपावर्तत तस्माद्–गायन्तꣳ स्त्रियः कामयन्ते
कामुका एनꣳ स्त्रियो भवन्ति य एवं वेँदाथो य एवं विँद्वानपि
जन्येषु भवति तेभ्य एव ददत्युत यद्–बहुतया – [ ] **44**

TS 6.1.6.7

भवन्त्येकहायन्या क्रीणाति वाचैवैन७ँ सर्वया क्रीणाति तस्मादेकहायना मनुष्या वाचं ँवदन्त्यकूटया ऽकर्णया ऽकाणया ऽश्लोणया ऽसप्तशफया क्रीणाति सर्वयैवैनं क्रीणाति यच्छ्वेतया क्रीणीयाद्–दुश्चर्मा यजमानः स्याद्–यत् कृष्णया–ऽनुस्तरणी स्यात् प्रमायुको यजमानः स्याद्–यद् द्विरूपया वार्त्रघ्नी स्याथ् स वाऽन्यं जिनीयात् तं ँवा ऽन्यो जिनीयादरुणया पिङ्गाक्ष्या ( ) क्रीणात्येतद्–वै सोमस्य रूप७ँ स्वयैवैनं देवतया क्रीणाति ॥ **45**

(निष्क्रीणीष्व – दक्षिणाभिश्च – वदन्ति – मन्यन्ते–गन्धर्वेभ्यो–बहुतयाः–पिङ्गाक्ष्या–दश च) (A6)

TS 6.1.7.1

तद्धिरण्यमभवत् तस्मादद्भ्यो हिरण्यं पुनन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्यादनस्थिकेन प्रजाः प्रवीयन्ते ऽस्थन्वतीर्जायन्त इति यद्धिरण्यं घृते ऽवधाय जुहोति तस्मादनस्थिकेन प्रजाः प्र वीयन्ते ऽस्थन्वतीर्जायन्त एतद्–वा अग्नेः प्रियं धाम यद्–घृतं तेजो

हिरण्यमियं ते शुक्र तनूरिदँ वर्च इत्याह सतेजसमेवैन७ं

सतनुं – [ ] 46

TS 6.1.7.2

करोत्यथो सं भरत्येवैनं यदबद्ध–मवदद्ध्याद्–गर्भाः प्रजानां

परापातुकाः स्युर्बद्धमव दधाति गर्भाणां धृत्यै निष्टर्क्यं बद्ध्नाति

प्रजानां प्रजननाय वाग्वा एषा यथ् सोमक्रयणी जू–रसीत्याह

यद्धि मनसा जवते तद्–वाचा वदति धृता मनसेत्याह मनसा हि

वाग्धृता जुष्टा विष्णव इत्याह – [ ] 47

TS 6.1.7.3

यज्ञो वै विष्णु र्यज्ञायैवैनां जुष्टां करोति तस्यास्ते सत्यसवसः

प्रसव इत्याह सवितृप्रसूतामेव वाचमव रुन्धे काण्डेकाण्डे वै

क्रियमाणे यज्ञ७ं रक्षा७ंसि जिघा७ंसन्त्येष खलु वा अरक्षोहतः

पन्था योऽग्नेश्च सूर्यस्य च सूर्यस्य चक्षुरा ऽरुहमग्नेरक्ष्णः

कनीनिकामित्याह य एवारक्षोहतः पन्थास्त७ं समारोहति – [ ] 48

TS 6.1.7.4

वाग्वा एषा यथ् सोमक्रयणी चिदसि मनाऽसीत्याह शास्त्येवैनामेतत्

तस्माच्छिष्टाः प्रजा जायन्ते चिदसीत्याह यद्धि मनसा चेतयते

तद्-वाचा वदति मना ऽसीत्याह यद्धि मनसाऽभिगच्छति तत् करोति

धी-रसीत्याह यद्धि मनसा ध्यायति तद्-वाचा - [ ] **49**

TS 6.1.7.5

वदति दक्षिणा ऽसीत्याह दक्षिणा ह्येषा यज्ञियाऽसीत्याह यज्ञियामेवैनां

करोति क्षत्रिया ऽसीत्याह क्षत्रिया ह्येषा ऽदिति-रस्युभयतश्शीर्ष्णीत्याह

यदेवाऽऽदित्यः प्रायणीयो यज्ञानामादित्य उदयनीय-स्तस्मादेवमाह

यदबद्धा स्यादयता स्याद्-यत् पदिबद्धा-ऽनुस्तरणी स्यात् प्रमायुको

यजमानः स्याद् - [ ] **50**

TS 6.1.7.6

यत् कर्णगृहीता वार्त्रघ्नी स्याथ् स वा ऽन्यं जिनीयात् तं ँवाऽन्यो

जिनीयान्मित्रस्त्वा पदि बद्ध्नात्वित्याह मित्रो वै शिवो देवानां

तेनैवैनां पदि बद्ध्नाति पूषा ऽद्ध्वनः पात्वित्याहेयं ँवै पूषेमामेवास्या

अधिपामकः समष्ट्या इन्द्राया-द्ध्यक्षायेत्याहेन्द्रमेवास्या अद्ध्यक्षं करो - [ ] 51

TS 6.1.7.7

-त्यनु त्वा माता-मन्यतामनु पितेत्याहा-नुमतयैवैनया क्रीणाति सा देवि देवमच्छेहीत्याह देवी ह्येषा देवः सोम इन्द्राय सोममित्याहेन्द्राय हि सोम आह्रियते यदेतद्-यजुर्न ब्रूयात् पराच्येव सोमक्रयणीयाद्-रुद्रस्त्वा ऽऽ वर्तयत्वित्याह रुद्रो वै क्रूरो - [ ] 52

TS 6.1.7.8

देवानां तमेवास्यै परस्ताद्-दधात्यावृत्त्यै क्रूरमिव वा एतत् करोति यद्-रुद्रस्य कीर्तयति मित्रस्य पथेत्याह शान्त्यै वाचा वा एष वि क्रीणीते यः सोमक्रयण्या स्वस्ति सोमसखा पुनरेहि सह रय्येत्याह वाचैव विक्रीय पुनरात्मन् वाचं धत्ते ऽनुपदासुका ऽस्य वाग्भवति य एवं ँवेद ( ) ॥ 53

(सतनुं - ँविष्णव इत्याह - समारोहति - ध्यायति तद् वाचा - यजमानः स्यात् - करोति - क्रूरो - वेद) (A7)

TS 6.1.8.1

षट् पदान्यनु नि क्रामति षडहं ँवाङ् नाति वदत्युत सँवथ्सरस्यायने

यावत्येव वाक् तामव रुन्धे सप्तमे पदे जुहोति सप्तपदा शक्वरी

पशवः शक्वरी पशूनेवाव रुन्धे सप्त ग्राम्याः पशवः सप्ताऽऽरण्याः

सप्त छन्दाᳪ-स्युभयस्या-वरुद्ध्यै वस्व्यसि रुद्रा ऽसीत्याह

रूपमेवास्या एतन् महिमानं – [ ] **54**

TS 6.1.8.2

ँव्याचष्टे बृहस्पतिस्त्वा सुम्ने रण्वत्वित्याह ब्रह्म वै देवानां

बृहस्पति-र्ब्रह्मणैवास्मै पशूनव रुन्धे रुद्रो वसुभिरा

चिकेत्वित्याहाऽऽ*वृत्त्यै पृथिव्यास्त्वा मूर्द्धन्ना जिघर्मि देवयजन

इत्याह पृथिव्या ह्येष मूर्द्धा यद्-देवयजनमिडायाः पद इत्याहेडायै

ह्येतत् पदं ँयथ् सोमक्रयण्यै घृतवति स्वाहे – [ ] **55**

TS 6.1.8.3

-त्याह यदेवास्यै पदाद्-घृतमपीड्यत तस्मादेवमाह

यदद्ध्वर्युरनग्नावाहुतिं जुहुयादन्धो ऽद्ध्वर्युः स्याद्-रक्षाᳪसि

यज्ञᳪ हन्युर्. हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्निवत्येव जुहोति नान्धो ऽद्ध्वर्यु

र्भवति न यज्ञ॒ꣳ रक्षा॒ꣳसि घ्नन्ति काण्डेकाण्डे वै क्रियमाणे यज्ञ॒ꣳ रक्षा॒ꣳसि जिघा॒ꣳसन्ति परिलिखित॒ꣳ रक्षः परिलिखिता अरातय इत्याह रक्षसामपहत्या – [ ] 56

TS 6.1.8.4

इदमहꣳ रक्षसो ग्रीवा अपि कृन्तामि यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इत्याह द्वौ वाव पुरुषौ यं चैव द्वेष्टि यश्चैनं द्वेष्टि तयोरेवानन्तरायं ग्रीवाः कृन्तति पशवो वै सोमक्रयण्यै पदं यावत्त्मूतꣳ सं वपति पशूनेवाव रुन्धे ऽस्मे राय इति सं वपत्यात्मान–मेवाद्ध्वर्युः – [ ] 57

TS 6.1.8.5

पशुभ्यो नान्त–रेति त्वे राय इति यजमानाय प्र यच्छति यजमान एव रयिं दधाति तोते राय इति पत्निया अर्द्धो वा एष आत्मनो यत् पत्नी यथा गृहेषु निधत्ते तादृगेव तत् त्वष्टीमती ते सपेयेत्याह त्वष्टा वै पशूनां मिथुनानाꣳ रूपकृद्–रूपमेव पशुषु दधात्यस्मै वै लोकाय गार्.हपत्य आ धीयते ( ) ऽमुष्मा आहवनीयो यद्–गार्.हपत्य उपवपेदस्मिन् ँल्लोके पशुमान्थ् स्याद्–यदाहवनीये

ऽमुष्मिन् ँल्लोके पशुमान्थ् स्यादुभयोरुप वपत्युभयोरेवैनं ँल्लोकयोः पशुमन्तं करोति ॥ 58

(महिमान७ – स्वाहा – ऽपहत्या – अद्ध्वर्यु – धीयते – चतुर्वि७ँशतिश्च) (A8)

TS 6.1.9.1

ब्रह्मवादिनो वदन्ति विचित्यः सोमा(3) न विचित्या(3) इति सोमो वा ओषधीना७ँ राजा तस्मिन्. यदापन्नं ग्रसितमेवास्य तद्–यद्–विचिनुयाद्–यथा ऽऽस्याद्–ग्रसितं निष्खिदति तादृगेव तद्–यन्न विचिनुयाद्–यथा ऽक्षन्नापन्नं ँविधावति तादृगेव तत् क्षोधुको ऽद्ध्वर्युः स्यात् क्षोधुको यजमानः सोमविक्रयिन्थ् सोम७ँ शोधयेत्येव ब्रूयाद् यदीतरं – [ ] 59

TS 6.1.9.2

ँयदीतरमुभयेनैव सोमविक्रयिण–मर्पयति तस्माथ् सोमविक्रयी क्षोधुको ऽरुणो ह स्माऽऽहौपवेशिः सोमक्रयण एवाहं तृतीय सवनमव रुन्ध इति पशूनां चर्मन् मिमीते पशूनेवाव रुन्धे पशवो हि

तृतीयꣳ सवनं ँयं कामयेतापशुः स्यादित्यृक्षतस्तस्य मिमीतर्क्षं ँवा

अपशव्यमपशुरेव भवति यं कामयेत पशुमान्थ् स्या - [ ] **60**

TS 6.1.9.3

-दिति लोमतस्तस्य मिमीतैतद्-वै पशूनाꣳ रूपꣳ रूपेणैवास्मै

पशूनव रुन्धे पशुमानेव भवत्यपामन्ते क्रीणाति सरसमेवैनं

क्रीणात्यमात्यो ऽसीत्याहामैवैनं कुरुते शुक्रस्ते ग्रह इत्याह शुक्रो

ह्यस्य ग्रहो ऽनसाऽच्छ याति महिमान-मेवास्याच्छ यात्यनसा - [ ] **61**

TS 6.1.9.4

ऽच्छ याति तस्मादनोवाह्यꣳ समे जीवनं ँयत्र खलु वा एतꣳ

शीर्ष्णा हरन्ति तस्माच्छीर्.षहार्यं गिरौ जीवनमभि त्यं देवꣳ

सवितार-मित्यतिच्छन्दसर्चा मिमीते ऽतिच्छन्दा वै सर्वाणि छन्दाꣳसि

सर्वेभिरेवैनं छन्दोभिर्मिमीते वर्ष्म वा एषा छन्दसां ँयदतिच्छन्दा

यदतिच्छन्दसर्चा मिमीते वर्ष्मैवैनꣳ समानानां

करोत्येकयैकयोथ्सर्गं- [ ] **62**

TS 6.1.9.5

मिमीते ऽयातयाम्नियायातयाम्नियैवैनं मिमीते तस्मान्नानावीर्या

अङ्गुलयः सर्वास्वङ्गुष्ठमुप नि गृह्णाति तस्माथ् समावद्वीर्यो ऽन्याभि-

रङ्गुलिभिस्तस्माथ् सर्वा अनु सं चरति यथ् सह सर्वाभिर्मिमीत

सꣳश्लिष्टा अङ्गुलयो जायेर-न्नेकयैकयोथ्सर्गं मिमीते तस्माद्

विभक्ता जायन्ते पञ्च कृत्वो यजुषा मिमीते पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो

यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे पञ्च कृत्वस्तूष्णीं- [ ] **63**

TS 6.1.9.6

-दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं ँविराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्धे

यद् यजुषा मिमीते भूतमेवाव रुन्धे यत् तूष्णीं भविष्यद्-यद्-

वै तावानेव सोमः स्याद् यावन्तं मिमीते यजमानस्यैव स्यान्नापि

सदस्यानां प्रजाभ्यस्त्वेत्युप स-मूहति सदस्यानेवान्वा भजति

वाससोप नह्यति सर्वदेवत्यं ँवै - [ ] **64**

TS 6.1.9.7

वासः सर्वाभिरेवैनं देवताभिः स-मर्द्धयति पशवो वै सोमः प्राणाय

त्वेत्युप नह्यति प्राणमेव पशुषु दधाति व्यानाय त्वेत्यनु शृन्थति

व्यानमेव पशुषु दधाति तस्माथ् स्वपन्तं प्राणा न जहति ॥ **65**

(इतरं – पशुमान्थ् स्याद् – यात्यनसो – थ्सर्गं – तूष्णीं॒ – सर्वदेवत्यं वैँ – त्रयस्त्रिं॒शच्च) (A9)

TS 6.1.10.1

यत् कलया ते शफेन ते क्रीणानीति पणेतागोअर्घं॒ सोमं

कुर्यादगोअर्घं यँजमान-मगोअर्घमद्ध्वर्युं गोस्तु महिमानं नाव

तिरेद् गवा ते क्रीणानीत्येव ब्रूयाद् गोअर्घमेव सोमं करोति

गोअर्घं यँजमानं गोअर्घमद्ध्वर्युं न गोर्महिमानमव तिरत्यजया क्रीणाति

सतपसमेवैनं क्रीणाति हिरण्येन क्रीणाति सशुक्रमेवै–[ ] **66**

TS 6.1.10.2

–नं क्रीणाति धेन्वा क्रीणाति साशिरमेवैनं क्रीणात्यृषभेण क्रीणाति

सेन्द्रमेवैनं क्रीणात्यनडुहा क्रीणाति वह्निर्वा अनड्वान्. वह्निनैव वह्नि

यज्ञस्य क्रीणाति मिथुनाभ्यां क्रीणाति मिथुनस्याव–रुद्ध्यै वाससा

क्रीणाति सर्वदेवत्यं वैँ वासः सर्वाभ्य एवैनं देवताभ्यः

क्रीणाति दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं विँराड्

विराजैवान्नाद्यमव रुन्धे – [ ] **67**

TS 6.1.10.3

तपसस्तनूरसि प्रजापतेर्वर्ण इत्याह पशुभ्य एव तदद्ध्वर्युर्नि ह्नुत आत्मनोऽनाव्रस्काय गच्छति श्रियं प्र पशूनाप्नोति य एवं ँवेद शुक्रं ते शुक्रेण क्रीणामीत्याह यथा यजुरेवैतद् देवा वै येन हिरण्येन सोममक्रीणन् तदभीषहा पुनरा ऽददत को हि तेजसा विक्रेष्यत इति येन हिरण्येन – [ ] 68

TS 6.1.10.4

सोमं क्रीणीयात् तदभीषहा पुनरा ददीत तेज एवाऽऽत्मन् धत्ते ऽस्मे ज्योतिः सोमविक्रयिणि तम इत्याह ज्योतिरेव यजमाने दधाति तमसा सोमविक्रयिणमर्पयति यदनुपग्रथ्य हन्याद्–दन्दशूकास्ताꣳ समाꣳ सर्पाः स्युरिदमहꣳ सर्पाणां दन्दशूकानां ग्रीवा उप ग्रथ्नामीत्याहा–दन्दशूकास्ताꣳ समाꣳ सर्पा भवन्ति तमसा सोमविक्रयिणं ँविद्ध्यति स्वान – [ ] 69

TS 6.1.10.5

भ्राजेत्याहैते वा अमुष्मिन् ँलोके सोममरक्षन् तेभ्यो ऽधि सोममाऽहरन्. यदेतेभ्यः सोमक्रयणा–न्नानुदिशेदक्रीतो ऽस्य सोमः स्यान्नास्यैते

ऽमुष्मिन् ँल्लोके सोमꣳ रक्षेयुर्यदेतेभ्यः सोमक्रयणाननुदिशति
क्रीतो ऽस्य सोमो भवत्येते ऽस्यामुष्मिन् ँल्लोके सोमꣳ रक्षन्ति ॥ 70

(सशुक्रमेव – रुन्ध – इति येन हिरण्येन – स्वान – चतुश्चत्वारिꣳशच्च) (A10)

TS 6.1.11.1

वारुणो वै क्रीतः सोम उपनद्धो मित्रो न एहि सुमित्रधा इत्याह
शान्त्या इन्द्रस्योरुमा विश दक्षिणमित्याह देवा वै यꣳ सोममक्रीणन्
तमिन्द्रस्योरौ दक्षिण आ ऽसादयन्नेष खलु वा एतर्.हीन्द्रो यो यजते
तस्मादेवमाहोदायुषा स्वायुषेत्याह देवता एवा–न्वारभ्योत् – [ ] 71

TS 6.1.11.2

तिष्ठत्यु–र्वन्तरिक्ष–मन्विहीत्याहा–न्तरिक्षदेवत्यो(1) ह्येतर्.हि
सोमोऽदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ सीदेत्याह यथायजुरेवैतद्
वि वा एनमेतदर्द्धयति यद् वारुणꣳ सन्तं मैत्रं करोति
वारुण्यर्चा ऽऽ सादयति स्वयैवैनं देवतया स–मर्द्धयति वाससा
पर्यानह्यति सर्वदेवत्यं ँवै वासः सर्वाभिरेवै – [ ] 72

TS 6.1.11.3

–नं॑ दे॒वता॑भिः॒ सम॑र्द्धय॒त्यथो॒ रक्ष॑सा॒मप॑हत्यै॒ वने॑षु॒ व्य॑न्त॑रिक्षं
तता॒ने॑त्याह॒ वने॑षु॒ हि व्य॑न्त॑रिक्षं त॒ता॒न वाजमर्व॒थ्॒स्वि॑त्याह॒ वाज॒ꣳ॒
ह्यर्व॑थ्सु॒ पयो॑ अघ्नि॒या॑स्वि॑त्याह॒ पयो॒ ह्य॑घ्नि॒यासु॒ हृ॒थ्सु क्रतु॒मि॑त्याह
हृ॒थ्सु हि क्र॒तुं ँ॑वरु॑णो वि॒क्ष्व॑ग्निमि॑त्याह॒ वरु॑णो॒ हि वि॒क्ष्व॑ग्निं
दि॒वि सू॒र्य – [ ] **73**

TS 6.1.11.4

मि॑त्याह दि॒वि हि सूर्य॒ꣳ॒ सोम॒मद्रा॒वि॑त्याह॒ ग्रावा॑णो॒ वा अद्र॑य॒स्ते॑षु॒
वा ए॒ष सो॑मं दधा॒ति यो य॑ज॒ते त॑स्मा॒दे॒वमा॒होदु॒ त्यं जा॑त॒वे॑द॒समि॑ति
सौ॒र्यर्चा कृ॑ष्णा॒जि॒नं प्र॒त्या॑नह्य॒ति र॑क्षसा॒मप॑हत्या॒ उस्रा॑वे॒तं
धूर्.षाहा॒वि॑त्याह यथाय॒जु॒रे॑वैतत् प्र च्य॑वस्व भुवस्प॒त इत्याह
भू॒ताना॒ꣳ॒ ह्ये॑ – [ ] **74**

TS 6.1.11.5

–ष पति॒र्विश्वा॒॑न्यभि धामा॒नी॑त्याह॒ विश्वा॑नि॒ ह्ये॒(1) षो॑ऽभि धामा॑नि
प्र॒च्यव॑ते॒ मा त्वा॑ परि॒परी वि॑द॒दि॑त्याह॒ यदे॒वादः सोम॑माह्रि॒यमा॑णं
गन्ध॒र्वो विश्वा॒॑वसुः॒ पर्य॑मुष्णा॒त् तस्मा–दे॒वमा॒हाप॑रिमोषा॒य यजमानस्य

स्वस्त्ययन्यसीत्याह यजमानस्यैवैष यज्ञस्यान्वारंभो ऽनवच्छित्त्यै वरुणो वा एष यजमानमभ्यैति यत् – [ ] **75**

TS 6.1.11.6

क्रीतः सोम उपनद्धो नमो मित्रस्य वरुणस्य चक्षस इत्याह शान्त्या आ सोमं ँवहन्त्यग्निना प्रति तिष्ठते तौ संभवन्तौ यजमानमभि सं भवतः पुरा खलु वावैष मेधायाऽऽत्मानमारभ्य चरति यो दीक्षितो यदग्नीषोमीयं पशुमालभत आत्मनिष्क्रयण एवास्य स तस्मात् तस्य नाऽऽश्यं पुरुषनिष्क्रयण इव ह्यथो खल्वाहु ( ) रग्नीषोमाभ्यां ँवा इन्द्रो वृत्रमहन्निति यदग्नीषोमीयं पशुमालभते वार्त्रघ्न एवास्य स तस्माद्–वाश्यं ँवारुण्यर्चा परि चरति स्वयैवैनं देवतया परि चरति ॥ **76**

(अन्वारभ्योथ् – सर्वाभिरेव – सूर्यं – भूताना७ ह्यो – ति य – दाहुः – सप्तविं॒शतिश्च) (A11)

==================

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(प्राचीनव॒ꣳशं –यावन्त – ऋख्सामे – वाग्वै दे॒वेभ्यो – दे॒वा वै दे॒वयजनं – क॒द्रूश्च – तद्धिरण्य॒ꣳ – षट् प॒दानि – ब्र॒ह्मवादिनो वि॒चित्यो – यत् क॒लया ते – वा॒रुणो वै क्री॒तः सोम – एकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(प्रा॒चीनव॒ꣳश॒ꣳ – स्वाहेत्याह॒ – येऽन्तः श॒रा – ह्येष सं – तपसा च॒ – यत्कर्णगृही॒ – तेति लोम॒तो – वा॒रुणः – षट्थ् सप्ततिः)

First and Last Padam of First Prasnam of 6th Kandam

(प्रा॒चीनव॒ꣳ श॒ं – परि चरति)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

6.2 षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.2.1.1

यदुभौ विमुच्याऽऽतिथ्यं गृह्णीयाद्–यज्ञं ँवि च्छिन्द्याद्–यदुभावविमुच्य यथा ऽनागतायाऽऽतिथ्यं क्रियते तादृगेव तद्–विमुक्तो–ऽन्योऽनड्वान् भवत्यविमुक्तो ऽन्यो ऽथाऽऽतिथ्यं गृह्णाति यज्ञस्य सन्तत्यै पत्न्यन्वारभते पत्नी हि पारीणह्यस्येशे पत्नियैवानुमतं निर्वपति यद्–वै पत्नी यज्ञस्य करोति मिथुनं तदथो पत्निया एवै– [ ] 1

TS 6.2.1.2

–ष यज्ञस्यान्वारंभो ऽनवच्छित्त्यै यावद्भिर्वै राजा ऽनुचरै–रागच्छति सर्वेभ्यो वै तेभ्य आतिथ्यं क्रियते छन्दाꣳसि खलु वै सोमस्य राज्ञो ऽनुचराण्यग्ने–रातिथ्य–मसि विष्णवे त्वेत्याह गायत्रिया एवैतेन करोति सोमस्याऽऽतिथ्य–मसि विष्णवे त्वेत्याह त्रिष्टुभ एवैतेन करोत्यतिथे–रातिथ्य–मसि विष्णवे त्वेत्याह जगत्या– [ ] 2

TS 6.2.1.3

एवैतेन करोत्यग्नये त्वा रायस्पोषदाव्.न्ने विष्णवे त्वेत्याहानुष्टुभ

एवैतेन करोति श्येनाय त्वा सोमभृते विष्णवे त्वेत्याह गायत्रिया

एवैतेन करोति पञ्च कृत्वो गृह्णाति पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो

यज्ञमेवाव रुन्धे ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्याद्–गायत्रिया

उभयत आतिथ्यस्य क्रियत इति यदेवादः सोममा– [ ] 3

TS 6.2.1.4

ऽहरत् तस्माद्–गायत्रिया उभयत आतिथ्यस्य क्रियते पुरस्ताच्चो

परिष्टाच्च शिरो वा एतद् यज्ञस्य यदातिथ्यं नवकपालः पुरोडाशो

भवति तस्मान्नवधा शिरो विष्यूतं नवकपालः पुरोडाशो भवति ते

त्रयस्त्रिकपालास्त्रिवृता स्तोमेन सम्मितास्तेज–स्त्रिवृत् तेज

एव यज्ञस्य शीर्.षन् दधाति नवकपालः पुरोडाशो भवति ते

त्रय–स्त्रिकपालास्त्रिवृता प्राणेन सम्मितास्त्रिवृद् वै– [ ] 4

TS 6.2.1.5

प्राण–स्त्रिवृतमेव प्राणमभिपूर्वं ँयज्ञस्य शीर्.षन् दधाति

प्रजापतेर्वा एतानि पक्ष्माणि यदश्ववाला ऐक्षवी तिरश्ची यदाश्ववालः

प्रस्तरो भवत्यैक्षवी तिरश्ची प्रजापतेरेव तच्चक्षुः सं भरति देवा वै या आहुतीरजुहवुस्ता असुरा निष्काव-मादन् ते देवाः कार्ष्मर्य-मपश्यन् कर्मण्यो वै कर्मैनेन कुर्वीतेति ते कार्ष्मर्यमयान् परिधीन- [ ] 5

TS 6.2.1.6

-कुर्वत तैर्वै ते रक्षा॑ᳶस्यपाघ्नत यत् कार्ष्मर्यमयाः परिधयो भवन्ति रक्षसामपहत्यै स॑ᳶ स्पर्.शयति रक्षसा-मनन्ववचाराय न पुरस्तात् परि दधात्यादित्यो ह्येवोद्यन् पुरस्ताद्-रक्षा॑ᳶस्यपहन्त्यूर्द्ध्वे समिधावा दधात्युपरिष्टादेव रक्षा॑ᳶस्यप हन्ति यजुषाऽन्यां तूष्णीमन्यां मिथुनत्वाय द्वे आ दधाति द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मवादिनो वदन्त्य- [ ] 6

TS 6.2.1.7

-ग्निश्च वा एतौ सोमश्च कथा सोमायाऽऽतिथ्यं क्रियते नाग्नय इति यदग्नावग्निं मथित्वा प्रहरति तेनैवाग्नय आतिथ्यं क्रियते ऽथो खल्वाहुरग्निः सर्वा देवता इति यद्धविरासाद्याग्निं मन्थति हव्यायैवाऽऽ*सन्नाय सर्वा देवता जनयति ॥ 7

(पत्निया एव - जगत्या - आ - त्रिवृद्वै - परिधीन् - वदन्त्ये - कचत्वारि॑ᳶशच्च) (A1)

TS 6.2.2.1

देवासुराः सँयत्ता आसन् ते देवा मिथो विप्रिया आसन्

तेऽ(1)न्योऽन्यस्मै ज्यैष्ठ्यायातिष्ठमानाः पञ्चधा व्यक्रामन्नग्निर्वसुभिः

सोमो रुद्रैरिन्द्रो मरुद्भि-र्वरुण आदित्यै-र्बृहस्पति-र्विश्वैर्देवैस्ते

ऽमन्यन्तासुरेभ्यो वा इदं भ्रातृव्येभ्यो रद्ध्यामो यन्मिथो विप्रियाः

स्मो या न इमाः प्रियास्तनुवस्ताः समवद्यामहै ताभ्यः स

निर्. ऋच्छाद् यो- [ ] 8

TS 6.2.2.2

नः प्रथमो(1)ऽन्योऽन्यस्मै द्रुह्यादिति तस्माद्-यः सतानूनप्त्रिणां प्रथमो

द्रुह्यति स आर्तिमार्च्छति यत् तानूनप्त्रꣳ समवद्यति भ्रातृव्याभिभूत्यै

भवत्यात्मना परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवति पञ्च कृत्वो ऽव द्यति पञ्चधा

हि ते तथ् समवाद्यन्ताथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव

रुन्ध आपतये त्वा गृह्णामीत्याह प्राणो वा- [ ] 9

TS 6.2.2.3

आपतिः प्राणमेव प्रीणाति परिपतय इत्याह मनो वै परिपतिर्मन

एव प्रीणाति तनूनप्त्र इत्याह तनुवो हि ते ताः समवाद्यन्त

शाक्वरायेत्याह शक्त्यै हि ते ताः समवाद्यन्त शक्म–

न्नोजिष्ठायेत्याहौजिष्ठꣳ हि ते तदात्मनः समवाद्यन्ता–

–नाधृष्टमस्यनाधृष्य–मित्याहानाधृष्टꣳ ह्येतदनाधृष्यं

देवानामोज– [ ] **10**

TS 6.2.2.4

इत्याह देवानाꣳ ह्येतदोजो ऽभिशस्तिपा अनभिशस्तेन्य–मित्याहा–

भिशस्तिपा ह्येतद–नभिशस्तेन्य–मनु मे दीक्षां दीक्षापति–

र्मन्यतामित्याह यथायजुरेवैतद्–घृतं वै देवा वज्रं कृत्वा सोम–मघ्न–

न्नन्तिक–मिव खलु वा अस्यैतच्चरन्ति यत् तानूनप्त्रेण

प्रचरन्त्यꣳशुरꣳशु–स्ते देव सोमाऽऽ प्यायतामित्याह य– [ ] **11**

TS 6.2.2.5

–देवास्यापुवायते यन्मीयते–तदेवास्यैतेनाऽऽ प्याययत्या

तुभ्यमिन्द्रः प्यायतामा त्वमिन्द्राय प्यायस्वेत्या–होभावेवेन्द्रं च

सोमं चाऽऽ*प्याययत्या प्यायय सखीन्थ् सन्या मेधयेत्याहर्त्विजो

वा अस्य सखायस्तानेवाऽऽ*प्याययति स्वस्ति ते देव सोम

सुत्यामशीये– [ ] **12**

TS 6.2.2.6

-त्याह ऽऽशिषमेवैतामा शास्ते प्र वा एते ऽस्मा-ल्लोकाच्च्यवन्ते ये सोममा-प्याययन्त्य-न्तरिक्षदेवत्यो हि सोम आप्यायित एष्टा रायः प्रेषे भगायेत्याह द्यावापृथिवीभ्यामेव नमस्कृत्यास्मिन् ँल्लोके प्रति तिष्ठन्ति देवासुराः सँयत्ता आसन् ते देवा बिभ्यतोऽग्निं प्राविशन् तस्मादाहुरग्निः सर्वा देवता इति ते- [ ] **13**

TS 6.2.2.7

ऽग्निमेव वरूथं कृत्वा ऽसुरानभ्यभव-न्नग्निमिव खलु वा एष प्र विशति यो ऽवान्तरदीक्षा-मुपैति भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवत्यात्मानमेव दीक्षया पाति प्रजामवान्तरदीक्षया सन्तरां मेखला ँ समायच्छते प्रजा ह्यात्मनोऽन्तरतरा तप्तव्रतो भवति मदन्तीभिर्मार्जयते निर्ह्यग्निः शीतेन वायति समिद्ध्यै या ते अग्ने ( ) रुद्रिया तनूरित्याह स्वयैवैनद् देवतया व्रतयति सयोनित्वाय शान्त्यै ॥ **14** ***(यो - वा - ओज - आह य - दशीये - ति ते - ऽग्न - एकादश च) (A2)***

TS 6.2.3.1

तेषामसुराणां तिस्रः पुर आस-न्नयस्म-य्यवमा ऽथ रजता ऽथ
हरिणी ता देवा जेतुं नाशक्नुवन् ता उपसदैवाजिगीषन्
तस्मादाहुर्यश्चैवं वेद यश्च नोपसदा वै महापुरं जयन्तीति त इषु(ं)
स-मस्कुर्वता-ग्निमनीक(ं) सोम(ं) शल्यं विष्णुं तेजनं ते ऽब्रुवन्
क इमामसिष्यतीति- [ ] **15**

TS 6.2.3.2

रुद्र इत्यब्रुवन् रुद्रो वै क्रूरः सो ऽस्यत्विति सो ऽब्रवीद् वरं वृणा
अहमेव पशूना-मधिपतिरसानीति तस्माद् रुद्रः पशूना-
मधिपतिस्ता(ं) रुद्रो ऽवासृजथ् स तिस्रः पुरो भित्त्वैभ्यो लोकेभ्यो-
ऽसुरान् प्राणुदत यदुपसद उपसद्यन्ते भ्रातृव्यपराणुत्यै नान्यामाहुतिं
पुरस्ता-ज्जुहुयाद्-यदन्यामाहुतिं पुरस्ताज्जुहुया- [ ] **16**

TS 6.2.3.3

दन्यन्मुखं कुर्याथ् स्रुवेणाऽऽघारमा घारयति यज्ञस्य प्रज्ञात्यै
पराङतिक्रम्य जुहोति पराच एवैभ्यो लोकेभ्यो यजमानो भ्रातृव्यान्
प्र णुदते पुन-रत्याक्रम्योपसदं जुहोति प्रणुद्यैवैभ्यो लोकेभ्यो

भ्रातृव्याञ्जित्वा भ्रातृव्यलोक-मभ्यारोहति देवा वै याः प्रातरुपसद

उपासीद-न्नहस्ताभिरसुरान् प्राणुदन्त याः साय॒ रात्रियै ताभिर्यथ्

सायंप्रातरुपसद - [ ] 17

TS 6.2.3.4

उपसद्यन्ते ऽहोरात्राभ्यामेव तद्-यजमानो भ्रातृव्यान् प्र णुदते

याः प्रातर्याज्याः स्यु स्ताः सायं पुरोनुवाक्याः कुर्यादयातयामत्वाय

तिस्र उपसद उपैति त्रय इमे लोका इमानेव लोकान् प्रीणाति

षट्थ् सं पद्यन्ते षड् वा ऋतव ऋतूनेव प्रीणाति द्वादशाहीने सोम

उपैति द्वादश मासाः सँवथ्सरः संवथ्सरमेव प्रीणाति चतुर्वि॒शतिः

सं- [ ] 18

TS 6.2.3.5

पद्यन्ते चतुर्वि॒शति-रर्द्धमासा अर्द्धमासानेव प्रीणात्याराग्रा-

मवान्तरदीक्षा-मुपेयाद्-यः कामयेतास्मिन् मे लोके ऽर्द्धुक॒

स्यादित्येकमग्रे ऽथ द्वावथ त्रीनथ चतुर एषा वा आराग्रा

ऽवान्तरदीक्षा ऽस्मिन्नेवास्मै लोके ऽर्द्धुकं भवति परोवरीयसी-

मवान्तरदीक्षा–मुपेयाद्–यः कामयेतामुष्मिन् मे लोके ऽर्द्धुकꣳ
स्यादिति चतुरो ऽग्रे ( ) ऽथ त्रीनथ द्वावथैकमेषा वै परोवरीयस्य–
वान्तरदीक्षा ऽमुष्मिन्नेवास्मै लोके ऽर्द्धुकं भवति ॥ **19**

(असिष्यतीति – जुहुयाथ् – सायं प्रातरुपसद – श्चतुर्विꣳशतिः सं – चतुरोऽग्रे – षोडश च) (A3)

TS 6.2.4.1

सुवर्गं ँवा एते लोकं ँयन्ति य उपसद उपयन्ति तेषां ँय उन्नयते
हीयत एव स नोदनेषीति सून्नीयमिव यो वै स्वार्थेतां ँयताꣳ श्रान्तो
हीयत उत स निष्व्याय सह वसति तस्माथ् सकृदुन्नीय नापरमुन्नयेत
दद्ध्नोन्नयेतैतद्–वै पशूनाꣳ रूपꣳ रूपेणैव पशूनव रुन्धे– [ ] **20**

TS 6.2.4.2

यज्ञो देवेभ्यो निलायत विष्णू रूपं कृत्वा स पृथिवीं प्राविशत्
तं देवा हस्तान्थ् सꣳरभ्यैच्छन् तमिन्द्र उपर्युपर्यत्यक्रामथ्
सो ऽब्रवीत् को मा ऽय–मुपर्युपर्यत्यक्रमी–दित्यहं दुर्गे हन्तेत्यथ
कस्त्वमित्यहं दुर्गादाहर्तेति सो ऽब्रवीद् दुर्गे वै हन्ता ऽवोचथा
वराहो ऽयं ँवाममोषः– [ ] **21**

TS 6.2.4.3

सप्तानां गिरीणां परस्ताद्-वित्तं ँवेद्यमसुराणां बिभर्ति तं जहि

यदि दुर्गे हन्ता ऽसीति स दर्भपुञ्जीलमुद्वृह्य सप्त गिरीन्

भित्त्वा तमहन्थ् सो ऽब्रवीद् दुर्गाद्-वा आहर्ता ऽवोचथा एतमा हरेति

तमेभ्यो यज्ञ एव यज्ञमा ऽहरद्-यत् तद्-वित्तं ँवेद्यमसुराणा-

मविन्दन्त तदेकं ँवेद्यै वेदित्वमसुराणां- [ ] **22**

TS 6.2.4.4

ँवा इयमग्र आसीद् यावदासीनः परापश्यति तावद् देवानां ते देवा

अब्रुवन्नस्त्वेव नो ऽस्यामपीति कियद्-वो दास्याम इति यावदियꣳ

सलावृकी त्रिः परिक्रामति तावन्नो दत्तेति स इन्द्रः सलावृकी रूपं

कृत्वेमां त्रिः सर्वतः पर्यक्रामत् तदिमामविन्दन्त यदिमामविन्दन्त तद्

वेद्यै वेदित्वꣳ- [ ] **23**

TS 6.2.4.5

सा वा इयꣳ सर्वैव वेदिरियति शक्ष्यामीति त्वा अवमाय यजन्ते

त्रिꣳशत् पदानि पश्चात् तिरश्ची भवति षट्त्रिꣳशत् प्राची

चतुर्विꣳशतिः पुरस्तात् तिरश्ची दशदश सं पद्यन्ते दशाक्षरा

विराडन्नं ँविराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्ध उद्धन्ति यदेवास्या अमेद्ध्यं तदप हन्त्युद्धन्ति तस्मादोषधयः परा भवन्ति ( ) बर्.हिः स्तृणाति तस्मादोषधयः पुनरा भवन्त्युत्तरं बर्.हिष उत्तरबर्.हिः स्तृणाति प्रजा वै बर्.हिर्यजमान उत्तरबर्.हि र्यजमान-मेवा-यजमानादुत्तरं करोति तस्माद्-यजमानो ऽयजमानादुत्तरः ॥ **24**

(रुन्धे - वाममोषो - वेदित्वमसुराणां - ँवेदित्वं - भवन्ति - पञ्चविꣳशतिश्च) (A4)

TS 6.2.5.1

यद्-वा अनीशानो भारमादत्ते वि वै स लिशते यद् द्वादश साह्नस्योपसदः स्यु स्तिस्त्रो ऽहीनस्य यज्ञस्य विलोम क्रियेत तिस्र एव साह्नस्योपसदो द्वादशाहीनस्य यज्ञस्य सवीर्यत्वायाथो सलोम क्रियते वथ्सस्यैकः स्तनो भागी हि सोऽथैकꣳ स्तनं ँव्रतमुपैत्यथ द्वावथ त्रीनथ चतुर एतद् वै- [ ] **25**

TS 6.2.5.2

क्षुरपवि नाम व्रतं ँयेन प्र जातान् भ्रातृव्यान् नुदते प्रति जनिष्यमाणानथो कनीयसैव भूय उपैति चतुरो ऽग्रे स्तनान्

व्रतमुपैत्यथ त्रीनथ द्वावथैकमेतद्–वै सुजघनं नाम व्रतं तपस्यꣳ सुवर्ग्यमथो प्रैव जायते प्रजया पशुभिर्यवागू राजन्यस्य व्रतं क्रूरेव वै यवागूः क्रूर इव– [ ] **26**

TS 6.2.5.3

राजन्यो वज्रस्य रूपꣳ समृद्ध्या आमिक्षा वैश्यस्य पाकयज्ञस्य रूपं पुष्ट्यै पयो ब्राह्मणस्य तेजो वै ब्राह्मणस्तेजः पयस्तेजसैव तेजः पय आत्मन् धत्ते ऽथो पयसा वै गर्भा वर्द्धन्ते गर्भ इव खलु वा एष यद् दीक्षितो यदस्य पयो व्रतं भवत्यात्मानमेव तद् वर्द्धयति त्रिव्रतो वै मनुरासीद् द्विव्रता असुरा एकव्रता– [ ] **27**

TS 6.2.5.4

देवाः प्रातर्मद्ध्यन्दिने सायं तन् मनोर्व्रतमासीत् पाकयज्ञस्य रूपं पुष्ट्यै प्रातश्च सायं चासुराणां निर्मद्ध्यं क्षुधो रूपं ततस्ते परा ऽभवन् मद्ध्यन्दिने मद्ध्यरात्रे देवानां ततस्ते ऽभवन्थ् सुवर्गं ँलोकमायन्. यदस्य मद्ध्यन्दिने मद्ध्यरात्रे व्रतं भवति मद्ध्यतो वा

अन्नेन भुञ्जते मद्ध्यत एव तदूर्जं धत्ते भ्रातृव्याभिभूत्यै

भवत्यात्मना– [ ] 28

TS 6.2.5.5

परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवति गर्भो वा एष यद् दीक्षितो योनि

र्दीक्षितविमितं ँयद् दीक्षितो दीक्षितविमितात् प्रवसेद् यथा योनेर्गर्भः

स्कन्दति तादृगेव तन्न प्रवस्तव्यमात्मनो गोपीथायैष वै व्याघ्रः

कुलगोपो यदग्निस्तस्माद् यद् दीक्षितः प्रवसेथ् स एनमीश्वरो ऽनूत्थाय

हन्तोर्न प्रवस्तव्यमात्मनो गुप्त्यै दक्षिणतः शय एतद्–वै यजमानस्या

( ) ऽऽयतनꣳस्व एवाऽऽयतने शये ऽग्निमभ्यावृत्य शये देवता एव

यज्ञमभ्यावृत्य शये ॥ 29

(एतद्वै–क्रूर इवै–कव्रता–आत्मना–यजमानस्य–त्रयोदश च) (A5)

TS 6.2.6.1

पुरोहविषि देवयजने याजयेद्–यं कामयेतोपैनमुत्तरो यज्ञो नमेदभि

सुवर्गं ँलोकं जयेदित्येतद्–वै पुरोहविर्देवयजनं ँयस्य होता

प्रातरनुवाक –मनुब्रुव–न्नग्निमप आदित्यमभि विपश्यत्युपैनमुत्तरो

यज्ञो नमत्यभि सुवर्गं ँलोकं जयत्याप्ते देवयजने याजयेद् –

भ्रातृव्यवन्तं पन्थां ँवा ऽधिस्पर्.शयेत् कर्तं ँवा यावन्नानसे

यातवै– [ ] **30**

TS 6.2.6.2

न रथायैतद्–वा आप्तं देवयजनमाप्नोत्येव भ्रातृव्यं नैनं भ्रातृव्य

आप्नोत्येकोन्नते देवयजने याजयेत् पशुकाम–मेकोन्नताद्–वै

देवयजनादङ्गिरसः पशूनसृजन्तान्तरा सदोहविर्द्धाने उन्नत७

स्यादेतद्–वा एकोन्नतं देवयजनं पशुमानेव भवति त्र्युन्नते देवयजने

याजयेथ् सुवर्गकामं त्र्युन्नताद्–वै देवयजनादङ्गिरसः सुवर्गं

ँलोकमाय–न्नन्तरा ऽऽहवनीयं च हविर्द्धानं चो– [ ] **31**

TS 6.2.6.3

–न्नत७ स्यादन्तरा हविर्द्धानं च सदश्चान्तरा सदश्च गार्.हपत्यं

चैतद्–वै त्र्युन्नतं देवयजन७ं सुवर्गमेव लोकमेति प्रतिष्ठिते देवयजने

याजयेत् प्रतिष्ठाकाममेतद्–वै प्रतिष्ठितं देवयजनं ँयथ् सर्वतः समं

प्रत्येव तिष्ठति यत्रान्याअन्या ओषधयो व्यतिषक्ताः स्यु स्तद्–याजयेत्

पशुकाममेतद्–वै पशूना७ं रूप७ं रूपेणैवास्मै पशू– [ ] **32**

TS 6.2.6.4

नव रुन्धे पशुमानेव भवति निर्.ऋतिगृहीते देवयजने याजयेद्–यं
कामयेत निर्.ऋत्यास्य यज्ञं ग्राहयेयमित्येतद्–वै निर्.ऋतिगृहीतं
देवयजनं ँयथ् सदृश्यै सत्या ऋक्षं निर्.ऋत्यैवास्य यज्ञं ग्राहयति
व्यावृत्ते देवयजने याजयेद् व्यावृत्कामं ँयं पात्रे वा तल्पे वा
मीमा७्सेरन् प्राचीनमाहवनीयात् प्रवण७ स्यात् प्रतीचीनं
गार्.हपत्यादेतद्–वै व्यावृत्तं देवयजनं ँवि पाप्मना ( ) भ्रातृव्येणा–
ऽऽ*वर्तते नैनं पात्रे न तल्पे मीमा७्सन्ते कार्ये देवयजने
याजयेद्–भूतिकामं कार्यो वै पुरुषो भवत्येव ॥ **33**

(यातवै – हविर्धानं च – पशून् – पाप्मना – ऽष्टादश च) (A6)

TS 6.2.7.1

तेभ्य उत्तरवेदिः सि७्ही रूपं कृत्वोभया–नन्तराऽपक्रम्यातिष्ठत् ते
देवा अमन्यन्त यतरान्. वा इयमुपावथ्स्र्यति त इदं भविष्यन्तीति
तामुपामन्त्रयन्त सा ऽब्रवीद् वरं ँवृणै सर्वान् मया कामान् व्यश्ञवथ
पूर्वां तु मा ऽग्नेराहुति–रश्ञवता इति तस्मादुत्तरवेदिं पूर्वामग्ने–
र्व्याघारयन्ति वारेवृत७ ह्यस्यै शम्यया परि मिमीते– [ ] **34**

TS 6.2.7.2

मात्रैवास्यै सा ऽथो युक्तेनैव युक्तमव रुन्धे वित्तायनी मे ऽसीत्याह

वित्ता ह्येनानावत् तिक्तायनी मे ऽसीत्याह तिक्तान्. ह्येनानावदवतान्मा

नाथितमित्याह नाथितान्. ह्येनानावदवतान् मा व्यथितमित्याह

व्यथितान्. ह्येनानावद्–विदेरग्निर्नभो नामा– [ ] **35**

TS 6.2.7.3

ग्ने अङ्गिर इति त्रिर्. हरति य एवैषु लोकेष्वग्नय–स्तानेवाव रुन्धे

तूष्णीं चतुर्थꣳ हरत्यनि–रुक्तमेवाव रुन्धे सिꣳहीरसि

महिषीरसीत्याह सिꣳहीर्ह्येषा रूपं कृत्वोभया–नन्तरा ऽपक्रम्यातिष्ठदुरु

प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतामित्याह यजमानमेव प्रजया पशुभिः

प्रथयति ध्रुवा– [ ] **36**

TS 6.2.7.4

ऽसीति सꣳ हन्ति धृत्यै देवेभ्यः शुन्धस्व देवेभ्यः शुंभस्वेत्यव

चोक्षति प्र च किरति शुद्ध्या इन्द्रघोषस्त्वा वसुभिः पुरस्तात्

पात्वित्याह दिग्भ्य एवैनां प्रोक्षति देवाꣳश्चेदु–त्तरवेदिरुपाववर्तीहैव

वि जयामहा इत्यसुरा वज्रमुद्यत्य देवानभ्यायन्त तानिन्द्रघोषो वसुभिः

पुरस्तादपा– [ ] **37**

TS 6.2.7.5

–नुदत मनोजवाः पितृभि र्दक्षिणतः प्रचेता रुद्रैः

पश्चाद्–विश्वकर्मा ऽऽदित्यैरुत्तरतो यदेवमुत्तरवेदिं प्रोक्षति दिग्भ्य

एव तद्–यजमानो भ्रातृव्यान् प्र णुदत इन्द्रो यतीन्थ् सालावृकेभ्यः

प्रायच्छत् तान् दक्षिणत उत्तरवेद्या आदन्. यत् प्रोक्षणीना–मुच्छिष्येत

तद् दक्षिणत उत्तरवेद्यै नि नयेद्–यदेव तत्र क्रूरं तत् तेन शमयति

यं द्विष्यात् तं ध्यायेच्छुचै ( ) वैनमर्पयति ॥ **38**

(मिमीते – नाम – ध्रुवा – ऽप – शुचा – त्रीणि च) (A7)

TS 6.2.8.1

सोत्तरवेदिरब्रवीथ् सर्वान् मया कामान् व्यश्ञवथेति ते देवा

अकामयन्तासुरान् भ्रातृव्यानभि भवेमेति ते ऽजुहवुः सिꣳहीरसि

सपत्नसाही स्वाहेति तेऽसुरान् भ्रातृव्या–नभ्यभवन् ते ऽसुरान्

भ्रातृव्या–नभिभूयाकामयन्त प्रजां ँविन्देमहीति ते ऽजुहवुः सिꣳहीरसि

सुप्रजावनिः स्वाहेति ते प्रजामविन्दन्त ते प्रजां ँवित्त्वा– [ ] **39**

TS 6.2.8.2

ऽकामयन्त पशून्. विन्देमहीति ते ऽजुहवुः सिꣳहीरसि रायस्पोषवनिः
स्वाहेति ते पशूनविन्दन्त ते पशून्. वित्त्वाऽकामयन्त प्रतिष्ठां
ँविन्देमहीति ते ऽजुहवुः सिꣳही-रस्यादित्यवनिः स्वाहेति त इमां
प्रतिष्ठामविन्दन्त त इमां प्रतिष्ठां ँवित्त्वा ऽकामयन्त देवता आशिष
उपेयामेति तेऽजुहवुः सिꣳहीरस्या वह देवान् देवयते- [ ] **40**

TS 6.2.8.3

यजमानाय स्वाहेति ते देवता आशिष उपायन् पञ्च कृत्वो
व्याघारयति पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे ऽक्ष्णया
व्याघारयति तस्मादक्ष्णया पशवो ऽङ्गानि प्र हरन्ति प्रतिष्ठित्यै
भूतेभ्यस्त्वेति स्रुचमुद्गृह्णाति य एव देवा भूतास्तेषां तद्-भागधेयं
तानेव तेन प्रीणाति पौतुद्रवान् परिधीन् परि दधात्येषां- [ ] **41**

TS 6.2.8.4

ँलोकानां ँविधृत्या अग्नेस्त्रयो ज्यायाꣳसो भ्रातर आसन् ते
देवेभ्यो हव्यं ँवहन्तः प्रामीयन्त सो ऽग्निरबिभेदित्थं ँवाव
स्य आर्तिमा ऽरिष्यतीति स निलायत स यां ँवनस्पतिष्ववसत् तां

पूतुद्रौ यामोषधीषु ता॑ सुगन्धितेजने यां पशुषु तां पेत्वस्यान्तरा शृङ्गे तं देवताः प्रैषमैच्छन् तमन्वविन्दन् तमब्रुव- [ ] 42

TS 6.2.8.5

-न्नुप न आ वर्तस्व हव्यं नो वहेति सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै यदेव गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दात् तन्मे भ्रातृणां भागधेयमसदिति तस्माद्-यद्-गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दति तेषां तद् भागधेयं तानेव तेन प्रीणाति सोऽमन्यतास्थन्वन्तो मे पूर्वे भ्रातरः प्रामेषतास्थानि शातया इति स यान्य- [ ] 43

TS 6.2.8.6

-स्थान्यशातयत तत् पूतुद्रव-भवद्-यन्मा॑स-मुपमृतं तद्-गुल्गुलु यदेतान्थ् संभारान्थ् सं भरत्यग्निमेव तथ् संभरत्यग्नेः पुरीष-मसीत्याहाग्नेर्ह्येतत् पुरीषं ँयथ् संभारा अथो खल्वाहुरेते वावैनं ते भ्रातरः परि शेरे यत् पौतुद्रवाः परिधय इति ॥ 44

(वित्त्वा - देवयत - एषा - मब्रुवन् - यानि - चतुश्चत्वारि॑शच्च) (A8)

TS 6.2.9.1

बद्धमव स्यति वरुणपाशादेवैने मुञ्चति प्र णेनेक्ति मेद्ध्ये एवैने
करोति सावित्रियर्चा हुत्वा हविर्द्धाने प्र वर्तयति सवितृप्रसूत एवैने
प्र वर्तयति वरुणो वा एष दुर्वागुभयतो बद्धो यदक्षः स
यदुथ्सर्जेद्–यजमानस्य गृहा–नभ्युथ्सर्जेथ् सुवाग् देव दुर्या\ँ
आ वदेत्याह गृहा वै दुर्याः शान्त्यै पत्न्यु– [ ] **45**

TS 6.2.9.2

–पानक्ति पत्नी हि सर्वस्य मित्रं मित्रत्वाय यद्–वै पत्नी यज्ञस्य करोति
मिथुनं तदथो पत्निया एवैष यज्ञस्या–न्वारंभोऽनवच्छित्त्यै वर्त्मना वा
अन्वित्य यज्ञ\ँ रक्षा\ँसि जिघा\ँसन्ति वैष्णवीभ्यामृग्भ्यां ँवर्त्मनो
र्जुहोति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञादेव रक्षा\ँस्यप हन्ति यदद्ध्वर्यु–रनग्ना–
वाहुतिं जुहुया–दन्धोऽद्ध्वर्युः स्याद्–रक्षा\ँसि यज्ञ\ँ हन्युर्– [ ] **46**

TS 6.2.9.3

–हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्निवत्येव जुहोति नान्धो ऽद्ध्वर्युर्भवति न
यज्ञ\ँ रक्षा\ँसि घ्नन्ति प्राची प्रेतमद्ध्वरं कल्पयन्ती इत्याह
सुवर्गमेवैने लोकं गमयत्यत्र रमेथां ँवर्ष्मन् पृथिव्या इत्याह वर्ष्म

ह्येतत् पृथिव्या यद् देवयजन॑ शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं दिवो वा विष्णवुत वा पृथिव्या- [ ] 47

TS 6.2.9.4

इत्याशीर्पदयर्चा दक्षिणस्य हविर्द्धानस्य मेथीं नि हन्ति शीर्.षत एव यज्ञस्य यजमान आशिषो ऽव रुन्धे दण्डो वा औपरस्तृतीयस्य हविर्द्धानस्य वषट्कारे-णाक्ष-मच्छिनद्-यत्-तृतीयं छदिर्. हविर्द्धानयो-रुदाह्रियते तृतीयस्य हविर्द्धानस्यावरुद्ध्यै शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं ँविष्णो रराटमसि विष्णोः पृष्ठमसीत्याह तस्मादेतावद्धा शिरो विष्यूतं ँविष्णोः ( ) स्यूरसि विष्णो ध्रुवमसीत्याह वैष्णव॑ हि देवतया हविर्द्धानं ँयं प्रथमं ग्रन्थिं ग्रथ्नीयाद्-यत् तं न विस्र॑सयेदमेहेनाद्ध्वर्युः प्र मीयेत तस्माथ् स विस्रस्यः ॥ 48

(पत्नी -हन्यु-र्वा पृथिव्या-विष्यूतं ँविष्णोः-षड्विꣳशतिश्च) (A9)

TS 6.2.10.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्यभ्रिमा दत्ते प्रसूत्या अश्विनो बाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो

हस्ताभ्यामित्याह यत्यै वज्र इव वा एषा यदभ्रिरभ्रिरसि नारिरसीत्याह शान्त्यै काण्डेकाण्डे वै क्रियमाणे यज्ञ৺ रक्षा৺सि जिघा৺सन्ति परिलिखित৺ रक्षः परिलिखिता अरातय इत्याह रक्षसामपहत्या– [ ] 49

TS 6.2.10.2

इदमह৺ रक्षसो ग्रीवा अपि कृन्तामि यो ऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इत्याह द्वौ वाव पुरुषौ यं चैव द्वेष्टि यश्चैनं द्वेष्टि तयोरेवा–नन्तरायं ग्रीवाः कृन्तति दिवे त्वा ऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वेत्याहैभ्य एवैनां ँल्लोकेभ्यः प्रोक्षति परस्तादर्वाचीं प्रोक्षति तस्मात्– [ ] 50

TS 6.2.10.3

परस्तादर्वाचीं मनुष्या ऊर्जमुप जीवन्ति क्रूरमिव वा एतत् करोति यत् खनत्यपो ऽव नयति शान्त्यै यवमतीरव नयत्यूर्ग्वै यव ऊर्गुदुंबर ऊर्जैवोर्ज৺ समर्द्धयति यजमानेन सम्मितौदुंबरी भवति यावानेव यजमानस्तावती–मेवास्मि–न्नूर्जं दधाति पितृणा৺ सदनमसीति बर्.हिरव स्तृणाति पितृदेवत्या(1)৺– [ ] 51

TS 6.2.10.4

ह्येतद्-यन्निखातं ँयद्-बर्.हिरनवस्तीर्य मिनुयात् पितृदेवत्या
निखाता स्याद्-बर्.हिरवस्तीर्य मिनोत्यस्यामेवैनां मिनोत्यथो
स्वारुहमेवैनां करोत्युद्-दिव७ँ स्तभानाऽऽ *न्तरिक्षं पृणेत्याहैषां
ँलोकानां ँविधृत्यै द्युतानस्त्वा मारुतो मिनोत्वित्याह द्युतानो ह
स्म वै मारुतो देवानामौदुंबरीं मिनोति तेनैवै- [ ] **52**

TS 6.2.10.5

-नां मिनोति ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिमित्याह यथायजुरेवैतद् घृतेन
द्यावापृथिवी आ पृणेथामित्यौदुंबर्यां जुहोति द्यावापृथिवी एव
रसेनानक्त्या-न्तमन्व-वस्रावयत्यान्तमेव यजमानं तेजसा
ऽनक्त्यैन्द्रमसीति छदिरधि नि दधात्यैन्द्र७ँ हि देवतया सदो
विश्वजनस्य छायेत्याह विश्वजनस्य ह्येषा छाया यथ् सदो
नवछदि- [ ] **53**

TS 6.2.10.6

तेजस्कामस्य मिनुयात् त्रिवृता स्तोमेन सम्मितं तेजस्त्रिवृत् तेजस्व्येव
भव-त्येकादश-छदीन्द्रियकाम-स्यैकादशाक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं

त्रिष्टुगिन्द्रियाव्येव भवति पञ्चदशछदि भ्रातृव्यवतः पञ्चदशो वज्रो भ्रातृव्याभिभूत्यै सप्तदशछदि प्रजाकामस्य सप्तदशः प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्या एकवि॒ꣳशतिछदि प्रतिष्ठाकाम-स्यैकवि॒ꣳशः स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्या उदरं ँवै सद ऊर्गुदुंबरो मद्ध्यत औदुंबरीं मिनोति मद्ध्यत एव प्रजानामूर्जं दधाति तस्मान्- [ ] **54**

TS 6.2.10.7

मद्ध्यत ऊर्जा भुञ्जते यजमानलोके वै दक्षिणानि छदीꣳषि भ्रातृव्यलोक उत्तराणि दक्षिणान्युत्तराणि करोति यजमान-मेवा- यजमानादुत्तरं करोति तस्माद् यजमानोऽयजमानादुत्तरो ऽन्तर्वर्तान् करोति व्यावृत्त्यै तस्मादरण्यं प्रजा उप जीवन्ति परि त्वा गिर्वणो गिर इत्याह यथायजुरेवैतदिन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य ध्रुवमसीत्याहैन्द्रꣳ हि देवतया सदो ( ) यं प्रथमं ग्रन्थिं ग्रथ्नीयाद्-यत् तं न विस्रꣳसये-दमेहेनाद्ध्वर्युः प्र मीयेत तस्माथ् स विस्रस्यः ॥ **55**

(अपहत्यै - तस्मात् - पितृदेवत्यं - तेनैव - नवछदि - तस्माथ् - सदः - पञ्चदश च) (A10)

TS 6.2.11.1

शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं प्राणा उपरवा हविर्द्धाने

खायन्ते तस्माच्छीर्.षन् प्राणा अधस्तात् खायन्ते

तस्मादधस्ताच्छीर्ष्णः प्राणा रक्षोहणो वलगहनो वैष्णवान्

खनामीत्याह वैष्णवा हि देवतयोपरवा असुरा वै निर्यन्तो देवानां

प्राणेषु वलगान् न्यखनन् तान् बाहुमात्रे ऽन्वविन्दन् तस्माद् बाहुमात्राः

खायन्त इदमहं तं वलगमुद्-वपामि- [ ] **56**

TS 6.2.11.2

यं नः समानो य-मसमानो निचखानेत्याह द्वौ वाव पुरुषौ

यश्चैव समानो यश्चासमानो यमेवास्मै तौ वलगं निखनतस्तमेवोद्-

वपति सं तृणत्ति तस्माथ् सन्तृण्णा अन्तरतः प्राणा न सं भिनत्ति

तस्मादसंभिन्नाः प्राणा अपो ऽव नयति तस्मादार्द्रा अन्तरतः प्राणा

यवमतीरव नय- [ ] **57**

TS 6.2.11.3

-त्यूर्ग्वै यवः प्राणा उपरवाः प्राणेष्वेवोर्जं दधाति बर्.हिरव स्तृणाति

तस्माल्लोमशा अन्तरतः प्राणा आज्येन व्याघारयति तेजो वा आज्यं

प्राणा उपरवाः प्राणेष्वेव तेजो दधाति हनू वा एते यज्ञस्य यदधिषवणे न सं तृणत्त्यसन्तृण्णे हि हनू अथो खलु दीर्घसोमे संतृद्ये धृत्यै शिरो वा एतद्-यज्ञस्य यद्धविर्द्धानं- [ ] **58**

TS 6.2.11.4

प्राणा उपरवा हनू अधिषवणे जिह्वा चर्म ग्रावाणो दन्ता मुखमाहवनीयो नासिको-त्तरवेदि-रुदरꣳ सदो यदा खलु वै जिह्वया दथ्स्वधि खादत्यथ मुखं गच्छति यदा मुखं गच्छत्यथोदरं गच्छति तस्माद्धविर्द्धाने चर्मन्नधि ग्रावभि-रभिषुत्याऽऽहवनीये हुत्वा प्रत्यञ्चः परेत्य सदसि भक्षयन्ति यो वै विराजो यज्ञमुखे दोहं ँवेद दुह एवै ( ) नामियं ँवै विराट् तस्यै त्वक् चर्मोधो ऽधिषवणे स्तना उपरवा ग्रावाणो वथ्सा ऋत्विजो दुहन्ति सोमः पयो य एवं ँवेद दुह एवैनां ॥ **59**

(वपामि-यवमतीरव नयति-हविर्द्धान-मेव-त्रयोविꣳशतिश्च) (A11)

==============

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(यदु॒भौ – दे॒वासु॒रा मि॒थ – स्तेषा॒ं – सु॒व॒र्गं – य॒द्वा अनी॑शानः – पु॒रोहविषि॒ – तेभ्य॒ः – सोत्तरवे॒दि – ब॒ध्नन् – दे॒वस्याभि॒ं वज्रः – शिरो॒ वा – एकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यदु॒भा – वित्याह दे॒वानां – य॒ज्ञो दे॒वेभ्यो॒ – न रथाय॒ – यजमानाय – प॒रस्ता॒द॒र्वाची॒ – न्नव पञ्चा॒शत्)

First and Last Padam of Second Prasnam of 6th Kandam

(यदु॒भौ – दु॒ह ए॒वैनां)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

\-------------------------------------

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

6.3 षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.3.1.1

चात्वालाद्–धिष्णियानुप वपति योनिर्वै यज्ञस्य चात्वालं ँयज्ञस्य सयोनित्वाय देवा वै यज्ञं परा ऽजयन्त तमाग्नीद्ध्रात् पुनरपाजयन्नेतद् वै यज्ञस्या–पराजितं ँयदाग्नीद्ध्रं ँयदाग्नीद्ध्राद्–धिष्णियान्. विहरति यदेव यज्ञस्या–पराजितं तत एवैनं पुनस्तनुते पराजित्येव खलु वा एते यन्ति ये बहिष्पवमान७ सर्पन्ति बहिष्पवमाने स्तुत– [ ] 1

TS 6.3.1.2

आहाग्नीदग्नीन्. वि हर बर्.हिः स्तृणाहि पुरोडाशा७ अलं कुर्विति यज्ञमेवापजित्य पुनस्तन्वाना यन्त्यङ्गारैर्द्वे सवने वि हरति शलाकाभि–स्तृतीय७ सशुक्रत्वायाथो सं भरत्येवैनद्–धिष्णिया वा अमुष्मिन् ँल्लोके सोममरक्षन् तेभ्योऽधि सोममाऽहरन् त मन्ववायन् तं पर्यविशन्. य एवं ँवेद विन्दते– [ ] 2

TS 6.3.1.3

परिवेष्टारं ते सोमपीथेन व्यार्द्ध्यन्त ते देवेषु सोमपीथमैच्छन्त तान्

देवा अब्रुवन् द्वेद्वे नामनी कुरुद्ध्वमथ प्र वा ऽऽफ्स्यथ न वेत्यग्नयो

वा अथ धिष्णियास्तस्माद् द्विनामा ब्राह्मणो ऽर्द्धुकस्तेषां ँये नेदिष्ठं

पर्यविशन् ते सोमपीथं प्राऽऽप्नुवन्नाहवनीय आग्नीद्ध्रीयो होत्रीयो

मार्जालीयस्तस्मात् तेषु जुह्वत्यतिहाय वषट् करोति वि ह्ये– [ ] 3

TS 6.3.1.4

–ते सोमपीथेनाऽऽर्द्ध्यन्त देवा वै याः प्राची–राहुती–रजुहवुर्ये

पुरस्तादसुरा आसन् ता॰ स्ताभिः प्राणुदन्त याः प्रतीचीर्ये पश्चादसुरा

आसन् ता॰ स्ताभि–रपानुदन्त प्राचीरन्या आहुतयो हूयन्ते

प्रत्यङ्ङासीनो धिष्णियान् व्याघारयति पश्चाच्चैव पुरस्ताच्च यजमानो

भ्रातृव्यान् प्र णुदते तस्मात् पराचीः प्रजाः प्र वीयन्ते प्रतीची– [ ] 4

TS 6.3.1.5

र्जायन्ते प्राणा वा एते यद्–धिष्णिया यदद्ध्वर्युः प्रत्यङ् धिष्णिया–

नतिसर्पेत् प्राणान्थ् सं कर्.षेत् प्रमायुकः स्यान्नाभिर्वा एषा यज्ञस्य

यद्धोतोर्द्ध्वः खलु वै नाभ्यै प्राणो ऽवाङ्पानो यदध्वर्युः प्रत्यङ्

होतारमतिसर्पेदपाने प्राणं दध्यात् प्रमायुकः स्यान्नाद्ध्वर्युरुप गायेद्
वाग्वीर्यो वा अद्ध्वर्यु-र्यदद्ध्वर्यु-रुपगाये-दुद्गात्रे- [ ] 5

TS 6.3.1.6

वाचꣳ सं प्र यच्छे-दुपदासुका ऽस्य वाख् स्याद्-ब्रह्मवादिनो वदन्ति
नासꣳस्थिते सोमेऽद्ध्वर्युः प्रत्यङ्ख् सदो ऽतीयादथ कथा दाक्षिणानि
होतुमेति यामो हि स तेषां कस्मा अह देवा यामं ँवा ऽयामं ँवा ऽनु
ज्ञास्यन्तीत्यु-त्तरेणाऽऽग्नीद्ध्रं परीत्य जुहोति दाक्षिणानि न
प्राणान्थ् सं कर्.षति न्यन्ये धिष्णिया उप्यन्ते ( ) नान्ये यान् निवपति
तेन तान् प्रीणाति यान् न निवपति यदनुदिशति तेन तान् ॥ 6

(स्तुते - विन्दते - हि - वीयन्ते प्रतीची - रुद्ग्रात्र - उप्यन्ते - चतुर्दश च) (A1)

TS 6.3.2.1

सुवर्गाय वा एतानि लोकाय हूयन्ते यद् वैसर्जनानि द्वाभ्यां
गार्.हपत्ये जुहोति द्विपाद् यजमानः प्रतिष्ठित्या आग्नीद्ध्रे
जुहोत्यन्तरिक्ष एवाऽऽक्रमत आहवनीये जुहोति सुवर्गमेवैनं ँलोकं

गमयति देवान्. वै सुवर्गं ँल्लोकं ँयतो रक्षा॑ꣳस्यजिघा॑ꣳसन् ते
सोमेन राज्ञा रक्षा॑ꣳस्यपहत्याप्तु-मात्मानं कृत्वा सुवर्गं ँल्लोकमायन्
रक्षसा-मनुपलाभायाऽऽत्तः सोमो भवत्यथ- [ ] 7

TS 6.3.2.2

वैसर्जनानि जुहोति रक्षसामपहत्यै त्व॑ꣳ सोम तनूकृद्भ्य इत्याह
तनूकृ**द्ध्ये**ष द्वेषोभ्यो ऽन्यकृतेभ्य इत्याहान्यकृतानि हि रक्षा॑ꣳस्युरु
यन्ता ऽसि वरूथमित्याहोरु ण स्कृधीति वावैतदाह जुषाणो
अप्तुराज्यस्य वेत्वित्याहाप्तुमेव यजमानं कृत्वा सुवर्गं ँल्लोकं
गमयति रक्षसा-मनुपलाभायाऽऽ सोमं ददत- [ ] 8

TS 6.3.2.3

आ ग्राव्.ण्ण आ वायव्यान्या द्रोणकलशमुत् पत्नीमा नयन्त्यन्वना॑ꣳसि
प्र वर्तयन्ति यावदेवास्यास्ति तेन सह सुवर्गं ँल्लोकमेति
नयवत्यर्चा ऽऽग्नीद्ध्रे जुहोति सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै ग्राव्.ण्णो
वायव्यानि द्रोणकलशमाग्नीद्ध्र उप वासयति वि ह्येनं तैर्गृह्णते यथ्
सहोपवासये-दपुवायेत सौम्यर्चा प्र पादयति स्वयै- [ ] 9

TS 6.3.2.4

–वैनं देवतया प्र पादयत्यदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ सीदेत्याह
यथायजुरेवैतद्–यजमानो वा एतस्य पुरा गोप्ता भवत्येष वो देव
सवितः सोम इत्याह सवितृप्रसूत एवैनं देवताभ्यः सं प्र यच्छत्येतत्
त्वꣳ सोम देवो देवानुपागा इत्याह देवो ह्येष सन्– [ ] **10**

TS 6.3.2.5

देवानुपैतीदमहं मनुष्यो मनुष्यानित्याह मनुष्यो(**1**) ह्येष सन्
मनुष्यानुपैति यदेतद् यजुर्न ब्रूयादप्रजा अपशुर्यजमानः स्याथ्
सह प्रजया सह रायस्पोषेणेत्याह प्रजयैव पशुभिः सहेमं
ँल्लोकमुपावर्तते नमो देवेभ्य इत्याह नमस्कारो हि देवानाꣳ
स्वधा पितृभ्य इत्याह स्वधाकारो हि– [ ] **11**

TS 6.3.2.6

पितृणामिदमहं निर्वरुणस्य पाशादित्याह वरुणपाशादेव निर्मुच्यते
ऽग्ने व्रतपत आत्मनः पूर्वा तनूरादेयेत्याहुः को हि तद्–वेद यद्
वसीयान्थ् स्वे वशे भूते पुनर्वा ददाति न वेति ग्रावाणो वै सोमस्य

राज्ञो मलिम्लुसेना य एवं विद्वान् ग्राव्.ण्ण आग्नीद्ध्र उपवासयति
नैनं मलिम्लुसेना विन्दति ( ) ॥ 12

(अथ–ददते – स्वया – सन्थ् – स्वधाकारो हि – विन्दति) (A2)

TS 6.3.3.1

वैष्णव्यर्चा हुत्वा यूपमच्छैति वैष्णवो वै देवतया यूपः स्वयैवैनं
देवतया ऽच्छैत्यत्यन्यानगां नान्या–नुपागामित्याहाति ह्यन्यानेति नान्या–
नुपैत्यर्वाक् त्वा परैरविदं परो ऽवरैरित्याहार्वाग्घ्येनं परैर्विन्दति
परो ऽवरैस्तं त्वा जुषे– [ ] 13

TS 6.3.3.2

वैष्णवं देवयज्याया इत्याह देवयज्यायै ह्येनं जुषते देवस्त्वा सविता
मद्ध्वा ऽनक्त्वित्याह तेजसैवैन–मनक्त्योषधे त्रायस्वैनꣳ स्वधिते
मैनꣳ हिꣳसीरित्याह वज्रो वै स्वधितिः शान्त्यै स्वधितेर्वृक्षस्य
बिभ्यतः प्रथमेन शकलेन सह तेजः परा पतति यः प्रथमः शकलः
परापतेत् तमप्या हरेथ् सतेजस– [ ] 14

TS 6.3.3.3

–मेवैनमा हरतीमे वै लोका यूपात् प्रयतो बिभ्यति दिवमग्रेण मा

लेखीरन्तरिक्षं मद्ध्येन मा हि॑ꣳसीरित्याहैभ्य एवैनं ँलोकेभ्यः

शमयति वनस्पते शतवल्.शो वि रोहेत्याव्रश्चने जुहोति तस्मा–

दाव्रश्चनाद्–वृक्षाणां भूया॑ꣳस उत् तिष्ठन्ति सहस्रवल्.शा वि वय॑ꣳ

रुहेमेत्याहा ऽऽशिषमेवैतामा शास्ते ऽनक्षसङ्गं– [ ] **15**

TS 6.3.3.4

ँवृश्चेद्–यदक्षसङ्गं ँवृश्चेदधर्ईषं ँयजमानस्य प्रमायुकꣳ स्याद्–यं

कामयेताप्रतिष्ठितः स्यादित्यारोहं तस्मै वृश्चेदेष वै वनस्पतीना–

मप्रतिष्ठितोऽप्रतिष्ठित एव भवति यं कामयेतापशुः स्यादित्यपर्णं तस्मै

शुष्काग्रं ँवृश्चेदेष वै वनस्पतीना–मपशव्यो ऽपशुरेव भवति यं कामयेत

पशुमान्थ् स्यादिति बहुपर्णं तस्मै बहुशाखं ँवृश्चेदेष वै– [ ] **16**

TS 6.3.3.5

वनस्पतीनां पशव्यः पशुमानेव भवति प्रतिष्ठितं ँवृश्चेत्

प्रतिष्ठाकामस्यैष वै वनस्पतीनां प्रतिष्ठितो यः समे भूम्यै

स्वाद्–योने रूढः प्रत्येव तिष्ठति यः प्रत्यङ्ङुपनतस्तं ँवृश्चेथ् स हि

मेधमभ्युपनतः पञ्चारत्निं तस्मै वृश्चेद्-यं कामयेतोपैनमुत्तरो यज्ञो नमेदिति पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञ उपैनमुत्तरो यज्ञो- [ ] 17

TS 6.3.3.6

नमति षडरत्निं प्रतिष्ठाकामस्य षड् वा ऋतव ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठति सप्तारत्निं पशुकामस्य सप्तपदा शक्वरी पशवः शक्वरी पशूनेवाव रुन्धे नवारत्निं तेजस्कामस्य त्रिवृता स्तोमेन सम्मितं तेज स्त्रिवृत् तेजस्व्येव भव-त्येकादशारत्नि-मिन्द्रियकाम-स्यैकादशाक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुगिन्द्रियाव्येव भवति पञ्चदशारत्निं भ्रातृव्यवतः पञ्चदशो वज्रो भ्रातृव्याभिभूत्यै सप्तदशारत्निं प्रजाकामस्य सप्तदशः प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्या ( ) एकवि॒ꣳशत्यरत्निं प्रतिष्ठाकाम-स्यैकवि॒ꣳशः स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्या अष्टाश्रिर्भव-त्यष्टाक्षरा गायत्री तेजो गायत्री गायत्री यज्ञमुखं तेजसैव गायत्रिया यज्ञमुखेन सम्मितः ॥ 18

(जुषे - सतेजस - मनक्षसङ्गं - बहुशाखं वृँश्चेदेष वै - यज्ञ उपैनमुत्तरो यज्ञ - आप्त्या - एकान्नवि॒ꣳशतिश्च) (A3)

TS 6.3.4.1

पृथिव्यै त्वा ऽन्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वेत्याहैभ्य एवैनं ँलोकेभ्यः

प्रोक्षति पराञ्चं प्रोक्षति पराङिव हि सुवर्गो लोकः क्रूरमिव वा

एतत् करोति यत् खनत्यपो ऽव नयति शान्त्यै यवमतीरव नयत्यूर्ग्वै

यवो यजमानेन यूपः सम्मितो यावानेव यजमान–स्तावती–

मेवास्मि–न्नूर्जं दधाति– [ ] 19

TS 6.3.4.2

पितृणा॒ं सदनमसीति बर्.हिरव स्तृणाति पितृदेवत्या(1)॒

ह्येतद्–यन्निखातं ँयद्–बर्.हिरनवस्तीर्य मिनुयात् पितृदेवत्यो निखातः

स्याद् बर्.हिरवस्तीर्य मिनोत्यस्यामेवैनं मिनोति यूपशकलमवास्यति

सतेजसमेवैनं मिनोति देवस्त्वा सविता मद्ध्वा ऽनक्त्वित्याह

तेजसैवैनमनक्ति सुपिप्पलाभ्य–स्त्वौषधीभ्य इति चषालं

प्रति– [ ] 20

TS 6.3.4.3

मुञ्चति तस्माच्छीर्.षत ओषधयः फलं गृह्णन्त्यनक्ति तेजो

वा आज्यं ँयजमानेनाग्निष्ठा ऽश्रिः सम्मिता यदग्निष्ठा–मश्रिमनक्ति

यजमानमेव तेजसा ऽनक्त्यान्त–मनक्त्यान्तमेव यजमानं तेजसा ऽनक्ति सर्वतः परि मृशत्यपरिवर्ग–मेवास्मिन् तेजो दधात्युद् दिवꣳ स्तभाना ऽन्तरिक्षं पृणेत्याहैषां ँलोकानां ँविधृत्यै वैष्णव्यर्चा– [ ] 21

TS 6.3.4.4

कल्पयति वैष्णवो वै देवतया यूपः स्वयैवैनं देवतया कल्पयति द्वाभ्यां कल्पयति द्विपाद् यजमानः प्रतिष्ठित्यै यं कामयेत तेजसैनं देवताभिरिन्द्रियेण व्यर्द्धयेय–मित्यग्निष्ठां तस्याश्रि–माहवनीयादित्थं ँवेत्थं ँवा ऽति नावयेत् तेजसैवैनं देवताभिरिन्द्रियेण व्यर्द्धयति यं कामयेत तेजसैनं देवताभिरिन्द्रियेण समर्द्धयेयमित्य– [ ] 22

TS 6.3.4.5

–ग्निष्ठां तस्याश्रिमाहवनीयेन सं मिनुयात् तेजसैवैनं देवताभिरिन्द्रियेण समर्द्धयति ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिमित्याह यथायजुरेवैतत् परि व्ययत्यूर्ग्वै रशना यजमानेन यूपः सम्मितो यजमानमेवोर्जा समर्द्धयति नाभिदघ्ने परि व्ययति नाभिदघ्न एवास्मा ऊर्जं दधाति तस्मान्नाभिदघ्न ऊर्जा भुञ्जते यं कामयेतोर्जैनं– [ ] 23

TS 6.3.4.6

ँव्यर्द्धयेय–मित्यूर्द्ध्वां ँवा तस्यावाचीं ँवा ऽवोहेदूर्जैवैनं ँव्यर्द्धयति यदि कामयेत वर्.षुकः पर्जन्यः स्यादित्य–वाचीमवोहेद् वृष्टिमेव नि यच्छति यदि कामयेतावर्.षुकः स्यादित्यूर्द्ध्वामुदूहेद् वृष्टिमेवोद् यच्छति पितृणां निखातं मनुष्याणामूर्द्ध्वं निखातादा रशनाया ओषधीना॒ं रशना विश्वेषां– [ ] **24**

TS 6.3.4.7

देवानामूर्द्ध्व॒ं रशनाया आ चषालादिन्द्रस्य चषाल॒ं साद्ध्यानामतिरिक्त॒ं स वा एष सर्वदेवत्यो यद्–यूपो यद्–यूपं मिनोति सर्वा एव देवताः प्रीणाति यज्ञेन वै देवाः सुवर्गं ँलोकमायन् ते ऽमन्यन्त मनुष्या नो ऽन्वाभविष्यन्तीति ते यूपेन योपयित्वा सुवर्गं ँलोकमायन् तमृषयो यूपेनैवानु प्राजानन् तद् यूपस्य यूपत्वं– [ ] **25**

TS 6.3.4.8

ँयद् यूपं मिनोति सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै पुरस्तान् मिनोति पुरस्ताद्धि यज्ञस्य प्रज्ञायते ऽप्रज्ञात॒ं हि तद् यदतिपन्न आहुरिदं कार्यमासीदिति साद्ध्या वै देवा यज्ञमत्यमन्यन्त तान्. यज्ञो

नास्पृशत् तान्. यद् यज्ञस्यातिरिक्तमासीत् तदस्पृशदतिरिक्तं ँवा एतद्

यज्ञस्य यदग्नावग्निं मथित्वा प्रहरत्यतिरिक्तमेतद्– [ ] 26

TS 6.3.4.9

यूपस्य यदूर्द्ध्वं चषालात् तेषां तद् भागधेयं तानेव तेन प्रीणाति

देवा वै स๒स्थिते सोमे प्र स्रुचो ऽहरन् प्र यूपं ते ऽमन्यन्त

यज्ञवेशसं ँवा इदं कुर्म इति ते प्रस्तर๒ स्रुचां निष्क्रयण–मपश्यन्थ्

स्वरुं ँयूपस्य स๒स्थिते सोमे प्र प्रस्तर๓ हरति जुहोति

स्वरुमयज्ञवेशसाय ॥ 27

(दधाति – प्रत्यृ – चा – समर्द्धयेयमित्यू – जैनं – ँविश्वेषां – ँयूपत्व – मतिरिक्तमेतद् – द्विचत्वारि๓शच्च) (A4)

TS 6.3.5.1

साद्ध्या वै देवा अस्मिँल्लोक आसन् नान्यत् किं चन मिषत्

ते ऽग्निमेवाग्नये मेधाया ऽलभन्त न ह्यन्यदालंभ्य–मविन्दन्

ततो वा इमाः प्रजाः प्राजायन्त यदग्नावग्निं मथित्वा प्रहरति

प्रजानां प्रजननाय रुद्रो वा एष यदग्निर्यजमानः पशुर्यत्

पशुमालभ्याग्निं मन्थेद् रुद्राय यजमान– [ ] 28

TS 6.3.5.2

-मपि दद्ध्यात् प्रमायुकः स्यादथो खल्वाहुरग्निः सर्वा देवता

हविरेतद्-यत् पशुरिति यत् पशुमालभ्याग्निं मन्थति

हव्यायैवाऽऽसन्नाय सर्वा देवता जनय-त्युपाकृत्यैव मन्थ्य-

स्तन्नेवाऽऽलब्धं नेवानालब्ध-मग्ने-र्जनित्र-मसीत्याहाग्नेर्ह्येत-ज्जनित्रं

ँवृषणौ स्थ इत्याह वृषणौ- [ ] **29**

TS 6.3.5.3

ह्येता-वुर्वश्यस्यायु-रसीत्याह मिथुनत्वाय घृतेनाक्ते वृषणं

दधाथामित्याह वृषण७ ह्येते दधाते ये अग्निं गायत्रं छन्दो ऽनु

प्र जायस्वेत्याह छन्दोभिरेवैनं प्र जनयत्यग्नये मथ्यमानायानु

ब्रूहीत्याह सावित्रीमृचमन्वाह सवितृप्रसूत एवैनं मन्थति जातायानु

ब्रूहि- [ ] **30**

TS 6.3.5.4

प्रह्रियमाणायानु ब्रूहीत्याह काण्डेकाण्ड एवैनं क्रियमाणे समर्द्धयति

गायत्रीः सर्वा अन्वाह गायत्रछन्दा वा अग्निः स्वेनैवैनं छन्दसा

समर्द्धयत्यग्निः पुरा भवत्यग्निं मथित्वा प्र हरति तौ संभवन्तौ

यजमानमभि सं भवतो भवतं नः समनसावित्याह शान्त्यै प्रहृत्य जुहोति जातायैवास्मा अन्नमपि ( ) दधात्याज्येन जुहोत्येतद्-वा अग्नेः प्रियं धाम यदाज्यं प्रियेणैवैनं धाम्ना समर्द्धयत्यथो तेजसा ॥ **31**

(यजमान-माह वृषणौ-जातायानु ब्रूह्य-प्य -ष्टादश च) (A5)

TS 6.3.6.1

इषे त्वेति बर्.हिरा दत्त इच्छत इव ह्येष यो यजत उपवी-रसीत्याहोप ह्येनानाकरोत्युपो देवान् दैवीर्विशः प्रागुरित्याह दैवीर्ह्येता विशः सतीर्देवानुपयन्ति वह्नीरुशिज इत्याहर्त्विजो वै वह्नय उशिज-स्तस्मादेवमाह बृहस्पते **धारया** वसूनीत्या- [ ] **32**

TS 6.3.6.2

-ह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति र्ब्रह्मणैवास्मै पशूनव रुन्धे हव्या ते स्वदन्तामित्याह स्वदयत्येवैनान् देव त्वष्टर्वसु रण्वेत्याह त्वष्टा वै पशूनां मिथुनाना॑ रूपकृद् रूपमेव पशुषु दधाति रेवती रमद्ध्वमित्याह पशवो वै रेवतीः पशूनेवास्मै रमयति देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति- [ ] **33**

TS 6.3.6.3

रशनामा दत्ते प्रसूत्या अश्विनोर्बाहुभ्या–मित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्या ऋतस्य त्वा देवहविः पाशेनाऽऽ रभ इत्याह सत्यं ँवा ऋतं सत्येनैवैनमृतेना ऽऽरभते ऽक्ष्णया परि हरति वद्ध्यं हि प्रत्यञ्चं प्रतिमुञ्चन्ति व्यावृत्त्यै धर्.षा मानुषानिति नि युनक्ति धृत्या अद्भ्य– [ ] 34

TS 6.3.6.4

स्त्वौषधीभ्यः प्रोक्षामीत्याहाद्भ्यो ह्येष ओषधीभ्यः संभवति यत् पशुरपां पेरुरसीत्याहैष ह्यपां पाता यो मेधायाऽऽरभ्यते स्वात्तं चित् सदेवं हव्यमापो देवीः स्वदतैनमित्याह स्वदयत्येवैन–मुपरिष्टात् प्रोक्षत्युपरिष्टादेवैनं मेद्ध्यं करोति पाययत्यन्तरत एवैनं ( ) मेद्ध्यं करोत्यधस्तादुपोक्षति सर्वत एवैनं मेद्ध्यं करोति ॥ 35

(वसूनीति–प्रसव इत्य–द्भ्यो–ऽन्तरत एवैनं – दश च) (A6)

TS 6.3.7.1

अग्निना वै होत्रा देवा असुरा-नभ्यभव-न्नग्नये समिद्ध्यमानायानु

ब्रूहीत्याह भ्रातृव्याभिभूत्यै सप्तदश सामिधेनी-रन्वाह सप्तदशः

प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्यै सप्तदशान्वाह द्वादश मासाः पञ्चर्तवः

स सँवथ्सरः सँवथ्सरं प्रजा अनु प्र जायन्ते प्रजानां प्रजननाय

देवा वै सामिधेनीरनूच्य यज्ञं नान्वपश्यन्थ् स

प्रजापति-स्तूष्णीमाघार- [ ] **36**

TS 6.3.7.2

-मा ऽघारयत् ततो वै देवा यज्ञमन्वपश्यन्. यत् तूष्णी-माघार-

माघारयति यज्ञस्यानुख्यात्या असुरेषु वै यज्ञ आसीत् तं

देवास्तूष्णीꣳहोमेनावृञ्जत यत् तूष्णी-माघार-माघारयति भ्रातृव्यस्यै

व तद् यज्ञं वृँङ्क्ते परिधीन्थ् सं मार्ष्टि पुनात्येवैनान् त्रिस्त्रिः सं मार्ष्टि

त्र्यावृ**द्धि** यज्ञोऽथो रक्षसामपहत्यै द्वादश सं पद्यन्ते

द्वादश- [ ] **37**

TS 6.3.7.3

मासाः सँवथ्सरः सँवथ्सरमेव प्रीणात्यथो सँवथ्सरमेवास्मा

उप दधाति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै शिरो वा एतद् यज्ञस्य

यदाघारोऽग्निः सर्वा देवता यदाघार–माघारयति शीर्.षत एव यज्ञस्य

यजमानः सर्वा देवता अव रुन्धे शिरो वा एतद् यज्ञस्य यदाघार

आत्मा पशुराघारमाघार्य पशुँ समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञस्य– [ ] **38**

TS 6.3.7.4

शिरः प्रति दधाति सं ते प्राणो वायुना गच्छतामित्याह वायुदेवत्यो वै

प्राणो वायावेवास्य प्राणं जुहोति सं ँयजत्रैरङ्गानि सं

ँयज्ञपतिराशिषेत्याह यज्ञपतिमेवास्याऽऽशिषं गमयति विश्वरूपो

वै त्वाष्ट्र उपरिष्टात् पशुमभ्यवमीत् तस्मा–दुपरिष्टात् पशोर्नाव द्यन्ति

यदुपरिष्टात् पशुँ समनक्ति मेद्ध्यमेवै– [ ] **39**

TS 6.3.7.5

–नं करोत्यृत्विजो वृणीते छन्दाँस्येव वृणीते सप्त वृणीते सप्त

ग्राम्याः पशवः सप्ताऽऽरण्याः सप्त छन्दाँस्युभयस्यावरुद्ध्या

एकादश प्रयाजान्. यजति दश वै पशोः प्राणा आत्मैकादशो

यावानेव पशुस्तं प्र यजति वपामेकः परि शय आत्मैवाऽऽत्मानं

परि शये वज्रो वै स्वधितिर्वज्रो यूपशकलो घृतं खलु वै ( )

देवा वज्रं कृत्वा सोममघ्नन् घृतेनाक्तौ पशुं त्रायेथामित्याह

वज्रेणैवैनं ँवशे कृत्वा ऽऽ लभते ॥ **40**

(आघारं - पद्यन्ते द्वादश - त्मन्नेव यज्ञस्य - मेध्यमेव - खलु वा - अष्टादश च) (A7)

TS 6.3.8.1

पर्यग्नि करोति सर्वहुतमेवैनं करोत्य-स्कन्दाया-स्कन्नꣳ हि

तद् यद् धुतस्य स्कन्दति त्रिः पर्यग्नि करोति त्र्यावृद्धि यज्ञो ऽथो

रक्षसामपहत्यै ब्रह्मवादिनो वदन्त्यन्वारभ्यः पशू(3)र्नान्वारभ्या(3)

इति मृत्यवे वा एष नीयते यत् पशुस्तं ँयदन्वारभेत प्रमायुको

यजमानः स्यादथो खल्वाहुः सुवर्गाय वा एष लोकाय

नीयते यत्- [ ] **41**

TS 6.3.8.2

पशुरिति यन्नान्वारभेत सुवर्गाल्लोकाद् यजमानो हीयेत

वपाश्रपणीभ्या-मन्वारभते तन्नेवान्वारब्धं नेवानन्वारब्धमुप

प्रेष्य होतर्. हव्या देवेभ्य इत्याहेषितꣳ हि कर्म क्रियते रेवतीर्यज्ञपतिं प्रियधा ऽऽ विशतेत्याह यथायजुरेवैतदग्निना पुरस्तादेति रक्षसामपहत्यै पृथिव्याः संपृचः पाहीति बर्.हि- [ ] **42**

TS 6.3.8.3

-रुपास्यत्य-स्कन्दाया-स्कन्नꣳ हि तद् यद् बर्.हिषि स्कन्दत्यथो बर्.हिषदमेवैनं करोति पराङा वर्तते ऽद्ध्वर्युः पशोः सं.ज्ञप्यमानात् पशुभ्य एव तन्नि ह्नुत आत्मनोऽनाव्रस्काय गच्छति श्रियं प्र पशूनाप्नोति य एवं वेद पश्चाल्लोका वा एषा प्राच्युदानीयते यत् पत्नी नमस्त आतानेत्याहा ऽऽदित्यस्य वै रश्मय- [ ] **43**

TS 6.3.8.4

आतानास्तेभ्य एव नमस्करोत्यनर्वा प्रेहीत्याह भ्रातृव्यो वा अर्वा भ्रातृव्यापनुत्त्यै घृतस्य कुल्यामनु सह प्रजया सह रायस्पोषेणे-त्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्त आपो देवीः शुद्धायुव इत्याह यथायजुरेवैतत् ॥ **44**

(लोकाय नीयते यद् - बर्.ही - रश्मयः - सप्तत्रिꣳशच्च) (A8)

TS 6.3.9.1

पशोर्वा आलब्धस्य प्राणाञ्छुगृच्छति वाक् त आ प्यायतां प्राणस्त
आ प्यायतामित्याह प्राणेभ्य एवास्य शुचꣳ शमयति सा प्राणेभ्यो
ऽधि पृथिवीꣳ शुक् प्र विशति शमहोभ्यामिति नि
नयत्यहोरात्राभ्यामेव पृथिव्यै शुचꣳ शमयत्योषधे त्रायस्वैनꣳ
स्वधिते मैनꣳ हिꣳसीरित्याह वज्रो वै स्वधितिः- [ ] 45

TS 6.3.9.2

शान्त्यै पार्श्वत आ च्छ्यति मद्ध्यतो हि मनुष्या आच्छ्यन्ति
तिरश्चीनमा च्छ्यत्यनूचीनꣳ हि मनुष्या आच्छ्यन्ति व्यावृत्त्यै रक्षसां
भागो ऽसीति स्थविमतो बर्.हिरक्त्वाऽपास्यत्यस्नैव रक्षाꣳसि
निरवदयत इदमहꣳ रक्षोऽधमं तमो नयामि योऽस्मान् द्वेष्टि यं च
वयं द्विष्म इत्याह द्वौ वाव पुरुषौ यं चैव- [ ] 46

TS 6.3.9.3

द्वेष्टि यश्चैनं द्वेष्टि तावुभावधमं तमो नयतीषे त्वेति
वपामुत् खिदतीच्छत इव ह्येष यो यजते यदुपतृन्द्याद्-रुद्रो ऽस्य
पशून् घातुकः स्याद् यन्नोपतृन्द्या-दयता स्या-दन्ययोपतृणत्त्यन्यया

न धृत्यै घृतेन द्यावापृथिवी प्रोर्ण्वाथामित्याह द्यावापृथिवी एव रसेनानक्त्यच्छिन्नो– [ ] 47

TS 6.3.9.4

रायः सुवीर इत्याह यथायजुरेवैतत् क्रूरमिव वा एतत् करोति यद् वपा–मुत्खिद–त्युर्वन्तरिक्ष–मन्विहीत्याह शान्त्यै प्र वा एषोऽस्माल्लोकाच्च्यवते यः पशुं मृत्यवे नीयमानमन्वारभते वपाश्रपणी पुनरन्वारभतेऽस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठत्यग्निना पुरस्तादेति रक्षसामपहत्या अथो देवता एव हव्येना– [ ] 48

TS 6.3.9.5

–न्वेति नान्तममङ्गारमति हरेद् यदन्तममङ्गार–मतिहरेद्–देवता अति मन्येत वायो वीहि स्तोकानामित्याह तस्माद् विभक्ताः स्तोका अव पद्यन्ते ऽग्रं ँवा एतत् पशूनां ँयद् वपाऽग्रमोषधीनां बर्.हिरग्रेणैवाग्रꣳ समर्द्धयत्यथो ओषधीष्वेव पशून् प्रति ष्ठापयति स्वाहाकृतीभ्यः प्रेष्येत्याह– [ ] 49

TS 6.3.9.6

यज्ञस्य समिष्ट्यै प्राणापानौ वा एतौ पशूनां ँयत् पृषदाज्यमात्मा वपा पृषदाज्यमभिघार्य वपामभि घारयत्यात्मन्नेव पशूनां प्राणापानौ दधाति स्वाहोर्द्ध्वनभसं मारुतं गच्छतमित्याहोर्द्ध्वनभा ह स्म वै मारुतो देवानां ँवपाश्रपणी प्र हरति तेनैवैने प्र हरति विषूची प्र हरति तस्माद् विष्वञ्चौ प्राणापानौ ॥ **50**

(स्वधिति – श्रैवा – च्छिन्नो – हव्येने – ष्येत्याह – षट्चत्वारिꣳशच्च) (A9)

TS 6.3.10.1

पशुमालभ्य पुरोडाशं निर्वपति समेधमेवैनमा लभते वपया प्रचर्य पुरोडाशेन प्र चरत्यूर्ग्वै पुरोडाश ऊर्जमेव पशूनां मद्ध्यतो दधात्यथो पशोरेव छिद्रमपि दधाति पृषदाज्यस्योपहत्य त्रिः पृच्छति शृतꣳ हवी(3)ः शमितरिति त्रिषत्या हि देवा यो ऽशृतꣳ शृतमाह स एनसा प्राणापानौ वा एतौ पशूनां– [ ] **51**

TS 6.3.10.2

ँयत् पृषदाज्यं पशोः खलु वा आलब्धस्य हृदयमात्माऽभि समेति
यत् पृषदाज्येन हृदय-मभिघारयत्यात्मन्नेव पशूनां प्राणापानौ दधाति
पशुना वै देवाः सुवर्गं ँलोकमायन् ते ऽमन्यन्त मनुष्या
नोऽन्वाभविष्यन्तीति तस्य शिरः छित्त्वा मेधं प्राक्षारयन्थ् स
प्रक्षो ऽभवत् तत् प्रक्षस्य प्रक्षत्वं ँयत् प्लक्षशाखो-त्तरबर्.हि-र्भवति
समेधस्यैव- [ ] **52**

TS 6.3.10.3

पशोरव द्यति पशुं ँवै ह्रियमाण~ं रक्षा~ंस्यनु सचन्तेऽन्तरा यूपं
चाऽऽहवनीयं च हरति रक्षसामपहत्यै पशोर्वा आलब्धस्य मनोऽप
क्रामति मनोतायै हविषोऽवदीयमानस्यानु ब्रूहीत्याह मन एवास्याव
रुन्ध एकादशावदानान्यव द्यति दश वै पशोः प्राणा आत्मैकादशो
यावानेव पशुस्तस्याव- [ ] **53**

TS 6.3.10.4

द्यति हृदयस्याग्रे ऽव द्यत्यथ जिह्वाया अथ वक्षसो यद्-वै
हृदयेनाभिगच्छति तज्जिह्वया वदति यज्जिह्वया वदति तदुरसो ऽधि

निर्वदत्येतद्–वै पशोर्यथापूर्वं ँयस्यैव–मवदाय यथाकाम–
मुत्तरेषामवद्यति यथा पूर्वमेवास्य पशोरवत्तं भवति मद्ध्यतो गुदस्याव
द्यति मद्ध्यतो हि प्राण उत्तमस्याव द्यत्यु– [ ] **54**

TS 6.3.10.5

–त्तमो हि प्राणो यदीतरं ँयदीतर–मुभयमेवाजामि जायमानो वै
ब्राह्मणस्त्रिभिर्. ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येणर्षिभ्यो यज्ञेन देवेभ्यः प्रजया
पितृभ्य एष वा अनृणो यः पुत्री यज्वा ब्रह्मचारिवासी तदवदानैरेवाव
दयते तदवदानाना–मवदानत्वं देवासुराः सँयत्ता आसन् ते देवा
अग्निमब्रुवन् त्वया वीरेणासुरानभि भवामेति– [ ] **55**

TS 6.3.10.6

सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै पशोरुद्धारमुद्धरा इति स एतमुद्धारमुदहरत
दोः पूर्वार्द्धस्य गुदं मद्ध्यतः श्रोणिं जघनार्द्धस्य ततो देवा अभवन्
परा ऽसुरा यत् त्र्यङ्गाणाँ समवद्यति भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना
परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवत्यक्ष्णया ऽव द्यति तस्मादक्ष्णया पशवो ऽङ्गानि
प्र हरन्ति प्रतिष्ठित्यै ॥ **56** *(एतौ पशूनाँ – समेधस्यैव – तस्याऽवो – त्तमस्याव द्यती – ति – पञ्चचत्वारिँशच्च) (A10)*

TS 6.3.11.1

मेदसा स्रुचौ प्रोर्णोति मेदोरूपा वै पशवो रूपमेव पशुषु दधाति यूषन्नवधाय प्रोर्णोति रसो वा एष पशूनां ँयद्-यू रसमेव पशुषु दधाति पार्श्वेन वसाहोमं प्र यौति मद्ध्यं ँवा एतत् पशूनां ँयत् पार्श्व॑ऺ रस एष पशूनां ँयद्-वसा यत् पार्श्वेन वसाहोमं प्रयौति मद्ध्यत एव पशूना॑ऺ रसं दधाति घ्नन्ति- [ ] **57**

TS 6.3.11.2

वा एतत् पशुं ँयथ् सं.ज्ञपयन्त्यैन्द्रः खलु वै देवतया प्राण ऐन्द्रो ऽपान ऐन्द्रः प्राणो अङ्गेअङ्गे नि देद्ध्यदित्याह प्राणापानावेव पशुषु दधाति देव त्वष्टर्भूरि ते स॑ऺसमेत्वित्याह त्वाष्ट्रा हि देवतया पशवो विषुरूपा यथ् सलक्ष्माणो भवथेत्याह विषुरूपा ह्येते सन्तः सलक्ष्माण एतर्.हि भवन्ति देवत्रा यन्त- [ ] **58**

TS 6.3.11.3

-मवसे सखायोऽनु त्वा माता पितरो मदन्त्वित्याहा-नुमतमेवैनं मात्रा पित्रा सुवर्गं ँलोकं गमयत्यर्द्धर्चे वसाहोमं जुहोत्यसौ वा अर्द्धर्च इयमर्द्धर्च इमे एव रसेनानक्ति दिशो जुहोति दिश एव

रसेनानक्त्यथो दिग्भ्य एवोर्ज॑ँ रसमव रुन्धे प्राणापानौ वा एतौ पशूनां ँयत् पृषदाज्यं ँवानस्पत्याः खलु– [ ] 59

TS 6.3.11.4

वै देवतया पशवो यत् पृषदाज्यस्यो–पहत्याऽऽह वनस्पतये ऽनु ब्रूहि वनस्पतये प्रेष्येति प्राणापानावेव पशुषु दधात्यन्यस्यान्यस्य समवत्त॑ँ समवद्यति तस्मान्नानारूपाः पशवो यूष्णोप सिञ्चति रसो वा एष पशूनां ँयद्–यू रसमेव पशुषु दधातीडामुप ह्वयते पशवो वा इडा पशूनेवोप ह्वयते चतुरुप ह्वयते– [ ] 60

TS 6.3.11.5

चतुष्पादो हि पशवो यं कामयेतापशुः स्यादित्यमेदस्कं तस्मा आ दद्ध्यान्मेदोरूपा वै पशवो रूपेणैवैनं पशुभ्यो निर्भजत्यपशुरेव भवति यं कामयेत पशुमान्थ् स्यादिति मेदस्वत् तस्मा आ दद्ध्यान्मेदोरूपा वै पशवो रूपेणैवास्मै पशूनव रुन्धे पशुमानेव भवति प्रजापतिर्यज्ञमसृजत स आज्यं– [ ] 61

TS 6.3.11.6

पुरस्तादसृजत पशुं मद्ध्यतः पृषदाज्यं पश्चात् तस्मादाज्येन

प्रयाजा इज्यन्ते पशुना मद्ध्यतः पृषदाज्येना-नूयाजा-

स्तस्मादेतन्मिश्रमिव पश्चाथ्सृष्ट७ ह्येकादशानूयाजान्. यजति दश

वै पशोः प्राणा आत्मैकादशो यावानेव पशुस्तमनु यजति घ्नन्ति वा

एतत् पशुं ँयथ् सं.ज्ञपयन्ति प्राणापानौ खलु वा एतौ पशूनां ँयत्

पृषदाज्यं ँयत् पृषदाज्येना ( ) नूयाजान्. यजति प्राणापानावेव पशुषु

दधाति ॥ **62**

(घ्नन्ति - यन्तं - खलु - चतुरुप ह्वयत - आज्यं - ँयत्

पृषदाज्येन - षट् च) (A11)

=====================

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(चात्वालाथ् – सुवर्गाय यद् वैसर्जनानि – वैष्णव्यर्चा – पृथिव्यै – साध्या – इषे त्वे – त्यग्निना – पर्यग्नि – पशोः – पशुमालभ्य – मेदसा स्रुचा – वेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(चात्वालाद् – देवानुपैति – मुञ्चति – प्रह्रियमाणाय – पर्यग्नि – पशुमालभ्य – चतुष्पादो – द्विषष्टिः)

First and Last Padam of Third Prasnam of 6th Kandam

(चात्वालात् – पशुषु दधाति)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

6.4 षष्ठकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.4.1.1

यज्ञेन वै प्रजापतिः प्रजा असृजत ता उपयड्भि–रेवासृजत
यदुपयज उपयजति प्रजा एव तद् यजमानः सृजते जघनार्द्धादव
द्यति जघनार्द्धाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते स्थविमतो ऽव द्यति स्थविमतो
हि प्रजाः प्रजायन्ते ऽसंभिन्दन्नव द्यति प्राणाना–मसंभेदाय न
पर्यावर्तयति यत् पर्यावर्तयेदुदावर्तः प्रजा ग्राहुकः स्याथ् समुद्रं गच्छ
स्वाहेत्याह रेत– [ ] **1**

TS 6.4.1.2

एव तद् दधात्यन्तरिक्षं गच्छ स्वाहेत्याहाऽन्तरिक्षेणैवास्मै प्रजाः
प्र जनयत्यन्तरिक्षꣳ ह्यनु प्रजाः प्रजायन्ते देवꣳ सवितारं गच्छ
स्वाहेत्याह सवितृप्रसूत एवास्मै प्रजाः प्र जनयत्य–होरात्रे गच्छ

स्वाहेत्याहा-होरात्राभ्या-मेवास्मै प्रजाः प्र जनयत्य-होरात्रे

ह्यनु प्रजाः प्रजायन्ते मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहे- [ ] 2

TS 6.4.1.3

-त्याह प्रजास्वेव प्रजातासु प्राणापानौ दधाति सोमं गच्छ स्वाहेत्याह

सौम्या हि देवतया प्रजा यज्ञं गच्छ स्वाहेत्याह प्रजा एव यज्ञियाः

करोति छन्दा॑ꣳसि गच्छ स्वाहेत्याह पशवो वै छन्दा॑ꣳसि

पशूनेवाव रुन्धे द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहेत्याह प्रजा एव प्रजाता

द्यावापृथिवीभ्यामुभयतः परि गृह्णाति नभो- [ ] 3

TS 6.4.1.4

दिव्यं गच्छ स्वाहेत्याह प्रजाभ्य एव प्रजाताभ्यो वृष्टिं नि यच्छत्यग्निं

वैँश्वानरं गच्छ स्वाहेत्याह प्रजा एव प्रजाता अस्यां प्रति ष्ठापयति

प्राणानां वाँ एषोऽव द्यति यो ऽवद्यति गुदस्य मनो मे हार्दि यच्छेत्याह

प्राणानेव यथास्थानमुप ह्वयते पशोर्वा आलब्धस्य हृदयꣳ शुगृच्छति

सा हृदयशूल- [ ] 4

TS 6.4.1.5

-मभि समेति यत् पृथिव्या॰ हृदयशूल-मुद्वासयेत् पृथिवी॰
शुचाऽर्पयेद् यदप्स्वपः शुचाऽर्पयेच्छुष्कस्य चाऽऽर्द्रस्य च
सन्धावुद्-वासयत्युभयस्य शान्त्यै यं द्विष्यात् तं ध्याये-च्छुचैवैन-
मर्पयति ॥ **5**

(रेतो - मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहा - नभो - हृदयशूलं - द्वात्रि॰शच्च) (A1)

TS 6.4.2.1

देवा वै यज्ञमाग्नीद्ध्रे व्यभजन्त ततो यदत्यशिष्यत तदब्रुवन् वसतु
नु न इदमिति तद् वसतीवरीणां ँवसतीवरित्वं तस्मिन् प्रातर्न
समशक्नुवन् तदप्सु प्रावेशयन् ता वसतीवरीरभवन्
वसतीवरीर्गृह्णाति यज्ञो वै वसतीवरीर्यज्ञमेवाऽऽरभ्य गृहीत्वोप
वसति यस्यागृहीता अभि निम्रोचे-दनारब्धोऽस्य यज्ञः स्याद्- [ ] **6**

TS 6.4.2.2

यज्ञं ँवि च्छिन्द्या-ज्ज्योतिष्या वा गृह्णीयाद्धिरण्यं ँवा ऽवधाय
सशुक्राणामेव गृह्णाति यो वा ब्राह्मणो बहुयाजी तस्य कुंभ्यानां

गृह्णीयाथ् स हि गृहीतवसतीवरीको वसतीवरीर्गृह्णाति पशवो वै वसतीवरीः पशूनेवाऽऽरभ्य गृहीत्वोप वसति यदन्वीपं तिष्ठन् गृह्णीयान्निर्मार्गुका अस्मात् पशवः स्युः प्रतीपं तिष्ठन् गृह्णाति प्रतिरुद्ध्यैवास्मै पशून् गृह्णातीन्द्रो- [ ] 7

TS 6.4.2.3

वृत्रमहन्थ् सोऽ(1)पोऽ(1)भ्यम्रियत तासां ँयन्मेद्ध्यं ँयज्ञियꣳ सदेवमासीत् तदत्यमुच्यत ता वहन्तीरभवन् वहन्तीनां गृह्णाति या एव मेद्ध्या यज्ञियाः सदेवा आप-स्तासा-मेव गृह्णाति नान्तमा वहन्तीरतीयाद्- यदन्तमा वहन्तीरतीयाद् यज्ञमति मन्येत न स्थावराणां गृह्णीयाद् वरुणगृहीता वै स्थावरा यथ् स्थावराणां गृह्णीयाद्- [ ] 8

TS 6.4.2.4

-वरुणेनास्य यज्ञं ग्राहयेद् यद्-वै दिवा भवत्यपो रात्रिः प्र विशति तस्मात् ताम्रा आपो दिवा ददृश्रे यन्नक्तं भवत्यपो ऽहः प्र विशति तस्माच्चन्द्रा आपो नक्तं ददृश्रे छायायै चाऽऽतपतश्च सन्धौ गृह्णात्य-होरात्रयोरेवास्मै वर्णं गृह्णाति हविष्मतीरिमा आप इत्याह हविष्कृतानामेव गृह्णाति हविष्माꣳ अस्तु- [ ] 9

TS 6.4.2.5

सूर्य इत्याह सशुक्राणामेव गृह्णात्यनुष्टुभा गृह्णाति वाग्वा

अनुष्टुग् वाचैवैनाः सर्वया गृह्णाति चतुष्पदयर्चा गृह्णाति त्रिः सादयति

सप्त सं पद्यन्ते सप्तपदा शक्वरी पशवः शक्वरी पशूनेवाव रुन्धे

ऽस्मै वै लोकाय गार्.हपत्य आ धीयतेऽमुष्मा आहवनीयो यद्

गार्.हपत्य उपसादयेदस्मिन् ँल्लोके पशुमान्थ् स्याद्

यदाहवनीयेऽमुष्मिन्- [ ] **10**

TS 6.4.2.6

ँल्लोके पशुमान्थ् स्यादुभयोरुप सादयत्युभयोरेवैनं ँल्लोकयोः

पशुमन्तं करोति सर्वतः परि हरति रक्षसामपहत्या

इन्द्राग्नियोर्भागधेयीः स्थेत्याह यथायजुरेवैतदाग्नीद्ध्र उप

वासयत्येतद्-वै यज्ञस्यापराजितं ँयदाग्नीद्ध्रं ँयदेव यज्ञस्यापराजितं

तदेवैना उप वासयति यतः खलु वै यज्ञस्य विततस्य न क्रियते ( )

तदनु यज्ञ॒ं रक्षा॒ꣳस्यव चरन्ति यद् वहन्तीनां गृह्णाति क्रियमाणमेव

तद् यज्ञस्य शये रक्षसा-मनन्ववचाराय न ह्वेता ईलयन्त्या

तृतीयसवनात् परि शेरे यज्ञस्य सन्तत्यै ॥ 11

(स्या - दिन्द्रो - गृह्णीया - दस्त्व - मुष्मिन् - क्रियते -

षड्विꣳशतिश्च) (A2)

TS 6.4.3.1

ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वा अद्ध्वर्युः स्याद्-यः सोममुपावहरन्थ्

सर्वाभ्यो देवताभ्य उपावहरेदिति हृदे त्वेत्याह मनुष्येभ्य एवैतेन

करोति मनसे त्वेत्याह पितृभ्य एवैतेन करोति दिवे त्वा सूर्याय

त्वेत्याह देवेभ्य एवैतेन करोत्येतावतीर्वै देवतास्ताभ्य एवैनꣳ

सर्वाभ्य उपावहरति पुरा वाचः- [ ] 12

TS 6.4.3.2

प्रवदितोः प्रातरनुवाकमुपाकरोति यावत्येव वाक् तामव रुन्धे

ऽपो ऽग्रे ऽभिव्याहरति यज्ञो वा आपो यज्ञमेवाभि वाचं ँवि सृजति

सर्वाणि छन्दाꣳस्यन्वाह पशवो वै छन्दाꣳसि पशूनेवाव रुन्धे

गायत्रिया तेजस्कामस्य परि दद्ध्यात् त्रिष्टुभेन्द्रियकामस्य जगत्या

पशुकामस्यानुष्टुभा प्रतिष्ठाकामस्य पङ्क्त्या यज्ञकामस्य
विराजा ऽन्नकामस्य शृणोत्वग्निः समिधा हवं- [ ] 13

TS 6.4.3.3

म इत्याह सवितृप्रसूत एव देवताभ्यो निवेद्यापो ऽच्छैत्यप इष्य
होतरित्याहेषितꣳ हि कर्म क्रियते मैत्रावरुणस्य चमसाद्ध्वर्यवा
द्रवेत्याह मित्रावरुणौ वा अपां नेतारौ ताभ्यामेवैना अच्छैति
देवीरापो अपां नपादित्याहाऽऽहुत्यैवैना निष्क्रीय गृह्णात्यथो
हविष्कृताना-मेवाभिघृतानां गृह्णाति- [ ] 14

TS 6.4.3.4

कार्.षिरसीत्याह शमलमेवाऽऽसामप प्लावयति समुद्रस्य वो ऽक्षित्या
उन्नय इत्याह तस्मादद्यमानाः पीयमाना आपो न क्षीयन्ते योनिर्वै
यज्ञस्य चात्वालं ँयज्ञो वसतीवरीर्. होतृचमसं च मैत्रावरुणचमसं
च सꣳस्पर्श्य वसतीवरीर्व्यानयति यज्ञस्य सयोनित्वायाथो स्वादेवैना
योनेः प्र जनयत्यद्ध्वर्यो ऽवे-रपा(3) इत्याहोते ( )-मनन्नमु-रुतेमाः

पश्येति वावैतदाह यद्यग्निष्टोमो जुहोति यद्युक्थ्यः परिधौ नि

मार्ष्टि यद्यतिरात्रो यजुर्वदन् प्र पद्यते यज्ञक्रतूनां ँव्यावृत्त्यै ॥ **15**

(वाचो–हव–मभिघृतानां गृह्णात्यु – त – पञ्चविꣳशतिश्च) (A3)

TS 6.4.4.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति ग्रावाणमा दत्ते प्रसूत्या अश्विनो–

र्बाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो

हस्ताभ्यामित्याह यत्यै पशवो वै सोमो व्यान उपाꣳशुसवनो

यदुपाꣳशुसवन–मभि मिमीते व्यानमेव पशुषु दधातीन्द्राय त्वेन्द्राय

त्वेति मिमीत इन्द्राय हि सोम आह्रियते पञ्च कृत्वो यजुषा

मिमीते– [ ] **16**

TS 6.4.4.2

पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे पञ्च कृत्वस्तूष्णीं

दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं ँविराड् विराजैवान्नाद्यमव रुन्धे

श्वात्राः स्थ वृत्रतुर इत्याहैष वा अपाꣳ सोमपीथो य एवं ँवेद

नाफ्स्वार्तिमार्च्छति यत्ते सोम दिवि ज्योतिरित्याहैभ्य एवैनं– [ ] **17**

TS 6.4.4.3

ँल्लोकेभ्यः सं भरति सोमो वै राजा दिशोऽभ्यद्ध्यायथ् स दिशो ऽनु प्राविशत् प्रागपागुदगधरागित्याह दिग्भ्य एवैन१ं सं भरत्यथो दिश एवास्मा अव रुन्धे ऽम्ब नि ष्वरेत्याह कामुका एन२ं स्त्रियो भवन्ति य एवं ँवेद यत् ते सोमादाभ्यं नाम जागृवीत्या– [ ] **18**

TS 6.4.4.4

–हैष वै सोमस्य सोमपीथो य एवं ँवेद न सौम्यामार्तिमार्च्छति घ्नन्ति वा एतथ् सोमं ँयदभिषुण्वन्त्य१ंशूनप गृह्णाति त्रायत एवैनं प्राणा वा अ१ंशवः पशवः सोमो ऽ१ंशून् पुनरपि सृजति प्राणानेव पशुषु दधाति द्वौद्वावपि सृजति तस्माद् द्वौद्वौ प्राणाः ॥ **19**

(यजुषा मिमीत – एनं – जागृवीति – चतुश्चत्वारि१ंशच्च) (A4)

TS 6.4.5.1

प्राणो वा एष यदुपा१ंशु र्यदुपा२ंश्वग्रा ग्रहा गृह्यन्ते प्राणमेवानु प्र यन्त्यरुणो ह स्मा१ऽऽहौपवेशिः प्रातस्सवन एवाहं ँयज्ञ१ं स२ं स्थापयामि तेन ततः स२ंस्थितेन चरामीत्यष्टौ कृत्वो ऽग्रे ऽभि षुणोत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रं प्रातस्सवनं प्रातस्सवनमेव

तेनाऽऽप्नोत्येकादश कृत्वो द्वितीय-मेकादशाक्षरा त्रिष्टुप् त्रैष्टुभं

माद्ध्यन्दिनं- [ ] **20**

TS 6.4.5.2

सवनं माद्ध्यन्दिनमेव सवनं तेनाऽऽप्नोति द्वादश कृत्वस्तृतीयं

द्वादशाक्षरा जगती जागतं तृतीयसवनं तृतीयसवनमेव तेना

ऽऽ*प्नोत्येताꣳ ह वाव स यज्ञस्य सꣳस्थितिमुवाचा

स्कन्दायास्कन्नꣳ हि तद्-यद्-यज्ञस्य सꣳस्थितस्य स्कन्दत्यथो

खल्वाहुर्गायत्री वाव प्रातस्सवने नातिवाद इत्यनतिवादुक एनं

भ्रातृव्यो भवति य एवं वेँद तस्मादष्टावष्टौ- [ ] **21**

TS 6.4.5.3

कृत्वो ऽभिषुत्यं ब्रह्मवादिनो वदन्ति पवित्रवन्तो ऽन्ये ग्रहा गृह्यन्ते

किंपवित्र उपाꣳशुरिति वाक्पवित्र इति ब्रूयाद्-वाचस्पतये पवस्व

वाजिन्नित्याह वाचैवैनं पवयति वृष्णो अꣳशुभ्यामित्याह वृष्णो

ह्येतावꣳशू यौ सोमस्य गभस्तिपूत इत्याह गभस्तिना ह्येनं पवयति

देवो देवानां पवित्रमसीत्याह देवो ह्येष- [ ] **22**

TS 6.4.5.4

सन् देवानां पवित्रं यँषां भागो ऽसि तेभ्यस्त्वेत्याह येषा७ ह्येष

भागस्तेभ्य एनं गृह्णाति स्वाङ्कृतो ऽसीत्याह प्राणमेव स्वमकृत

मधुमतीर्न इषस्कृधीत्याह सर्वमेवास्मा इद७ स्वदयति विश्वेभ्य–

स्त्वेन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्य इत्याहोभयेष्वेव देवमनुष्येषु

प्राणान् दधाति मनस्त्वा– [ ] **23**

TS 6.4.5.5

ऽष्ट्वित्याह मन एवाश्ञुत उर्वन्तरिक्ष–मन्विहीत्याहा–न्तरिक्षदेवत्यो

हि प्राणः स्वाहा त्वा सुभवः सूर्यायेत्याह प्राणा वै स्वभवसो

देवास्तेष्वेव परोक्षं जुहोति देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्य इत्याहाऽऽदित्यस्य

वै रश्मयो देवा मरीचिपास्तेषां तद् भागधेयं तानेव

तेन प्रीणाति यदि कामयेत वर्.षुकः पर्जन्यः– [ ] **24**

TS 6.4.5.6

स्यादिति नीचा हस्तेन नि मृज्याद्–वृष्टिमेव नि यच्छति यदि

कामयेतावर्.षुकः स्यादित्युत्तानेन नि मृज्याद्–वृष्टिमेवोद्–यच्छति

यद्यभिचरेदमुं जह्यथ त्वा होष्यामीति ब्रूयादाहुतिमेवैनं प्रेप्सन्

हन्ति यदि दूरे स्यादा तमितोस्तिष्ठेत् प्राणमेवास्यानुगत्य हन्ति यद्यभिचरेदमुष्य– [ ] 25

TS 6.4.5.7

त्वा प्राणे सादयामीति सादयेदसन्नो वै प्राणः प्राणमेवास्य सादयति षड्भि–र॒ꣳशुभिः पवयति षड् वा ऋतव ऋतुभिरेवैनं पवयति त्रिः पवयति त्रय इमे लोका एभिरेवैनं ँलोकैः पवयति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्यात् त्रयः पशूना॒ꣳ हस्तादाना इति यत् त्रिरुपा॒ꣳशु॒ꣳ हस्तेन विगृह्णाति तस्मात् त्रयः पशूना॒ꣳ हस्तादानाः पुरुषो ( ) हस्ती मर्कटः ॥ 26

(माध्यन्दिन – मष्टावष्टा – वेष – मनस्त्वा – पर्जन्यो – ऽमुष्य – पुरुषो – द्वे च) (A5)

TS 6.4.6.1

देवा वै यद् यज्ञे ऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा उपा॒ꣳशौ यज्ञ॒ꣳ स॒ꣳस्थाप्यमपश्यन् तमुपा॒ꣳशौ समस्थापयन् ते ऽसुरा वज्रमुद्यत्य देवानभ्यायन्त ते देवा बिभ्यत इन्द्रमुपाधावन्

तानिन्द्रो ऽन्तर्यामेणान्तरधत्त तदन्तर्यामस्यान्तर्यामत्वं ँयदन्तर्यामो गृह्यते भ्रातृव्यानेव तद् यजमानो ऽन्तर्द्धत्ते ऽन्तस्ते- [ ] 27

TS 6.4.6.2

दधामि द्यावापृथिवी अन्तरु-र्वन्तरिक्ष-मित्याहैभिरेव लोकैर्यजमानो भ्रातृव्यानन्तर्द्धत्ते ते देवा अमन्यन्तेन्द्रो वा इदमभूद्-यद् वय৺ स्म इति ते ऽब्रुवन् मघवन्ननु न आ भजेति सजोषा देवैरवरैः परैश्चेत्यब्रवीद्-ये चैव देवाः परे ये चावरे तानुभया- [ ] 28

TS 6.4.6.3

नन्वाभजथ् सजोषा देवैरवरैः परैश्चेत्याह ये चैव देवाः परे ये चावरे तानुभया-नन्वाभज-त्यन्तर्यामे मघवन् मादयस्वेत्याह यज्ञादेव यजमानं नान्तरेत्युपयामगृहीतो ऽसीत्याहापानस्य धृत्यै यदुभावपवित्रौ गृह्येयातां प्राणमपानो ऽनु न्यृच्छेत् प्रमायुकः स्यात् पवित्रवानन्तर्यामो गृह्यते- [ ] 29

TS 6.4.6.4

प्राणापानयो-र्विधृत्यै प्राणापानौ वा एतौ यदुपा৺श्वन्तर्यामौ व्यान उपा৺शुसवनो यं कामयेत प्रमायुकः स्यादित्यस৺स्पृष्टौ तस्य

सादयेद्-व्यानेनैवास्य प्राणापानौ वि च्छिनत्ति ताजक् प्र मीयते यं कामयेत सर्वमायुरियादिति स७ स्पृष्टौ तस्य सादयेद्-व्यानेनैवास्य प्राणापानौ सं तनोति सर्वमायुरेति ॥ **30**

(त - उभयान् - गृह्यते - चतुश्चत्वारिꣳशच्च) (A6)

TS 6.4.7.1

वाग्वा एषा यदैन्द्रवायवो यदैन्द्रवायवाग्रा ग्रहा गृह्यन्ते वाचमेवानु प्र यन्ति वायुं देवा अब्रुवन्थ् सोमꣳ राजानꣳ हनामेति सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै मदग्रा एव वो ग्रहा गृह्यान्ता इति तस्मादैन्द्रवायवाग्रा ग्रहा गृह्यन्ते तमघ्नन्थ् सो ऽपूयत् तं देवा नोपाधृष्णुवन् ते वायुमब्रुवन्निमं नः स्वदये- [ ] **31**

TS 6.4.7.2

-ति सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै मद्देवत्यान्येव वः पात्राण्युच्यान्ता इति तस्मान्नानादेवत्यानि सन्ति वायव्यान्युच्यन्ते तमेभ्यो वायुरेवास्वदयत् तस्माद्-यत् पूयति तत् प्रवाते वि षजन्ति वायुर्.हि तस्य पवयिता स्वदयिता तस्य विग्रहणं नाविन्दन्थ् सा ऽदितिरब्रवीद् वरं ँवृणा अथ मया वि गृह्णीद्ध्वं मद्देवत्या एव वः सोमाः - [ ] **32**

TS 6.4.7.3

सन्ना अस-न्नित्युपयामगृहीतोऽसी-त्याहा-दितिदेवत्यास्तेन यानि हि दारुमयाणि पात्राण्यस्यै तानि योनेः संभूतानि यानि मृन्मयानि साक्षात् तान्यस्यै तस्मादेवमाह वाग्वै पराच्य-व्याकृता ऽवदत् ते देवा इन्द्रमब्रुवन्निमां नो वाचं ँव्याकुर्विति सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै मह्यं चैवैष वायवे च सह ( ) गृह्याता इति तस्मादैन्द्रवायवः सह गृह्यते तामिन्द्रो मद्ध्यतो ऽवक्रम्य व्याकरोत् तस्मादियं ँव्याकृता वागुद्यते तस्माथ् सकृदिन्द्राय मद्ध्यतो गृह्यते द्विर्वायवे द्वौ हि स वराववृणीत ॥ **33**

(स्वदय - सोमाः - सहा - ष्टाविꣳशतिश्च) (A7)

TS 6.4.8.1

मित्रं देवा अब्रुवन्थ् सोमꣳ राजानꣳ हनामेति सो ऽब्रवीन्नाहꣳ सर्वस्य वा अहं मित्रमस्मीति तमब्रुवन्. हनामैवेति सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै पयसैव मे सोमꣳ श्रीणन्निति तस्मान्-मैत्रावरुणं पयसा

श्रीणन्ति तस्मात् पशवोऽपाक्रामन् मित्रः सन् क्रूरमकरिति क्रूरमिव

खलु वा एषः – [ ] 34

TS 6.4.8.2

करोति यः सोमेन यजते तस्मात् पशवो ऽप क्रामन्ति यन्मैत्रावरुणं

पयसा श्रीणाति पशुभिरेव तन्मित्रꣳ समर्द्धयति पशुभिर्यजमानं

पुरा खलु वावैवं मित्रो ऽवेदप मत् क्रूरं चक्रुषः पशवः क्रमिष्यन्तीति

तस्मादेवमवृणीत वरुणं देवा अब्रुवन् त्वयाऽꣳशभुवा सोमꣳ

राजानꣳ हनामेति सो ऽब्रवीद् वरं ँवृणै मह्यं चै– [ ] 35

TS 6.4.8.3

वैष मित्राय च सह गृह्याता इति तस्मान्मैत्रावरुणः सह गृह्यते

तस्माद् राज्ञा राजानमꣳशभुवा घ्नन्ति वैश्येन वैश्यꣳ शूद्रेण

शूद्रं न वा इदं दिवा न नक्तमासीदव्यावृत्तं ते देवा

मित्रावरुणावब्रुवन्निदं नो वि वासयतमिति तावब्रूतां ँवरं ँवृणावहा

एक एवाऽऽवत् पूर्वो ग्रहो गृह्याता इति तस्मादैन्द्रवायवः ( )

पूर्वो मैत्रावरुणाद्–गृह्यते प्राणापानौ ह्येतौ यदुपाꣳश्वन्तर्यामौ

मित्रोऽहरजनयद्-वरुणो रात्रिं ततो वा इदं व्यौच्छद्-यन्-
मैत्रावरुणो गृह्यते व्युष्ट्यै ॥ **36**

(एष - चै - न्द्रवायवो - द्वाविꣳशतिश्च) (A8)

TS 6.4.9.1

यज्ञस्य शिरोऽच्छिद्यत ते देवा अश्विनावब्रुवन् भिषजौ वै स्थ इदं
यज्ञस्य शिरः प्रति धत्तमिति तावब्रूतां वरं वृणावहै ग्रह एव
नावत्रापि गृह्यतामिति ताभ्या-मेतमाश्विन-मगृह्णन् ततो वै तौ
यज्ञस्य शिरः प्रत्यधत्तां यदाश्विनो गृह्यते यज्ञस्य
निष्कृत्यै तौ देवा अब्रुवन्नपूतौ वा इमौ मनुष्यचरौ- [ ] **37**

TS 6.4.9.2

भिषजाविति तस्माद् ब्राह्मणेन भेषजं न कार्यमपूतो ह्ये(**1**)षो
ऽमेद्ध्यो यो भिषक्तौ बहिष्पवमानेन पवयित्वा ताभ्या-मेतमाश्विन-
मगृह्णन् तस्माद् बहिष्पवमाने स्तुत आश्विनो गृह्यते तस्मादेवं विदुषा
बहिष्पवमान उपसद्यः पवित्रं वै बहिष्पवमान आत्मानमेव पवयते

तयो स्त्रेधा भैषज्यं ँवि न्यदधुरग्नौ तृतीयमफ्सु तृतीयं ब्राह्मणे तृतीयं

तस्मादुदपात्र– [ ] **38**

TS 6.4.9.3

–मुपनिधाय ब्राह्मणं दक्षिणतो निषाद्य भेषजं कुर्याद् यावदेव

भेषजं तेन करोति समर्द्धुकमस्य कृतं भवति ब्रह्मवादिनो वदन्ति

कस्माथ् सत्यादेकपात्रा द्विदेवत्या गृह्यन्ते द्विपात्रा हूयन्त इति

यदेकपात्रा गृह्यन्ते तस्मादेको ऽन्तरतः प्राणो द्विपात्रा हूयन्ते

तस्माद् द्वौद्वौ बहिष्टात् प्राणाः प्राणा वा एते यद् द्विदेवत्याः

पशव इडा यदिडां पूर्वां द्विदेवत्येभ्य उपह्वयेत– [ ] **39**

TS 6.4.9.4

पशुभिः प्राणानन्तर्दधीत प्रमायुकः स्याद् द्विदेवत्यान्

भक्षयित्वेडामुप ह्वयते प्राणानेवाऽऽत्मन् धित्वा पशूनुप ह्वयते

वाग्वा ऐन्द्रवायवश्चक्षु–र्मैत्रावरुणः श्रोत्रमाश्विनः पुरस्तादैन्द्रवायवं

भक्षयति तस्मात् पुरस्ताद् वाचा वदति पुरस्तान्मैत्रावरुणं तस्मात्

पुरस्ताच्चक्षुषा पश्यति सर्वतः परिहारमाश्विनं तस्माथ् सर्वतः

श्रोत्रेण शृणोति प्राणा वा एते यद् द्विदेवत्या– [ ] **40**

TS 6.4.9.5

अरिक्तानि पात्राणि सादयति तस्मादरिक्ता अन्तरतः प्राणा यतः खलु वै यज्ञस्य विततस्य न क्रियते तदनु यज्ञꣳ रक्षाꣳस्यव चरन्ति यदरिक्तानि पात्राणि सादयति क्रियमाणमेव तद् यज्ञस्य शये रक्षसा –मनन्ववचाराय दक्षिणस्य हविर्द्धानस्योत्तरस्यां ँवर्तन्याꣳ सादयति वाच्येव वाचं दधात्या तृतीयसवनात् परि शेरे यज्ञस्य सन्तत्यै ॥ **41**

(मनुष्यचरा – वुदपात्र – मुपह्वयेत – द्विदेवत्याः – षट्चत्वारिꣳशच्च) (A9)

TS 6.4.10.1

बृहस्पतिर्देवानां पुरोहित आसी–च्छण्डामर्का–वसुराणां ब्रह्मण्वन्तो देवा आसन् ब्रह्मण् वन्तोऽसुरास्ते(**1**) ऽन्योऽन्यं नाशक्नुव–न्नभिभवितुं ते देवाः शण्डामर्का–वुपामन्त्रयन्त तावब्रूतां ँवरं ँवृणावहै ग्रहावेव नावत्रापि गृह्येतामिति ताभ्यामेतौ शुक्रामन्थिना–वगृह्णन् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यस्यैवं ँविदुषः शुक्रामन्थिनौ गृह्येते भवत्यात्मना परा– [ ] **42**

TS 6.4.10.2

ऽस्य भ्रातृव्यो भवति तौ देवा अपनुद्याऽऽत्मन इन्द्रायाजुहवु–रपनुत्तौ

शण्डामर्कौ सहामुनेति ब्रूयाद्–यं द्विष्याद्–यमेव द्वेष्टि तेनैनौ

सहाप नुदते स प्रथमः संकृति–र्विश्वकर्मेत्येवैना–वात्मन इन्द्राया–

जुहवुरिन्द्रो ह्येतानि रूपाणि करिक्रदचरदसौ वा आदित्यः

शुक्रश्चन्द्रमा मन्थ्यपिगृह्य प्राञ्चौ नि– [ ] **43**

TS 6.4.10.3

ष्क्रामत–स्तस्मात् प्राञ्चौ यन्तौ न पश्यन्ति प्रत्यञ्चावावृत्य

जुहुतस्तस्मात् प्रत्यञ्चौ यन्तौ पश्यन्ति चक्षुषी वा एते यज्ञस्य

यच्छुक्रामन्थिनौ नासिकोत्तरवेदिरभितः परिक्रम्य जुहुतस्तस्मादभितो

नासिकां चक्षुषी तस्मान्नासिकया चक्षुषी विधृते सर्वतः परि

क्रामतो रक्षसामपहत्यै देवा वै याः प्राचीराहुतीरजुहवुर्ये

पुरस्तादसुरा आसन् ताꣳ स्ताभिः प्रा– [ ] **44**

TS 6.4.10.4

–णुदन्त याः प्रतीचीर्ये पश्चादसुरा आसन् ताꣳ स्ताभिरपानुदन्त

प्राचीरन्या आहुतयो हूयन्ते प्रत्यञ्चौ शुक्रामन्थिनौ पश्चाच्चैव

पुरस्ताच्च यजमानो भ्रातृव्यान् प्र णुदते तस्मात् पराचीः प्रजाः प्र वीयन्ते प्रतीचीर्जायन्ते शुक्रामन्थिनौ वा अनु प्रजाः प्र जायन्तेऽत्त्रीश्चाद्याश्च सुवीराः प्रजाः प्रजनयन् परीहि शुक्रः शुक्रशोचिषा– [ ] 45

TS 6.4.10.5

सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन् परीहि मन्थी मन्थिशोचिषेत्याहैता वै सुवीरा या अत्त्रीरेताः सुप्रजा या आद्या य एवं ँवेदात्त्र्यस्य प्रजा जायते नाऽऽद्या प्रजापतेरक्ष्यश्वयत् तत् परा ऽऽपतत् तद् विकङ्कतं प्राविशत् तद् विकङ्कते नारमत तद् यवं प्राविशत् तद् यवे ऽरमत तद् यवस्य– [ ] 46

TS 6.4.10.6

यवत्वं ँयद् वैकङ्कतं मन्थिपात्रं भवति सक्तुभिः श्रीणाति प्रजापतेरेव तच्चक्षुः सं भरति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्यान्मन्थिपात्र९ं सदो नाश्नुत इत्यार्तपात्र९ं हीति ब्रूयाद्–यदश्नुवीतान्धो ऽद्ध्वर्युः स्यादार्तिमार्च्छेत् तस्मान्नाश्नुते ॥ 47

(आत्मना परा - नि - ष्प्र - शुक्रशोचिषा - यवस्य - सप्तत्रिꣳशच्च) (A10)

TS 6.4.11.1

देवा वै यद् यज्ञे ऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा आग्रयणाग्रान्

ग्रहानपश्यन् तानगृह्णत ततो वै तेऽग्रं पर्यायन्. यस्यैवं ँविदुष

आग्रयणाग्रा ग्रहा गृह्यन्तेऽग्रमेव समानानां पर्येति रुग्णवत्यर्चा

भ्रातृव्यवतो गृह्णीयाद्-भ्रातृव्यस्यैव रुक्त्वा ऽग्रꣳ समानानां पर्येति

ये देवा दिव्येकादश स्थेत्याहे- [ ] 48

TS 6.4.11.2

-तावतीर्वै देवतास्ताभ्य एवैनꣳ सर्वाभ्यो गृह्णात्येष ते योनि

र्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य इत्याह वैश्वदेवो ह्येष देवतया वाग्वै

देवेभ्यो-ऽपाक्रामद्-यज्ञायातिष्ठमाना ते देवा वाच्यपक्रान्तायां तूष्णीं

ग्रहानगृह्णत सा ऽमन्यत वागन्तर्यन्ति वै मेति सा ऽऽग्रयणं

प्रत्यागच्छत् तदाग्रयणस्याऽऽग्रयणत्वं- [ ] 49

TS 6.4.11.3

तस्मादाग्रयणे वाग्वि सृज्यते यत् तूष्णीं पूर्वे ग्रहा गृह्यन्ते

यथाथ्सारीयति म आख इयति नाप राथ्स्या–मीत्युपावसृजत्येवमेव

तदद्ध्वर्युराग्रयणं गृहीत्वा यज्ञमारभ्य वाचं ँवि सृजते त्रिर्.हिं

करोत्युद्गातॄ–नेव तद् वृणीते प्रजापतिर्वा एष यदाग्रयणो

यदाग्रयणं गृहीत्वा हिंकरोति प्रजापतिरेव– [ ] **50**

TS 6.4.11.4

तत् प्रजा अभि जिघ्रति तस्माद् वथ्सं जातं गौरभि जिघ्रत्यात्मा वा

एष यज्ञस्य यदाग्रयणः सवनेसवने ऽभि गृह्णात्यात्मन्नेव यज्ञ॒ं

सं तनोत्युपरिष्टादा नयति रेत एव तद् दधात्यधस्तादुप गृह्णाति

प्र जनयत्येव तद्–ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्याद्–गायत्री

कनिष्ठा छन्दसा॒ं सती सर्वाणि सवनानि वहतीत्ये ( )–ष वै

गायत्रियै वथ्सो यदाग्रयणस्तमेव तदभिनिवर्त॒ं सर्वाणि सवनानि

वहति तस्माद् वथ्समपाकृतं गौरभि नि वर्तते ॥ **51**

(आहाऽऽ – ग्रयणत्वं – प्रजापतिरेवे – ति – वि॒ंशतिश्च) (A11)

==============

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(यज्ञेन ता उपयड्भि – देवा वै यज्ञमाग्नीध्रे – ब्रह्मवादिनः स त्वै – देवस्य ग्रावाणं – प्राणो वा उपा७श्वग्रा – देवा वा उपा७शौ – वाग्वै – मित्रं – यँज्ञस्य – बृहस्पति – देवा वा आग्रयणाग्रा – नेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यज्ञेन – लोके पशुमान्थ् स्याथ् – सवनं माध्यन्दिनं – वाँग्वा – अरिक्तानि – तत् प्रजा – एकपञ्चाशत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of 6th Kandam

(यज्ञेन – नि वर्तते)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.5.1.1

इन्द्रो वृत्राय वज्रमुदयच्छथ् स वृत्रो वज्रादुद्यतादबिभेथ् सो ऽब्रवीन्मा मे प्र हा–रस्ति वा इदं मयि वीर्यं तत् ते प्र दास्यामीति तस्मा उक्थ्यं प्रायच्छत् तस्मै द्वितीयमुदयच्छथ् सो ऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा इदं मयि वीर्यं तत् ते प्र दास्यामीति– [ ] 1

TS 6.5.1.2

तस्मा उक्थ्यमेव प्रायच्छत् तस्मै तृतीयमुदयच्छत् तं ँविष्णुरन्वतिष्ठत जहीति सो ऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा इदं मयि वीर्यं तत् ते प्र दास्यामीति तस्मा उक्थ्यमेव प्रायच्छत् तं निर्मायं भूतमहन् यज्ञो हि तस्य माया ऽऽसीद्–यदुक्थ्यो गृह्यत इन्द्रियमेव– [ ] 2

TS 6.5.1.3

तद् वीर्यं ँयजमानो भ्रातृव्यस्य वृङ्क्त इन्द्राय त्वा बृहद्वते वयस्वत इत्याहेन्द्राय हि स तं प्रायच्छत् तस्मै त्वा विष्णवे त्वेत्याह यदेव

विष्णुरन्वतिष्ठत जहीति तस्माद्-विष्णुमन्वाभजति त्रिर्निर्गृह्णाति त्रिर्.
हि स तं तस्मै प्रायच्छदेष ते योनिः पुनर्.हवि-रसीत्याह
पुनःपुन- [ ] 3

TS 6.5.1.4

र्ह्यस्मा-न्निर्गृह्णाति चक्षुर्वा एतद्-यज्ञस्य यदुक्थ्य-स्तस्मादुक्थ्यꣳ
हुतꣳ सोमा अन्वायन्ति तस्मादात्मा चक्षुरन्वेति तस्मादेकं ँयन्तं
बहवोऽनु यन्ति तस्मादेको बहूनां भद्रो भवति तस्मादेको बह्वीर्जाया
विन्दते यदि कामयेता-द्ध्वर्यु-रात्मानं ँयज्ञयशसेना-र्पयेय-
मित्यन्तराऽऽहवनीयं च हविर्द्धानं च तिष्ठन्नव नये- [ ] 4

TS 6.5.1.5

दात्मानमेव यज्ञयशसेनार्पयति यदि कामयेत यजमानं
ँयज्ञ यशसेनार्पयेय-मित्यन्तरा सदोहविर्द्धाने तिष्ठन्नव
नयेद्-यजमानमेव यज्ञयशसेना-र्पयति यदि कामयेत सदस्यान्
यज्ञ यशसेनार्पयेयमिति सद आलभ्याव नयेथ् सदस्यानेव
यज्ञयशसेनार्पयति ॥ 5

(इती - न्द्रियमेव - पुनःपुन - र्नयेत् - त्रयस्त्रिꣳशच्च) (A1)

TS 6.5.2.1

आयुर्वा एतद्–यज्ञस्य यद् ध्रुव उत्तमो ग्रहाणां गृह्यते तस्मादायुः प्राणानामुत्तमं मूर्द्धानं दिवो अरतिं पृथिव्या इत्याह मूर्द्धानमेवैन९ँ समानानां करोति वैश्वानरमृताय जातमग्निमित्याह वैश्वानर९ँ हि देवतया ऽऽयु–रुभयतोवैश्वानरो गृह्यते तस्मादुभयतः प्राणा अधस्ता–च्चोपरिष्टा–च्चार्द्धिनो ऽन्ये ग्रहा गृह्यन्ते ऽर्द्धी ध्रुवस्तस्मा– [ ] **6**

TS 6.5.2.2

–दर्द्ध्यवाङ् प्राणो ऽन्येषां प्राणानामुपोप्ते ऽन्ये ग्रहाः साद्यन्ते ऽनुपोप्ते ध्रुव–स्तस्मा–दस्थ्ना ऽन्याः प्रजाः प्रतितिष्ठन्ति मा९ँसेनान्या असुरा वा उत्तरतः पृथिवीं पर्याचिकीर्.षन् तां देवा ध्रुवेणादृ९ँहन् तद् ध्रुवस्य ध्रुवत्वं ँयद् ध्रुव उत्तरतः साद्यते धृत्या आयुर्वा एतद्–यज्ञस्य यद् ध्रुव आत्मा होता यद्धोतृचमसे ध्रुव–मवनयत्यात्मन्नेव यज्ञस्या– [ ] **7**

TS 6.5.2.3

–युर्दधाति पुरस्तादुक्थस्यावनीय इत्याहुः पुरस्ताद्ध्यायुषो भुङ्क्ते मद्ध्यतो ऽवनीय इत्याहुर्मद्ध्यमेन ह्यायुषो भुङ्क्त उत्तरार्द्धे ऽवनीय

इत्याहुरुत्तमेन ह्यायुषो भुङ्क्ते वैश्वदेव्यामृचि शस्यमानायामव नयति वैश्वदेव्यो वै प्रजाः प्रजास्वेवाऽऽयुर्दधाति ॥ 8

(ध्रुवस्तस्मा - देव यज्ञस्यै - कान्नचत्वारिꣳशच्च) (A2)

TS 6.5.3.1

यज्ञेन वै देवाः सुवर्गं ँलोकमायन् ते ऽमन्यन्त मनुष्या नो ऽन्वाभविष्यन्तीति ते सँवथ्सरेण योपयित्वा सुवर्गं ँलोकमायन् तमृषय ऋतुग्रहै-रेवानु प्राजानन्. यदृतुग्रहा गृह्यन्ते सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै द्वादश गृह्यन्ते द्वादश मासाः सँवथ्सरः सँवथ्सरस्य प्रज्ञात्यै सह प्रथमौ गृह्येते सहोत्तमौ तस्माद् द्वौद्वावृतू उभयतोमुख-मृतुपात्रं भवति को- [ ] 9

TS 6.5.3.2

हि तद्-वेद यत ऋतूनां मुखमृतुना प्रेष्येति षट् कृत्व आह षड्वा ऋतव ऋतूनेव प्रीणात्यृतुभिरिति चतुश्चतुष्पद एव पशून् प्रीणाति द्विः पुनर्. ऋतुना ऽऽह द्विपद एव प्रीणात्यृतुना प्रेष्येति षट् कृत्व आहर्तुभिरिति चतुस्तस्मा-च्चतुष्पादः पशव ऋतूनुप जीवन्ति द्विः- [ ] 10

TS 6.5.3.3

पुनर्. ऋतुना ऽऽह तस्माद्-द्विपादश्चतुष्पदः पशूनुप जीवन्त्यृतुना प्रेष्येति षट् कृत्व आहर्तुभिरिति चतुर्द्धिः पुनर्. ऋतुना ऽऽहा ऽऽक्रमणमेव तथ् सेतुं ँयजमानः कुरुते सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै नान्यो ऽन्यमनु प्र पद्येत यदन्यो ऽन्यमनुप्रपद्येतर्तुर्. ऋतुमनु प्रपद्येतर्तवो मोहुकाः स्युः- [ ] **11**

TS 6.5.3.4

प्रसिद्धमेवा-द्ध्वर्युर्दक्षिणेन प्र पद्यते प्रसिद्धं प्रतिप्रस्थातोत्तरेण तस्मादादित्यः षण्मासो दक्षिणेनैति षडुत्तरेणो-पयामगृहीतो ऽसि सꣳसर्पो ऽस्यꣳहस्पत्याय त्वेत्याहास्ति त्रयोदशो मास इत्याहुस्तमेव तत् प्रीणाति ॥ **12**

(को - जीवन्ति द्विः - स्यु - श्चतुस्त्रिꣳशच्च) (A3)

TS 6.5.4.1

सुवर्गाय वा एते लोकाय गृह्यन्ते यदृतुग्रहा ज्योतिरिन्द्राग्नी यदैन्द्राग्नमृतुपात्रेण गृह्णाति ज्योतिरेवास्मा उपरिष्टाद्-दधाति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्या ओजोभृतौ वा एतौ देवानां ँयदिन्द्राग्नी

यदैन्द्राग्नो गृह्यत ओज एवाव रुन्धे वैश्वदेवꣳ शुक्रपात्रेण

गृह्णाति वैश्वदेव्यो वै प्रजा असावादित्यः शुक्रो यद्–वैश्वदेवꣳ

शुक्रपात्रेण गृह्णाति तस्मादसावादित्यः– [ ] **13**

TS 6.5.4.2

सर्वाः प्रजाः प्रत्यङ्ङुदेति तस्माथ् सर्व एव मन्यते मां प्रत्युदगादिति

वैश्वदेवꣳ शुक्रपात्रेण गृह्णाति वैश्वदेव्यो वै प्रजास्तेजः शुक्रो यद्–

वैश्वदेवꣳ शुक्रपात्रेण गृह्णाति प्रजास्वेव तेजो दधाति ॥ **14**

(तस्मादसावादित्य – स्त्रिꣳशच्च) (A4)

TS 6.5.5.1

इन्द्रो मरुद्भिः साँविद्येन माद्ध्यन्दिने सवने वृत्रमहन्. यन्माद्ध्यन्दिने

सवने मरुत्वतीया गृह्यन्ते वार्त्रघ्ना एव ते यजमानस्य गृह्यन्ते तस्य

वृत्रं जघ्नुष ऋतवो ऽमुह्यन्थ्स ऋतुपात्रेण मरुत्वतीयानगृह्णात् ततो वै

स ऋतून् प्राजानाद्–यदृतुपात्रेण मरुत्वतीया गृह्यन्त ऋतूनां प्रज्ञात्यै

वज्रं ँवा एतं ँयजमानो भ्रातृव्याय प्र हरति यन्मरुत्वतीया उदेव

प्रथमेन– [ ] **15**

TS 6.5.5.2

यच्छति प्र हरति द्वितीयेन स्तृणुते तृतीयेनाऽऽयुधं ँवा एतद्-यजमानः

स७ स्कुरुते यन्मरुत्वतीया धनुरेव प्रथमो ज्या द्वितीय इषुस्तृतीयः

प्रत्येव प्रथमेन धत्ते वि सृजति द्वितीयेन विद्ध्यति

तृतीयेनेन्द्रो वृत्र७ं हत्वा परां परावत-मगच्छ-दपाराधमिति मन्यमानः

स हरितो ऽभवथ् स एतान् मरुत्वतीया-नात्मस्परणा-नपश्यत्

तानगृह्णीत- [ ] **16**

TS 6.5.5.3

प्राणमेव प्रथमेना-स्पृणुतापानं द्वितीयेनाऽऽत्मानं तृतीयेनाऽऽत्मस्परणा

वा एते यजमानस्य गृह्यन्ते यन्मरुत्वतीयाः प्राणमेव प्रथमेन स्पृणुते

ऽपानं द्वितीयेनाऽऽत्मानं तृतीयेनेन्द्रो वृत्रमहन् तं देवा अब्रुवन् महान्.

वा अयमभूद्-यो वृत्रमवधीदिति तन्महेन्द्रस्य महेन्द्रत्व७ं

स एतं माहेन्द्र-मुद्धार-मुदहरत वृत्र७ं हत्वा ऽन्यासु देवतास्व ( )

धि यन्माहेन्द्रो गृह्यत उद्धारमेव तं ँयजमान उद्धरते ऽन्यासु प्रजास्वधि

शुक्रपात्रेण गृह्णाति यजमानदेवत्यो वै माहेन्द्रस्तेजः शुक्रो

यन्माहेन्द्रं शुक्रपात्रेण गृह्णाति यजमान एव तेजो दधाति ॥ **17**

(प्रथमेना - गृह्णीत - देवतास्व - ष्टाविंशतिश्च) (A5)

TS 6.5.6.1

अदितिः पुत्रकामा साद्ध्येभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मौदन-मपचत् तस्या उच्छेषण-मददु-स्तत् प्राश्ञाथ् सा रेतो ऽधत्त तस्यै चत्वार आदित्या अजायन्त सा द्वितीयमपचथ् सा ऽमन्यतोच्छेषणान्म इमे ऽज्ञत यदग्रे प्राशिष्यामीतो मे वसीयांसो जनिष्यन्त इति सा ऽग्रे प्राश्ञाथ् सा रेतो ऽधत्त तस्यै व्यृद्ध-माण्डमजायत साऽऽदित्येभ्य एव-[ ] **18**

TS 6.5.6.2

तृतीयमपचद्-भोगाय म इदं श्रान्तमस्त्विति ते ऽब्रुवन् वरं वृणामहै यो ऽतो जायाता अस्माकं स एको ऽसद्-यो ऽस्य प्रजायामृद्ध्याता अस्माकं भोगाय भवादिति ततो विवस्वानादित्यो ऽजायत तस्य वा इयं प्रजा यन्मनुष्यास्तास्वेक एवर्द्धो यो यजते स देवानां भोगाय भवति देवा वै यज्ञाद्- [ ] **19**

TS 6.5.6.3

रुद्र-मन्त-रायन्थ् स आदित्यानन्वाक्रमत ते द्विदेवत्यान् प्रापद्यन्त

तान् न प्रति प्रायच्छन् तस्मादपि वद्ध्यं प्रपन्नं न प्रति प्र यच्छन्ति

तस्माद् द्विदेवत्येभ्य आदित्यो निर्गृह्यते यदुच्छेषणा-दजायन्त

तस्मादुच्छेषणाद्-गृह्यते तिसृभिर्. ऋग्भिर्गृह्णाति माता पिता

पुत्रस्तदेव तन्मिथुनमुल्बं गर्भो जरायु तदेव तन्- [ ] **20**

TS 6.5.6.4

मिथुनं पशवो वा एते यदादित्य ऊर्दधि दद्ध्ना मद्ध्यतः

श्रीणात्यूर्जमेव पशूनां मद्ध्यतो दधाति शृतातङ्क्येन मेद्ध्यत्वाय

तस्मादामा पक्वं दुहे पशवो वा एते यदादित्यः परिश्रित्य गृह्णाति

प्रतिरुद्ध्यैवास्मै पशून् गृह्णाति पशवो वा एते यदादित्य एष रुद्रो

यदग्निः परिश्रित्य गृह्णाति रुद्रादेव पशूनन्तर्दधा- [ ] **21**

TS 6.5.6.5

-त्येष वै विवस्वानादित्यो यदुपा॑ऽशुसवनः स एतमेव सोमपीथं

परि शय आ तृतीयसवनाद्-विवस्व आदित्यैष ते सोमपीथ इत्याह

विवस्वन्तमेवाऽऽदित्य॑ऽ सोमपीथेन स-मर्द्धयति या दिव्या

वृष्टिस्तया त्वा श्रीणामीति वृष्टिकामस्य श्रीणीयाद्–वृष्टिमेवाव रुन्धे यदि ताजक् प्रस्कन्देद्–वर्.षुकः पर्जन्यः स्याद्–यदि चिर–मवर्.षुको न ( ) सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वषट्करोति यदनुवषट्कुर्याद्–रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेन्न हुत्वा ऽन्वीक्षेत यदन्वीक्षेत चक्षुरस्य प्रमायुकꣳ स्यात् तस्मान्नान्वीक्ष्यः ॥ **22**

(एव – यज्ञा – ज्जरायु तदेव तद – न्तर्दधाति – न – सप्तविꣳशतिश्च) (A6)

TS 6.5.7.1

अन्तर्यामपात्रेण सावित्रमाग्रयणाद्–गृह्णाति प्रजापतिर्वा एष यदाग्रयणः प्रजानां प्रजननाय न सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वषट् करोति यदनुवषट्कुर्याद्–रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेदेष वै गायत्रो देवानां ꣳयथ् सवितैष गायत्रियै लोके गृह्यते यदाग्रयणो यदन्तर्यामपात्रेण सावित्रमाग्रयणाद्–गृह्णाति स्वादेवैनं ꣳयोनेर्निर्गृह्णाति विश्वे– [ ] **23**

TS 6.5.7.2

देवास्तृतीय॑ग्ं सव॑नं॒ नोद॑यच्छ॒न् ते स॑वि॒तारं॑ प्रातस्सव॒नभा॒ग॒ग्ं
सन्तं॑ तृतीयसव॒न॒मभि पर्य॑णय॒न् तत॒ो वै ते तृ॒तीय॒॒ग्ं सवन॒मुदयच्छ॒न्॒.
यत् तृ॑तीयसव॒ने सा॑वि॒त्रो गृ॒ह्यते॑ तृ॒तीय॑स्य॒ सव॑न॒स्योद्य॑त्यै
सवितृपा॒त्रेण॑ वैश्वदे॒वं क॒लशा॒द्–गृह्णाति वैश्वदे॒व्यो॑ वै प्र॒जा वैश्वदे॒वः
क॒लशः॑ सवि॒ता प्र॑स॒वाना॑मीशे॒ यथ् स॑वितृपा॒त्रेण वैश्वदे॒वं क॒लशा॒द्–
गृ॒ह्णाति॑ सवि॒तृप्र॑सूत ए॒वास्मै॑ प्र॒जाः प्र– [ ] **24**

TS 6.5.7.3

ज॑नय॒ति सो॒मे॑ सो॒मम॑भि गृ॑ह्णा॒ति रे॑त ए॒व तद्–द॑धाति सु॒शर्मा॑ ऽसि
सुप्रति॒ष्ठान इ॑त्या॒ह सो॑मे॒ हि सोम॑–मभिगृ॒ह्णाति॒ प्रतिष्ठि॑त्या ए॒तस्मि॒न्
वा अ॒पि ग्र॑हे॒ म॑नु॒ष्ये॑भ्यो दे॒वेभ्यः॑ पि॒तृभ्यः क्रियते सु॒शर्मा॑ ऽसि
सुप्रति॒ष्ठान इ॑त्याह मनु॒ष्ये॑भ्य ए॒वैते॑न करोति बृ॒हदित्या॑ह दे॒वेभ्य
ए॒वैते॑न करो॒ति न॒म इत्या॑ह पि॒तृभ्य॑ ए॒वैते॑न करो॒त्ये ( ) ताव॑ती॒ वै
दे॒व॒तास्ताभ्य॑ ए॒वैन॒ग्ं॒ सर्वा॑भ्यो गृ॒ह्णात्ये॒ष ते॒ योनि॒र्विश्वे॑भ्यस्त्वा दे॒वेभ्य॒
इ॑त्याह वैश्वदे॒वो ह्ये॑षः ॥ **25**

(विश्वे – प्र – पितृभ्य एवैतेन करोत्ये – कान्नवि॒ꣳशतिश्च) (A7)

TS 6.5.8.1

प्राणो वा एष यदुपा॒ꣳशु–र्यदुपा॒ꣳशुपात्रेण प्रथमश्चोत्तमश्च ग्रहौ गृह्येते प्राणमेवानु प्रयन्ति प्राणमनूद्–यन्ति प्रजापतिर्वा एष यदाग्रयणः प्राण उपा॒ꣳशुः पत्नीः प्रजाः प्र जनयन्ति यदुपा॒ꣳशुपात्रेण पात्नीवतमाग्रयणाद्–गृह्णाति प्रजानां प्रजननाय तस्मात् प्राणं प्रजा अनु प्र जायन्ते देवा वा इतइतः पत्नीः सुवर्गं– [ ] **26**

TS 6.5.8.2

ँलोकमजिगा॒ꣳसन् ते सुवर्गं ँलोकं न प्राजानन् त एतं पात्नीवतमपश्यन् तमगृह्णत ततो वै ते सुवर्गं ँलोकं प्राजानन्. यत् पात्नीवतो गृह्यते सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै स सोमो नातिष्ठत स्त्रीभ्यो गृह्यमाणस्तं घृतं ँवज्रं कृत्वाऽघ्नन् तं निरिन्द्रियं भूतमगृह्णन् तस्माथ् स्त्रियो निरिन्द्रिया अदायादीरपि पापात् पु॒ꣳस उपस्तितरं– [ ] **27**

TS 6.5.8.3

ँवदन्ति यद्–घृतेन पात्नीवत॒ꣳ श्रीणाति वज्रेणैवैनं ँवशे कृत्वा गृह्णा–त्युपयामगृहीतोऽसीत्याहेयं ँवा उपयामस्तस्मादिमां

प्रजा अनु प्र जायन्ते बृहस्पतिसुतस्य त इत्याह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवास्मै प्रजाः प्र जनयतीन्दो इत्याह रेतो वा **इन्दू** रेत एव तद्–दधातीन्द्रियाव इ– [ ] **28**

TS 6.5.8.4

–त्याह प्रजा वा इन्द्रियं प्रजा एवास्मै प्र जनयत्यग्ना(3) इत्याहाग्निर्वै रेतोधाः पत्नीव इत्याह मिथुनत्वाय सजूर्देवेन त्वष्ट्रा सोमं पिबेत्याह त्वष्टा वै पशूनां मिथुनानाꣳ रूपकृद्–रूप–मेव पशुषु दधाति देवा वै त्वष्टार–मजिघाꣳसन्थ् स पत्नीः प्रापद्यत तं न प्रति प्रायच्छन् तस्मादपि– [ ] **29**

TS 6.5.8.5

वद्ध्यं प्रपन्नं न प्रति प्र यच्छन्ति तस्मात् पात्नीवते त्वष्ट्रे ऽपि गृह्यते न सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वषट् करोति यदनुवषट्कुर्याद् –रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेद्–यन्नानुवषट्कुर्या–दशान्त–मग्नीथ् सोमं भक्षयेदुपाꣳश्वनु वषट् करोति न रुद्रं प्रजा अन्ववसृजति शान्तमग्नीथ् सोमं भक्षयत्यग्नी–न्नेष्टु–रुपस्थमा सीद– [ ] **30**

TS 6.5.8.6

नेष्टः पत्नी-मुदानयेत्याहा-ग्नीदेव नेष्टरि रेतो दधाति नेष्टा

पत्निया-मुद्गात्रा सं ख्यापयति प्रजापतिर्वा एष यदुद्गाता प्रजानां

प्रजननायाप उप प्र वर्तयति रेत एव तथ् सिञ्चत्यूरुणोप प्र

वर्तयत्यूरुणा हि रेतः सिच्यते नग्नंकृत्यो-रु-मुप प्र वर्तयति यदा

हि नग्न ऊरुर्भवत्यथ मिथुनी ( ) भवतोऽथ रेतः सिच्यते ऽथ प्रजाः

प्र जायन्ते ॥ **31**

(पत्नीः सुवर्ग - मुपस्तितर - मिन्द्रियाव इत्य - पि - सीद -

मिथुन्य - ष्टौ च) (A8)

TS 6.5.9.1

इन्द्रो वृत्रमहन् तस्य शीर्.षकपाल-मुदौब्जथ् स द्रोणकलशो ऽभवत्

तस्माथ् सोमः समस्रवथ् स हारियोजनो ऽभवत् तं ँव्यचिकिथ्स-

ज्जुहवानी(**3**) मा हौषा(**3**)मिति सो ऽमन्यत यद्धोष्याम्याम॒ँ होष्यामि

यन्न होष्यामि यज्ञवेशसं करिष्यामीति तमद्ध्रियत होतु॒ँ

सो ऽग्नि-रब्रवीन्न मय्याम॒ँ होष्यसीति तं धानाभि-रश्रीणात्-[ ] **32**

TS 6.5.9.2

तꣳ शृतं भूतमजुहोद्-यद्-धानाभिर्. हारियोजनꣳ श्रीणाति शृतत्वाय शृतमेवैनं भूतं जुहोति बह्वीभिः श्रीणात्येतावती-रेवास्या-मुष्मिन् ँल्लोके कामदुघा भवन्त्यथो खल्वाहुरेता वा इन्द्रस्य पृश्ञयः कामदुघा यद्धारियोजनीरिति तस्माद्-बह्वीभिः श्रीणीयादृख्सामे वा इन्द्रस्य हरी सोमपानौ तयोः परिधय आधानं ँयदप्रहृत्य परिधी-ञ्जुहुया-दन्तराधानाभ्यां- [ ] **33**

TS 6.5.9.3

घासं प्र यच्छेत् प्रहृत्य परिधीञ्जुहोति निराधानाभ्यामेव घासं प्र यच्छत्युन्नेता जुहोति यातयामेव ह्येतर्ह्यद्ध्वर्युः स्वगाकृतो यदद्ध्वर्युर्जुहुयाद्-यथा विमुक्तं पुनर्युनक्ति तादृगेव तच्छीर्.ष-न्नधिनिधाय जुहोति शीर्.षतो हि स समभवद्-विक्रम्य जुहोति विक्रम्य हीन्द्रो वृत्रमहन्थ् समृद्ध्यै पशवो वै हारियोजनीर्यथ् संभिन्द्यादल्पा- [ ] **34**

TS 6.5.9.4

एनं पशवो भुञ्जन्त उप तिष्ठेरन्. यन्न संभिन्द्याद्–बहव एनं पशवोऽभुञ्जन्त उप तिष्ठेरन् मनसा सं बाधत उभयं करोति बहव एवैनं पशवो भुञ्जन्त उप तिष्ठन्त उन्नेतर्युपहव–मिच्छन्ते य एव तत्र सोमपीथस्तमेवाव रुन्धत उत्तरवेद्यां नि वपति पशवो वा उत्तरवेदिः पशवो हारियोजनीः पशुष्वेव पशून् प्रति ष्ठापयन्ति ( ) ॥ **35**

(अश्रीणा – दन्तराधानाभ्या – मल्पाः – स्थापयन्ति) (A9)

TS 6.5.10.1

ग्रहान्. वा अनु प्रजाः पशवः प्र जायन्त उपा॒ꣳश्वन्तर्या–मावजावयः शुक्रामन्थिनौ पुरुषा ऋतुग्रहा–नेकशफा आदित्यग्रहं गाव आदित्यग्रहो भूयिष्ठाभिर्. ऋग्भिर्गृह्यते तस्माद्–गावः पशूनां भूयिष्ठा यत् त्रि–रुपा॒ꣳशु॒ꣳ हस्तेन विगृह्णाति तस्माद् द्वौ त्रीनजा जनयत्यथावयो भूयसीः पिता वा एष यदाग्रयणः पुत्रः कलशो यदाग्रयण उपदस्येत् कलशाद्–गृह्णीयाद्–यथा पिता– [ ] **36**

TS 6.5.10.2

पुत्रं क्षित उपधावति तादृगेव तद्–यत् कलश उपदस्ये–दाग्रयणाद्–
गृह्णीयाद्–यथा पुत्रः पितरं क्षित उपधावति तादृगेव तदात्मा वा
एष यज्ञस्य यदाग्रयणो यद्–ग्रहो वा कलशो वोपदस्ये–दाग्रयणाद्–
गृह्णीयादात्मन एवाधि यज्ञं निष्करोत्यविज्ञातो वा एष गृह्यते
यदाग्रयणः स्थाल्या गृह्णाति वायव्येन जुहोति तस्माद्– [ ] 37

TS 6.5.10.3

गर्भेणाविज्ञातेन ब्रह्महा ऽवभृथमव यन्ति परा स्थालीरस्यन्त्युद्–
वायव्यानि हरन्ति तस्माथ् स्त्रियं जातां परा ऽस्यन्त्युत् पुमाꣳसꣳ
हरन्ति यत् पुरोरुचमाह यथा वस्यस आहरति तादृगेव तद्–यद्–ग्रहं
गृह्णाति यथा वस्यस आहृत्य प्राऽऽह तादृगेव तद्–यथ् सादयति यथा
वस्यस उपनिधाया–पक्रामति तादृगेव तद् यद् ( ) वै यज्ञस्य साम्ना
यजुषा क्रियते शिथिलं तद्–यदृचा तद् दृढं पुरस्तादुपयामा यजुषा
गृह्यन्त उपरिष्टा–दुपयामा ऋचा यज्ञस्य धृत्यै ॥ 38

(यथा पिता–तस्मा–दपक्रामति तादृगेव तद् य–दष्टादश च) (A10)

TS 6.5.11.1

प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्तेऽमुमेव तैर्लोकमभि जयति पराङिव ह्यसौ लोको यानि पुनःप्रयुज्यन्त इममेव तैर्लोकमभि जयति पुनः पुनरिव ह्ययं ँलोकः प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्ते तान्यन्वोषधयः परा भवन्ति यानि पुनः– [ ] **39**

TS 6.5.11.2

प्रयुज्यन्ते तान्यन्वोषधयः पुनरा भवन्ति प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्ते तान्यन्वारण्याः पशवो ऽरण्यमप यन्ति यानि पुनः प्रयुज्यन्ते तान्यनु ग्राम्याः पशवो ग्राममुपावयन्ति यो वै ग्रहाणां निदानं ँवेद निदानवान् भवत्याज्यमित्युक्थं तद्–वै ग्रहाणां निदानं ँयदुपाꣳशु शꣳसति त– [ ] **40**

TS 6.5.11.3

–दुपाꣳश्वन्तर्यामयो–र्यदुच्चै–स्तदितरेषां ग्रहाणामेतद्–वै ग्रहाणां निदानं ँय एवं ँवेद निदानवान् भवति यो वै ग्रहाणां मिथुनं ँवेद प्र प्रजया पशुभिर्मिथुनैर्जायते स्थालीभिरन्ये ग्रहा गृह्यन्ते वायव्यैरन्य

एतद्–वै ग्रहाणां मिथुनं ँय एवं ँवेद प्र प्रजया पशुभिर्मिथुनैर्जायत
इन्द्रस्त्वष्टुः सोममभीषहा ऽपिबथ् स विष्वङ्– [ ] 41

TS 6.5.11.4

व्यार्च्छथ् स आत्मन्नारमणं नाविन्दथ् स एताननुसवनं
पुरोडाशानपश्यत् तान् निरवपत् तैर्वै स आत्मन्नारमण–मकुरुत
तस्मादनुसवनं पुरोडाशा निरुप्यन्ते तस्मादनुसवनं पुरोडाशानां
प्राश्ञीयादात्म–न्नेवाऽऽरमणं कुरुते नैन७ं सोमो ऽति पवते
ब्रह्मवादिनो वदन्ति नर्चा न यजुषा पङ्क्तिराप्यतेऽथ किं ( ) ँयज्ञस्य
पाङ्क्त्वमिति धानाः करंभः परिवापः पुरोडाशः पयस्या तेन
पङ्क्तिराप्यते तद्–यज्ञस्य पाङ्क्त्वं ॥ 42 *(भवन्ति यानि पुनः–श७ंसति
त–द्विष्वङ् – किं – चतुर्दश च) (A11)*

=================

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(इन्द्रो वृ॒त्राया– ऽऽयु॒र्वै – य॒ज्ञेन – सु॒वर्गा – येन्द्रो म॒रुद्भि॒ – रदिति – रन्तर्यामपा॒त्रेण – प्रा॒ण उपा॒ꣳशु पा॒त्रे – णेन्द्रो वृ॒त्रम॑ह॒न् तस्य॒ – ग्रहा॒न् – प्रान्या – न्येकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(इन्द्रो वृ॒त्राय॒ – पुनर्. ऋ॒तुनाऽऽह – मिथु॒नं प॒शवो॒ – नेष्टः॒ पत्नी – मुपाꣳश्वन्तर्या॒मयो॒ – द्विचत्वारिꣳशत्)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of 6th Kandam

(इन्द्रो वृ॒त्राय – पाङ्क्त॒त्वं)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.6.1.1

सुवर्गाय वा एतानि लोकाय हूयन्ते यद्–दाक्षिणानि द्वाभ्यां

गार्.हपत्ये जुहोति द्विपाद्–यजमानः प्रतिष्ठित्या आग्नीद्ध्रे

जुहोत्यन्तरिक्ष एवा ऽऽक्रमते सदो ऽभ्यैति सुवर्गमेवैनं ँलोकं गमयति

सौरीभ्यामृग्भ्यां गार्.हपत्ये जुहोत्यमुमेवैनं ँलोकꣳ समारोहयति

नयवत्यर्चा ऽऽग्नीद्ध्रे जुहोति सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै दिवं गच्छ

सुवः पतेति हिरण्यꣳ– [ ] **1**

TS 6.6.1.2

हुत्वोद्–गृह्णाति सुवर्गमेवैनं ँलोकं गमयति रूपेण वो

रूपमभ्यैमीत्याह रूपेण ह्यासाꣳ रूपमभ्यैति यद्धिरण्येन तुथो वो

विश्ववेदा वि भजत्वित्याह तुथो ह स्म वै विश्ववेदा देवानां दक्षिणा

वि भजति तेनैवैना वि भजत्येतत् ते अग्ने राध– [ ] **2**

TS 6.6.1.3

ऐति सोमच्युतमित्याह सोमच्युत७ ह्यस्य राध ऐति तन्मित्रस्य पथा नयेत्याह शान्त्या ऋतस्य पथा प्रेत चन्द्र दक्षिणा इत्याह सत्यं ँवा ऋत७ं सत्येनैवैना ऋतेन वि भजति यज्ञस्य पथा सुविता नयन्तीरित्याह यज्ञस्य ह्येताः पथा यन्ति यद्-दक्षिणा ब्राह्मणमद्य राद्ध्यास- [ ] **3**

TS 6.6.1.4

मृषिमार्.षेयमित्याहैष वै ब्राह्मण ऋषिरार्.षेयो यः शुश्रुवान् तस्मादेवमाह वि सुवः पश्य व्यन्तरिक्षमित्याह सुवर्गमेवैनं ँल्लोकं गमयति यतस्व सदस्यैरित्याह मित्रत्वायास्मद्दात्रा देवत्रा गच्छत मधुमतीः प्रदातारमा विशतेत्याह वयमिह प्रदातारः स्मो ऽस्मानमुत्र मधुमतीरा विशतेति- [ ] **4**

TS 6.6.1.5

वावैतदाह हिरण्यं ददाति ज्योतिर्वै हिरण्यं ज्योतिरेव पुरस्ताद्-धत्ते सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्या अग्नीधे ददात्यग्निमुखानेवर्तून् प्रीणाति ब्रह्मणे ददाति प्रसूत्यै होत्रे ददात्यात्मा वा एष यज्ञस्य

यद्धोता ऽऽत्मानमेव यज्ञस्य दक्षिणाभिः समर्द्धयति ॥ 5

(हिरण्यꣳ - राधो - राध्यास - ममुत्र मधुमतीरा विशतेत्य - ष्षात्रिꣳशच्च) (A1)

TS 6.6.2.1

समिष्टयजूꣳषि जुहोति यज्ञस्य समिष्ट्यै यद्-वै यज्ञस्य क्रूरं ँयद्-विलिष्टं ँयदत्येति यन्नात्येति यदतिकरोति यन्नापि करोति तदेव तैः प्रीणाति नव जुहोति नव वै पुरुषे प्राणाः पुरुषेण यज्ञः सम्मितो यावानेव यज्ञस्तं प्रीणाति षड् ऋग्मियाणि जुहोति षड्वा ऋतव ऋतूनेव प्रीणाति त्रीणि यजूꣳषि- [ ] 6

TS 6.6.2.2

त्रय इमे लोका इमानेव लोकान् प्रीणाति यज्ञ यज्ञं गच्छ यज्ञपतिं गच्छेत्याह यज्ञपतिमेवैनं गमयति स्वां ँयोनिं गच्छेत्याह स्वामेवैनं ँयोनिं गमयत्येष ते यज्ञो यज्ञपते सहसूक्तवाकः सुवीर इत्याह यजमान एव वीर्यं दधाति वासिष्ठो ह सात्यहव्यो देवभागं पप्रच्छ यथ् सृञ्जयान् बहुयाजिनोऽयीयजो यज्ञे- [ ] 7

TS 6.6.2.3

यज्ञं प्रत्यतिष्ठिपा(3) यज्ञपता(3)विति स होवाच यज्ञपताविति

सत्याद्–वै सृञ्जयाः परा बभूवुरिति होवाच यज्ञे वाव यज्ञः प्रतिष्ठाप्य

आसीद्–यजमानस्या–पराभावायेति देवा गातुविदो गातुं वित्त्वा गातु

–मितेत्याह यज्ञ एव यज्ञं प्रति ष्ठापयति यजमानस्या–पराभावाय ॥ **8**

(यजूꣳषि – यज्ञ – एकचत्वारिꣳशच्च) (A2)

TS 6.6.3.1

अवभृथयजूꣳषि जुहोति यदेवार्वाचीन–मेकहायनादेनः करोति

तदेव तैरव यजते ऽपोऽवभृथ–मवैत्यप्सु वै वरुणः साक्षादेव

वरुणमव यजते वर्त्मना वा अन्वित्य यज्ञꣳ रक्षाꣳसि जिघाꣳसन्ति

साम्ना प्रस्तोता ऽन्ववैति साम वै रक्षोहा रक्षसामपहत्यै त्रिर्निधनमुपैति

त्रय इमे लोका एभ्य एव लोकेभ्यो रक्षाꣳ– [ ] **9**

TS 6.6.3.2

–स्यप हन्ति पुरुषःपुरुषो निधनमुपैति पुरुषःपुरुषो हि रक्षस्वी

रक्षसामपहत्या उरुꣳ हि राजा वरुणश्चकारेत्याह प्रतिष्ठित्यै शतं

ते राजन् भिषजः सहस्रमित्याह भेषजमेवास्मै करोत्यभिष्ठितो

वरुणस्य पाश इत्याह वरुणपाशमेवाभि तिष्ठति बर्.हिरभि
जुहोत्याहुतीनां प्रतिष्ठित्या अथो अग्निवत्येव जुहोत्यपबर्.हिषः
प्रयाजान्– [ ] **10**

TS 6.6.3.3

यजति प्रजा वै बर्.हिः प्रजा एव वरुणपाशान्–मुञ्चत्याज्यभागौ
यजति यज्ञस्यैव चक्षुषी नान्तरेति वरुणं ँयजति वरुणपाशादेवैनं
मुञ्चत्यग्नीवरुणौ यजति साक्षादेवैनं ँवरुणपाशान् मुञ्चत्य–
पबर्.हिषावनूयाजौ यजति प्रजा वै बर्.हिः प्रजा एव वरुणपाशान्–
मुञ्चति चतुरः प्रयाजान्. यजति द्वावनूयाजौ षट्थ् सं पद्यन्ते
षड्वा ऋतव– [ ] **11**

TS 6.6.3.4

ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठ–त्यवभृथ–निचङ्कुणेत्याह यथोदितमेव वरुणमव
यजते समुद्रे ते हृदय–मफ्स्वन्तरित्याह समुद्रे ह्यन्तर्वरुणः सं त्वा
विश–न्त्वोषधी–रुताऽऽप इत्याहाद्भि–रेवैनमोषधीभिः सम्यञ्चं दधाति
देवीराप एष वो गर्भ इत्याह यथायजुरेवैतत् पशवो वै– [ ] **12**

TS 6.6.3.5

सोमो यद्-भिन्दूनां भक्षयेत् पशुमान्थ्-स्याद्-वरुण-स्त्वेनं गृह्णीयाद्-यन्न भक्षयेदपशुः स्यान्नैनं ँवरुणो गृह्णीया-दुपस्पृश्यमेव पशुमान् भवति नैनं ँवरुणो गृह्णाति प्रतियुतो वरुणस्य पाश इत्याह वरुणपाशादेव निर्मुच्यते ऽप्रतीक्षमा यन्ति वरुणस्यान्तर्.हित्या एधो ऽस्येधिषीमहीत्याह समिधैवाग्निं नमस्यन्त ( ) उपायन्ति तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीत्याह तेज एवाऽऽत्मन् धत्ते ॥ 13

(रक्षाꣳसि - प्रयाजा - नृतवो - वै - नमस्यन्तो - द्वादश च) (A3)

TS 6.6.4.1

स्फ्येन वेदिमुद्धन्ति रथाक्षेण वि मिमीते यूपं मिनोति त्रिवृतमेव वज्रꣳ संभृत्य भ्रातृव्याय प्र हरति स्तृत्यै यदन्तर्वेदि मिनुयाद्-देवलोकमभि जयेद्-यद्-बहिर्वेदि मनुष्यलोकं ँवेद्यन्तस्य सन्धौ मिनोत्युभयो-र्लोकयो-रभिजित्या उपरसम्मितां मिनुयात् पितृलोककामस्य रशनसम्मितां मनुष्यलोककामस्य

चषालसम्मिता–मिन्द्रियकामस्य सर्वान्थ् समान् प्रतिष्ठाकामस्य ये त्रयो मद्ध्यमास्तान्थ् समान् पशुकामस्यैतान्. वा– [ ] 14

TS 6.6.4.2

अनु पशव उप तिष्ठन्ते पशुमानेव भवति व्यतिषजेदितरान् प्रजयैवैनं पशुभिर्व्यतिषजति यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति गर्तमितं तस्य मिनुयादुत्तरार्द्ध्यं ँवर्.षिष्ठमथ ह्रसीयाꣳसमेषा वै गर्तमिद्–यस्यैवं मिनोति ताजक् प्र मीयते दक्षिणार्द्ध्यं ँवर्.षिष्ठं मिनुयाथ् सुवर्गकामस्याथ ह्रसीयाꣳस–माक्रमणमेव तथ् सेतुं ँयजमानः कुरुते सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै– [ ] 15

TS 6.6.4.3

यदेकस्मिन्. यूपे द्वे रशने परिव्ययति तस्मादेको द्वे जाये विन्दते यन्नैकाꣳ रशनां द्वयोर्. यूपयोः परिव्ययति तस्मान्नैका द्वौ पती विन्दते यं कामयेत स्त्र्यस्य जायेतेत्युपान्ते तस्य व्यतिषजेथ् स्त्र्येवास्य जायते यं कामयेत पुमानस्य जायेतेत्यान्तं तस्य प्र वेष्टयेत् पुमानेवास्य– [ ] 16

TS 6.6.4.4

जायते ऽसुरा वै देवान् दक्षिणत उपानयन् तान् देवा उपशयेनैवापा-
नुदन्त तदुपशयस्यो-पशयत्वं ँयद्-दक्षिणत उपशय उपशये
भ्रातृव्यापनुत्त्यै सर्वे वा अन्ये यूपाः पशुमन्तो ऽथोपशय
एवापशुस्तस्य यजमानः पशुर्यन्न निर्दिशेदार्ति-मार्च्छेद्-
यजमानो ऽसौ ते पशुरिति निर्दिशेद्-यं द्विष्याद्-यमेव- [ ] **17**

TS 6.6.4.5

द्वेष्टि तमस्मै पशुं निर्दिशति यदि न द्विष्यादाखुस्ते पशुरिति ब्रूयान्न
ग्राम्यान् पशून्. हिनस्ति नाऽऽरण्यान् प्रजापतिः प्रजा असृजत
सो ऽन्नाद्येन व्यार्द्ध्यत स एतामेकादशिनी-मपश्यत् तया वै
सो ऽन्नाद्यमवारुन्ध यद्-दश यूपा भवन्ति दशाक्षरा विराडन्नं ँविराड्
विराजैवा-न्नाद्यमव रुन्धे- [ ] **18**

TS 6.6.4.6

य एकादशः स्तन एवास्यै स दुह एवैनां तेन वज्रो वा एषा सं
मीयते यदेकादशिनी सेश्वरा पुरस्तात् प्रत्यञ्चं ँयज्ञ९ सम्मर्दितोर्यत्
पात्नीवतं मिनोति यज्ञस्य प्रत्युत्तब्ध्यै सयत्वाय ॥ **19**

(वै–समष्ट्यै – पुमानेवास्य – यमेव – रुन्धे – त्रि॒ꣳशच्च) (A4)

TS 6.6.5.1

प्रजापतिः प्रजा असृजत स रिरिचानो ऽमन्यत स एतामेकादशिनी–
मपश्यत् तया वै स आयुरिन्द्रियं ँवीर्यमात्मन्नधत्त प्रजा इव खलु वा
एष सृजते यो यजते स एतर्.हि रिरिचान इव यदेषैकादशिनी
भवत्यायुरेव तयेन्द्रियं ँवीर्यं ँयजमान आत्मन् धत्ते प्रैवाऽऽग्नेयेन
वापयति मिथुनꣳ सारस्वत्या करोति रेतः– [ ] **20**

TS 6.6.5.2

सौम्येन दधाति प्र जनयति पौष्णेन बार्.हस्पत्यो भवति ब्रह्म
वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवास्मै प्रजाः प्र जनयति वैश्वदेवो भवति
वैश्वदेव्यो वै प्रजाः प्रजा एवास्मै प्र जनयती–न्द्रियमेवैन्द्रेणाव
रुन्धे विशं मारुतेनौजो बलमैन्द्राग्नेन प्रसवाय सावित्रो निर्वरुणत्वाय
वारुणो मद्ध्यत ऐन्द्रमा लभते मद्ध्यत एवेन्द्रियं यजमाने
दधाति– [ ] **21**

TS 6.6.5.3

पुरस्तादैन्द्रस्य वैश्वदेवमा लभते वैश्वदेवं ँवा अन्नमन्नमेव

पुरस्ताद्–धत्ते तस्मात् पुरस्तादन्नमद्यत ऐन्द्रमालभ्य मारुतमा लभते

विड् वै मरुतो विशमेवास्मा अनु बद्ध्नाति यदि कामयेत यो ऽवगतः

सोऽप रुद्ध्यतां ँयो ऽपरुद्धः सो ऽव गच्छत्वित्यैन्द्रस्य लोके वारुणमा

लभेत वारुणस्य लोक ऐन्द्रं– [ ] 22

TS 6.6.5.4

ँय एवावगतः सो ऽप रुद्ध्यते यो ऽपरुद्धः सो ऽव गच्छति यदि

कामयेत प्रजा मुह्येयुरिति पशून् व्यतिषजेत् प्रजा एव मोहयति

यदभिवाहतो ऽपां ँवारुणमालभेत प्रजा वरुणो गृह्णीयाद्–दक्षिणत

उदञ्चमा लभते ऽपवाहतो ऽपां प्रजाना–मवरुणग्राहाय ॥ 23

(रेतो – यजमाने दधाति – लोक ऐन्द्रं – सप्तत्रिंशच्च) (A5)

TS 6.6.6.1

इन्द्रः पत्निया मनु–मयाजयत् तां पर्यग्निकृता–मुदसृजत् तया

मनुरार्द्ध्नोद्–यत् पर्यग्निकृतं पात्नीवत–मुथ्सृजति यामेव मनुर्.

ऋद्धिमार्द्ध्नोत् तामेव यजमान ऋध्नोति यज्ञस्य वा अप्रतिष्ठिताद्–

यज्ञः परा भवति यज्ञं पराभवन्तं ँयजमानो ऽनु परा भवति यदाज्येन
पात्नीवत७ं स७ंस्थापयति यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै यज्ञं प्रतितिष्ठन्तं
ँयजमानोऽनु प्रति तिष्ठतीष्टं ँवपया– [ ] **24**

TS 6.6.6.2

भवत्यनिष्टं ँवशया ऽथ पात्नीवतेन प्र चरति तीर्थ एव प्र चरत्यथो
एतर्ह्येवास्य याम–स्त्वाष्ट्रो भवति त्वष्टा वै रेतसः सिक्तस्य रूपाणि
वि करोति तमेव वृषाणं पत्नीष्वपि सृजति सो ऽस्मै रूपाणि
वि करोति ॥ **25** *(वपया – षट्त्रि७ंशच्च) (A6)*

TS 6.6.7.1

घ्नन्ति वा एतथ् सोमं ँयदभिषुण्वन्ति यथ् सौम्यो भवति यथा
मृतायानुस्तरणीं घ्नन्ति तादृगेव तद् यदुत्तरार्द्धे वा मद्ध्ये वा
जुहुयाद्–देवताभ्यः समदं दद्ध्याद्–दक्षिणार्द्धे जुहोत्येषा वै
पितृणां दिख् स्वायामेव दिशि पितॄन् निरवदयत उद्गातृभ्यो
हरन्ति सामदेवत्यो वै सौम्यो यदेव साम्नः छंबट्कुर्वन्ति तस्यैव
स शान्तिरवे– [ ] **26**

TS 6.6.7.2

–क्षन्ते पवित्रं ँवै सौम्य आत्मानमेव पवयन्ते य आत्मानं न

परिपश्येदितासुः स्यादभिददिं कृत्वा ऽवेक्षेत तस्मिन्. ह्यात्मानं

परिपश्यत्यथो आत्मानमेव पवयते यो गतमनाः स्याथ् सो ऽवेक्षेत

यन्मे मनः परागतं ँयद्–वा मे अपरागतं ।

राज्ञा सोमेन तद्–वय–मस्मासु धारयामसीति मन एवात्मन्

दाधार– [ ] 27

TS 6.6.7.3

न गतमना भवत्यप वै तृतीयसवने यज्ञः क्रामतीजाना–

दनीजानमभ्या–ग्नावैष्णव्यर्चा घृतस्य यजत्यग्निः सर्वा देवता

विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं च दाधारोपा॒ऽशु यजति मिथुनत्वाय

ब्रह्मवादिनो वदन्ति मित्रो यज्ञस्य स्विष्टं ँयुवते वरुणो दुरिष्टं क्व

तर्.हि यज्ञः क्व यजमानो भवतीति यन्मैत्रावरुणीं

ँवशा–मालभते मित्रेणैव– [ ] 28

TS 6.6.7.4

यज्ञस्य स्विष्ट৺ शमयति वरुणेन दुरिष्टं नाऽऽर्तिमार्च्छति यजमानो

यथा वै लाङ्गलेनोर्वरां प्रभिन्दन्त्येव-मृख्सामे यज्ञं प्र भिन्तो

यन्मैत्रावरुणीं ँवशा-मालभते यज्ञायैव प्रभिन्नाय मत्य-मन्ववास्यति

शान्त्यै यातयामानि वा एतस्य छन्दा৺सि य ईजानः छन्दसामेष

रसो यद्-वशा यन्मैत्रावरुणीं ँवशामालभते छन्दा৺स्येव पुनरा

प्रीणात्य ( ) यातयामत्वायाथो छन्दस्स्वेव रसं दधाति ॥ **29**

(अव - दाधार - मित्रेणैव - प्रीणाति - षट्च) (A7)

TS 6.6.8.1

देवा वा इन्द्रियं ँवीर्यं(1) ँव्यभजन्त ततो यदत्यशिष्यत तदतिग्राह्या

अभवन् तदतिग्राह्याणा-मतिग्राह्यत्वं ँयदतिग्राह्या गृह्यन्त इन्द्रियमेव

तद्-वीर्यं ँयजमान आत्मन् धत्ते तेज आग्नेयेनेन्द्रिय-मैन्द्रेण

ब्रह्मवर्चस৺ सौर्येणोपस्तंभनं ँवा एतद्-यज्ञस्य यदतिग्राह्याश्चक्रे

पृष्ठानि यत् पृष्ठ्ये न गृह्णीयात् प्राञ्चं ँयज्ञं पृष्ठानि स৺

शृणीयुर्यदुक्थ्ये- [ ] **30**

TS 6.6.8.2

गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं ँयज्ञमतिग्राह्याः स७ँ शृणीयुर्विश्वजिति सर्वपृष्ठे

ग्रहीतव्या यज्ञस्य सवीर्यत्वाय प्रजापतिर्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स

प्रियास्तनूरप न्यधत्त तदतिग्राह्या अभवन् वितनुस्तस्य यज्ञ इत्याहुर्य-

स्यातिग्राह्या न गृह्यन्त इत्यप्यग्निष्टोमे ग्रहीतव्या यज्ञस्य सतनुत्वाय

देवता वै सर्वाः सदृशीरासन् ता न व्यावृत-मगच्छन् ते देवा- [ ] **31**

TS 6.6.8.3

एत एतान् ग्रहानपश्यन् तानगृह्णताऽऽग्नेय-मग्निरैन्द्रमिन्द्रः सौर्य७ँ

सूर्यस्ततो वै ते ऽन्याभि-र्देवताभि-र्व्यावृतमगच्छन्. यस्यैवं ँविदुष

एते ग्रहा गृह्यन्ते व्यावृतमेव पाप्मना भ्रातृव्येण गच्छतीमे लोका

ज्योतिष्मन्तः समावद्वीर्याः कार्या इत्याहुराग्नेयेनास्मिन् ँलोके

ज्योतिर्द्धत्त ऐन्द्रेणान्तरिक्ष इन्द्रवायू हि सयुजौ सौर्येणामुष्मिन्

ँलोके- [ ] **32**

TS 6.6.8.4

ज्योतिर्द्धत्ते ज्योतिष्मन्तोऽस्मा इमे लोका भवन्ति समावद्वीर्यानेनान्

कुरुत एतान्. वै ग्रहान् बंबाविश्ववयसा-ववित्तां

ताभ्यामिमे लोकाः पराञ्चश्चार्वाञ्चश्च प्राभुर्यस्यैवं ँविदुष एते ग्रहा गृह्यन्ते प्रास्मा इमे लोकाः पराञ्चश्चार्वाञ्चश्च भान्ति ॥ **33**

(उक्थ्ये - देवा - अमुष्मिन् ँलोक - एकान्नचत्वारिꣳशच्च) (A8)

TS 6.6.9.1

देवा वै यद्-यज्ञे ऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत ते देवा अदाभ्ये छन्दाꣳसि सवनानि समस्थापयन् ततो देवा अभवन् परा ऽसुरा यस्यैवं ँविदुषो ऽदाभ्यो गृह्यते भवत्यात्मना परा ऽस्य भ्रातृव्यो भवति यद्-वै देवा असुरा-नदाभ्ये-नादभ्नुवन् तददाभ्यस्या-दाभ्यत्वं ँय एवं ँवेद दभ्नोत्येव भ्रातृव्यं नैनं भ्रातृव्यो दभ्नोत्ये- [ ] **34**

TS 6.6.9.2

-षा वै प्रजापते-रतिमोक्षिणी नाम तनूर्यददाभ्य उपनद्धस्य गृह्णात्यतिमुक्त्या अति पाप्मानं भ्रातृव्यं मुच्यते य एवं ँवेद घ्नन्ति वा एतथ् सोमं ँयदभिषुण्वन्ति सोमे हन्यमाने यज्ञो हन्यते यज्ञे यजमानो ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्-यज्ञे यजमानः कुरुते येन जीवन्थ् सुवर्गं ँलोकमेतीति जीवग्रहो वा एष

यददाभ्यो ऽनभिषुतस्य गृह्णाति ( ) जीवन्तमेवैनꣳ सुवर्गं

ँलोकं गमयति वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यददाभ्ये स७-स्थापय-

न्त्यꣳशूनपि सृजति यज्ञस्य सन्तत्यै ॥ 35

(दभ्नोत्य - नभिषुतस्य गृह्णात्ये - कान्नविꣳशतिश्च) (A9)

TS 6.6.10.1

देवा वै प्रबाहुग्-ग्रहा-नगृह्णत स एतं प्रजापति-रꣳशु-मपश्यत्

तमगृह्णीत तेन वै स आर्द्ध्नोद्-यस्यैवं ँविदुषो ऽꣳशु-र्गृह्यत

ऋद्ध्नोत्येव सकृदभिषुतस्य गृह्णाति सकृद्धि स तेनाऽऽर्द्ध्नोन्मनसा

गृह्णाति मन इव हि प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्या औदुंबरेण गृह्णात्यूर्ग्वा

उदुंबर ऊर्जमेवाव रुन्धे चतुःस्रक्ति भवति दिक्ष्वे- [ ] 36

TS 6.6.10.2

-व प्रति तिष्ठति यो वा अꣳशो-रायतनं ँवेदाऽऽयतनवान् भवति

वामदेव्यमिति साम तद्-वा अस्याऽऽयतनं मनसा गायमानो

गृह्णात्यायतनवानेव भवति यदद्ध्वर्यु-रꣳशुं गृह्णन् नार्द्धयेदुभाभ्यां

नर्द्ध्येताद्ध्वर्यवे च यजमानाय च यदर्द्धये-दुभाभ्या-

मृद्ध्येतानवानं गृह्णाति सैवास्यर्द्धिर्. हिरण्यमभि व्यनित्य ( )-

मृतं ँवै हिरण्यमायुः प्राण आयुषैवामृतमभि धिनोति शतमानं भवति शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठति ॥ **37**

(दिक्ष्व – निति – विꣳशतिश्च) (A10)

TS 6.6.11.1

प्रजापति–र्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स रिरिचानो ऽमन्यत स यज्ञानाꣳ षोडशधेन्द्रियं ँवीर्यमात्मानमभि समक्खिदत् तथ् षोडश्यभवन्न वै षोडशी नाम यज्ञो ऽस्ति यद्–वाव षोडशꣳ स्तोत्रꣳ षोडशꣳ शस्त्रं तेन षोडशी तथ् षोडशिनः षोडशित्वं ँयथ् षोडशी गृह्यत इन्द्रियमेव तद्–वीर्यं ँयजमान आत्मन् धत्ते देवेभ्यो वै सुवर्गो लोको– [ ] **38**

TS 6.6.11.2

न प्राभवत् त एतꣳ षोडशिनमपश्यन् तमगृह्णत ततो वै तेभ्यः सुवर्गो लोकः प्राभवद्–यथ् षोडशी गृह्यते सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्या इन्द्रो वै देवानामानुजावर आसीथ् स

प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतꣳ षोडशिनं प्रायच्छत् तमगृह्णीत ततो

वै सोऽग्रं देवतानां पर्यैद्-यस्यैवं ँविदुषः षोडशी गृह्यते- [ ] **39**

TS 6.6.11.3

ऽग्रमेव समानानां पर्येति प्रातस्सवने गृह्णाति वज्रो वै षोडशी

वज्रः प्रातस्सवनꣳ स्वादेवैनं ँयोनेर्निगृह्णाति सवनेसवने ऽभि

गृह्णाति सवनाथ्सवनादेवैनं प्र जनयति तृतीयसवने पशुकामस्य

गृह्णीयाद्-वज्रो वै षोडशी पशवस्तृतीयसवनं ँवज्रेणैवास्मै

तृतीयसवनात् पशूनव रुन्धे नोक्थ्ये गृह्णीयात् प्रजा वै पशव

उक्थानि यदुक्थ्ये- [ ] **40**

TS 6.6.11.4

गृह्णीयात् प्रजां पशूनस्य निर्दहेदतिरात्रे पशुकामस्य गृह्णीयाद्-वज्रो

वै षोडशी वज्रेणैवास्मै पशूनवरुद्ध्य रात्रियोपरिष्टा-

च्छमयत्यप्यग्निष्टोमे राजन्यस्य गृह्णीयाद्-व्यावृत्कामो हि राजन्यो

यजते साह्न एवास्मै वज्रं गृह्णाति स एनं ँवज्रो भूत्या इन्धे निर्वा

दह-त्येकविꣳशꣳ स्तोत्रं भवति प्रतिष्ठित्यै हरिवच्छस्यत इन्द्रस्य

प्रियं धामो- [ ] **41**

TS 6.6.11.5

-पाप्नोति कनीया॒ꣳसि वै दे॒वेषु छन्दा॒ꣳस्यास॒न् ज्याया॒ꣳ-स्यसु॒रेषु॒
ते दे॒वाः कनीयसा॒ छन्दसा॒ ज्याय॒ः छन्दो॒ ऽभि व्य॑शꣳस॒न् तत॒ो वै
ते ऽसु॑राणां ँ लो॒कमवृञ्जत॒ यत् कनीयसा॒ छन्दसा॒ ज्याय॒ः
छन्दो॒ ऽभिवि॒शꣳस॒ति भ्रातृव्यस्यै॒व तल्लो॒कं ँ वृ॒ङ्क्ते॒ षड॒क्षराण्यति
रेचयन्ति॒ षड् वा ऋ॒तव ऋ॒तू॒नेव प्रीणाति च॒त्वारि॒ पूर्वा॒ण्यव
कल्पयन्ति॒-[ ] **42**

TS 6.6.11.6

चतुष्पद ए॒व प॒शूनव रुन्धे॒ द्वे उत्तरे द्वि॒पद ए॒वाव रुन्धे
ऽनु॒ष्टुभम॒भि सं पादयन्ति॒ वाग्वा अनु॒ष्टुप् तस्मात् प्रा॒णाना॒ं
ँ वागु॒त्तमा समयाविषि॒ते सूर्ये॒ षोडशिनः स्तो॒त्र-मु॒पाकरोत्ये॒तस्मि॒न्
वै लो॒क इन्द्रो॒ वृत्रमहन्थ् सा॒क्षा॒देव वज्र॒ं भ्रातृव्याय॒
प्र हर-त्यरुणपिश॒ङ्गो ऽश्वो॒ दक्षिणै॒तद्-वै वज्रस्य रू॒पꣳ समृद्ध्यै ॥ **43**

(लो॒को - वि॒दुषः षो॒डशी गृ॒ह्यते॒ - य॒दुक्थ्ये - धाम - कल्पयन्ति - स॒प्तचत्वारिꣳशच्च) (A11)

==========

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(सुवर्गाय यद् दाक्षिणानि – समिष्ट यजू७ – ष्यवभृथ यजू७ंषि – स्फ्येन – प्रजापतिरेकादशिनी – मिन्द्रः पत्निया – घ्नन्ति – देवा वा इन्द्रियं ँवीर्यं – देवा वा अदाभ्ये – देवा वै प्रबाहुक् – प्रजापतिर्देवेभ्यः स रिरिचानः – षोडशधैकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(सुवर्गाय – यजति प्रजाः – सौम्येन – गृह्णीयात् प्रत्यञ्चं – गृह्णीयात् प्रजां पशून् – त्रिचत्वारि७ंशत्)

First and Last Padam of sixth Prasnam of 6th Kandam :-

(सुवर्गाय – वज्रस्य रूप७ं समृद्ध्यै)

Kaanda Korvai with starting Padams of 6 Prasanams of Kandam 6

(प्रा॒चीन॑व॒ꣳ॒शं – य – च्चा॒त्वा॑ला – द्य॒ज्ञेने – न्द्र॑ः –

सु॒व॒र्गा॒य॒ – षट्)

॥ हरि॑ः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति षष्ठं काण्डं ॥

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 6

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	**11**	**76**	**3840**
Prasna 2	**11**	**59**	**3085**
Prasna 3	**11**	**62**	**3155**
Prasna 4	**11**	**51**	**2626**
Prasna 5	**11**	**42**	**2150**
Prasna 6	**11**	**43**	**2125**
Total	**66**	**333**	**16981**